

Maritta Rihu
Sirpa Räikkönen

**EUROOPPALAISEN VAPAAEHTOIS-
PALVELUN MERKITYS NUORTEN
KANSAINVÄLISYYSASENTEISIIN**
Kartoitus Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopal-
veluiden kansainvälisestä nuorisotyöstä

Opinnäytetyö
Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma YAMK

Huhtikuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	Opinnäytetyön päivämäärä 30.4.2012
Tekijä(t) Maritta Rihu ja Sirpa Räikkönen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Järjestö- ja nuorisotyö, yhteisöpedagogi (YAMK)
Nimeke Eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun merkitys nuorten kansainvälisyysasenteisiin - kartoitus Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluiden kansainvälisestä nuorisotyöstä	
Tiivistelmä Opinnäytetyössämme tarkastelemme kansainvälistä nuorisotyötä ja sen problematiikkaa Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluissa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää kouvolaisten ja lappeenrantalaisten 15-19-vuotiaiden nuorisotalon nuorten, 18-25-vuotiaiden työpajanuorten sekä nuorisopalveluiden henkilöstön kokemuksia eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun hankkeista. Tutkimus on luonteeltaan survey ja se toteutettiin verkkokyselynä kouvolaalaisille ja lappeenrantalaisille nuorille, nuorisopalveluiden ja nuorten työpaja Spiraalin henkilöstölle sekä Spiraalissa työskenteleville nuorille. Tutkimuksessa käytettiin rinnakkaisena aineistona keväällä 2011 koottua nuorten haastatteluaineistoa. Nuorten haastattelujen avulla syvennettiin nuorten käsityksiä ja odotuksia mielekkästä vapaa-ajan toiminnasta Kouvolassa, Lappeenrannassa, Jyväskylässä ja Lahdessa. Tutkimuksen kyselyyn vastasi 48 henkilöstön edustajaa, 35 nuorisotalon nuorta sekä 9 nuorten työpajalla työskennellyttä nuorta. Haastatteluihin osallistui 25 nuorta. Tutkimus osoittaa, että nuorisopalveluiden tulee tehdä kansainvälisyyskasvatusta. Kansainvälisyys Hankkeet lisäävät nuorten ymmärrystä suvaitsevaisuudesta, tasa-arvosta ja aktiivisesta kansalaisuudesta. Molemmat kyselytutkimukset osoittivat, että eurooppalaisen vapaaehtoispalveluhankkeiden kautta tulleet ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät ovat vaikuttaneet nuoriin positiivisesti. Henkilöstön mielestä eniten vaikutusta vapaaehtoistyöntekijällä oli kielitaidon kehittymiseen. Nuoret taas kokivat vapaaehtoistyöntekijän tärkeimpinä vaikutuksina asenteiden, ennakkoluulojen ja rasismien vähentymistä. Tutkimuksen tulosta voivat Kouvolan ja Lappeenrannan kaupungit hyödyntää kehittäessään kaupunkien kansainvälistä nuorisotyötä, mm. suunnitellessaan missä määrin ja miten kansainvälistä nuorisotyötä tulee toteuttaa Kouvolassa ja Lappeenrannassa?	
Asiasanat (avainsanat) Kansainvälinen nuorisotyö, Youth in Action nuorisotoimintaohjelma, Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu, kartoitus, monikulttuurisuus, yhdenvertaisuus	
Sivumäärä 94	Kieli Suomi
URN	
Huomaus (huomautukset liitteistä)	
Ohjaavan opettajan nimi Pekka Penttinen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Kouvolan kaupunki ja Lappeenrannan kaupunki

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the master's thesis	
		30 April 2012	
Author(s)		Degree programme and option	
Maritta Rihu and Sirpa Räikkönen		Ngo and youth work (master's degree program)	
Name of the master's thesis			
The importance of European voluntary services for young people's attitudes in international youth work, survey of youth departments in the cities of Kouvola and Lappeenranta.			
Abstract			
<p>The object of this thesis was to examine international youth work in the youth departments of the cities of Kouvola and Lappeenranta.</p> <p>We surveyed youngsters' and youth workers' opinions and experiences about EVS projects in Kouvola and Lappeenranta. The target group consisted of 15-19- year-old youth clients, 18-25-year-old workshop youngsters and youth workers in Kouvola and Lappeenranta.</p> <p>We administered a questionnaire to the youngsters and youth workers. To support the survey we interviewed young people in 4 different cities (Kouvola, Lappeenranta, Jyväskylä and Lahti). The interview gave us more information about their leisure time. 48 youth workers, 35 youth house youngsters and 9 workshop youngsters replied to the questionnaire. 25 youngsters took part in the interviews.</p> <p>The results indicate that international youth work is an integral part of youth departments' mission. International youth work increases young people's knowledge of different cultures, tolerance, equality and active citizenship.</p> <p>All research groups gave the same results. European voluntary service programs have had a positive influence on the young people. The biggest influence was on their language skills, attitudes, prejudices and tolerance.</p> <p>The results can be useful in creating and developing international youth work in Kouvola and Lappeenranta. The main issue is to decide what added value international youth work gives to these cities' usual youth work.</p>			
Subject headings, (keywords)			
International youth work, Youth in Action program, European Voluntary Service, survey, cultural diversity, equality			
Pages	Language	URN	
94	Finnish		
Remarks, notes on appendices			
Tutor		Master's thesis assigned by	
Pekka Penttinen		City of Kouvola and city of Lappeenranta	

SISÄLTÖ

JOHDANTO	1
2 KULTTUURINEN MONINAISUUS	4
2.1 Kulttuuriset erot	4
2.2 Jälkimodernin ajan nuorten haasteet tässä ajassa.....	6
2.3 Globalisaatio nuorten arjessa	8
2.4 Kansalaisuuden tuoli tukena nuoren kasvussa	10
3 KANSAINVÄLISYYS NUORTEN VAPAA-AJALLA	12
3.1 Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO kansainvälistymisen tukena	12
3.2 Euroopan Unionin Youth in Action nuorisotoimintaohjelma.....	13
3.2.1 Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu	17
3.3 Nonformaali oppiminen kansainvälisillä nuorisohankkeilla.....	18
3.4 Nuorisotyön kansainvälistyminen Kouvolassa ja Lappeenrannassa.....	20
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	23
4.1 Tutkimustehtävän rajaus	23
4.2 Tutkimusongelma.....	25
4.3 Tutkimuskohde.....	26
4.4 Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineiston koonti	28
4.5 Tutkimus kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuudesta ja tarpeesta.....	29
4.6 Kyselyjen laadinta.....	31
5 TUTKIMUSTULOKSET	34
5.1 Nuorisopalveluiden henkilöstön kyselyn tulokset	34
5.1.1 Nuorisotyöntekijöiden kansainvälisen nuorisotyön kokemus Kouvolassa ja Lappeenrannassa	34
5.1.2 Kiinnostuneisuus kansainvälisestä nuorisotyöstä.....	38
5.1.3 Kansainvälisen nuorisotyön tärkeys ja merkitys	41
5.1.4 Arvot ja asenteet suhteessa kansainväliseen nuorisotyöhön Kouvolassa ja Lappeenrannassa	44
5.1.5 Ulkomaalaisen vapaaehtoisen vaikutus nuoriin ja heidän arvoihinsa	46
5.1.6 Kansainvälisen nuorisotyön kehittäminen Kouvolassa ja Lappeenrannassa.....	52
5.2 Nuorten kyselyn tulokset.....	59

5.2.1 Taustatietoja kyselyyn vastanneista nuorista.....	59
5.2.2 Nuorten osallistuminen nuorisopalveluiden eri toimintoihin	63
5.2.3 Nuorisopalveluiden tarjoamien nuorisotoimintojen tärkeys.....	68
5.2.4 Ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän vaikutus nuoriin	71
5.2.5 Nuorten saamat oppimiskokemukset vapaaehtoispalveluhankkeesta	73
5.2.6 Nuorten arvot ja asenteet	75
5.2.7 Nuorisopalveluiden kansainvälisen toiminnan kehittäminen	81

6 POHDINTA **85**

LÄHTEET..... **91**

LIITE/LIITTEET

Liite1 Haastattelulupa

Liite 2 Henkilöstön kysely

Liite 3 Nuorten kysely

JOHDANTO

Kansainvälistyminen on tärkeä osa kuntien koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja kasvatustoimintaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012).

Kansainvälinen nuorisotyö on myös nykyään olennainen osa kuntien ja järjestöjen nuorisotoimintaa. Euroopan unionin nuorten tukiohjelmat kannustavat näitä tahoja järjestämään kansainvälistä nuorisotoimintaa.

Kouvolan kaupungin kansainvälisen toiminnan tavoitteina on mm. Kouvolan kansainvälinen näkyvyys ja kaupungin sisäinen kansainvälistyminen. Lisäksi tavoitteina on kehittää henkilöstön kansainvälisiä valmiuksia ja edistää EU-tukien ja hankkeiden mahdollisimman tehokasta hyödyntämistä. Myös yhteistyöverkostojen luominen ja ylläpitäminen mm. ystävyyskaupunkien kanssa kuuluu Kouvolan kansainvälisen toiminnan tavoitteisiin. (Kouvola 2009.)

Lappeenrannassa kansainvälistyminen näkyy vahvasti kaupungin strategiassa. Erityisesti Venäjän rajakaupunkina useat eri elinkeinohankkeet tukevat kaupungin kansainvälistymistä. Lappeenrannan tavoitteena on olla kansainvälisesti arvostettu EU-Venäjä välinen toimija. (Lappeenrannan kaupungin strategia 2009, 11.)

Youth in Action on Euroopan unionin nuorisotoimintaohjelma, jonka tavoitteena on edistää aktiivista eurooppalaista kansalaisuutta, yhteisvastuullisuutta ja suvaitsevaisuutta nuorten keskuudessa. Youth in Action ohjelman tavoitteena on tukea nuorten liikkuvuutta Euroopan sisällä ja sen ulkopuolella sekä saada heidät osallistumaan Euroopan unionin tulevaisuuden muovaamiseen. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 1.)

Youth in Action -ohjelmaa edelsi Euroopan unionin Nuoriso-ohjelma 2000–2006. Nuoriso-ohjelman Suomen loppuraportin mukaan (Kuure 2008) ohjelman kautta tehdyllä kansainvälisyystoiminnalla pystyttiin vaikuttamaan nuorten kasvun tukemiseen. Ohjelma vaikutti nuorten suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden sietokyvyn

lisääntymiseen. Ohjelmaan osallistuneet nuoret oppivat ymmärtämään Euroopan kulttuurista moninaisuutta ja ymmärtämään paremmin jopa omaa käsitystään suomalaisuudesta ja sen identiteetistä kulttuurisesti moniarvoisessa Euroopassa. (Kuure 2008, 6, 14–15.)

Tutkimuksessa tarkastelemme kansainvälistä nuorisotyötä ja sen problematiikkaa Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Molemmissa kaupungeissa on tehty kansainvälistä nuorisotyötä yli kymmenen vuoden ajan EU:n nuorisotoimintaohjelmien rahoittamana. Suomessa Youth in Action nuorisotoimintaohjelman rahoitusta koordinoi Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. CIMO on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla toimiva kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä koulutuksen, työelämän, kulttuurin alueilla sekä nuorison keskuudessa. (CIMO 2012.)

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n strategia 2020 - Suuntana aidosti avarakatseinen Suomi:

”Päämääränä kansainvälistyvä Suomi.

Suomi on aidosti kansainvälinen, monikulttuurinen ja luova osaamisyhteiskunta.

Kansalaisilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet kansainväliseen liikkuvuuteen ja yhteistyöhön.”

Kaupunkien lähtökohdat tälle tutkimukselle ovat erilaiset. Lappeenrannan nuorisotoimessa kansainvälinen nuorisotyö on yksi nuorisotoimintojen painopiste- ja kehittämisalue. Kouvolassa puolestaan kansainvälinen nuorisotyö etsii paikkaansa ja toimintatapoja nuorisopalvelujen organisaatiossa.

Tutkimuksessa keskitytään EU:n Youth in Action nuorisotoimintaohjelman yhteen alaohjelmaan, eurooppalainen vapaaehtoispalvelu (European Voluntary Service, EVS) ohjelmakaudella 2007-2013. Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää

lappeenrantalaisten ja kouvolaisten 15-19-vuotiaiden nuorisotalonuorten, 18-25-vuotiaiden työpajanuorten sekä nuorisopalveluiden henkilöstön kokemuksia eurooppalaisesta vapaaehtoispalvelu -projekteista. Onko vapaaehtoispalveluhankkeilla ollut vaikutusta nuorten ja henkilöstön asenteisiin ja ennakkoluuloihin? Jos on, niin millä tavoin? Jos kansainvälisyyskasvatusta pidetään tärkeänä, onko eurooppalainen vapaaehtoispalveluhanke tehokas työkalu kansainvälisyyskasvatuksen toteuttamiseen?

Tässä tutkimuksessa EVS vapaaehtoistyöntekijät työskentelivät nuorisotiloilla Kouvolassa ja Lappeenrannassa sekä nuorten työpajalla Kouvolassa.

Tutkimus on luonteeltaan survey ja se toteutettiin verkkokyselynä kouvolaalaisille ja lappeenrantalaisille nuorille, nuorisotyöntekijöille sekä kouvolaalaisessa nuorten työpaja Spiraalissa työskennelleille nuorille ja sen työntekijöille.

Tutkimuksessa käytettiin rinnakkaisena aineistona keväällä 2011 koottua nuorten haastatteluaineistoa. Nuorten haastattelujen avulla pyrimme syventämään nuorten käsityksiä ja odotuksia mielekkäästä vapaa-ajan toiminnasta – toiminnasta, mihin he olisivat halukkaita osallistumaan.

Opinnäytetyömme tilaajana ovat Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalvelut.

2 KULTTUURINEN MONINAISUUS

Eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun lähtökohtana on tuottaa nuorille väyliä kulttuuriin kohtaamiseen. Kunnallisessa nuorisotyössä asiakaskunta edustaa monia eri kulttuureita ja siksi tietämys ja ymmärrys eri kulttuureista niin nuorten, kuin nuorisotyöntekijöidenkin osalta tulee yhä tärkeämmäksi. Tässä tutkimuksessa selvitetään, miten nuoret ja nuorisotyöntekijät ovat kokeneet vieraan kulttuurin kohtaamisen.

2.1 Kulttuuriset erot

Ihmisinä olemme erilaisia monessa suhteessa. Meidät voidaan tunnistaa erilaisten tekijöiden perusteella, kuten esimerkiksi: iän, sukupuolen, fyysisten ominaisuuksien, elintason ja kulttuuritaustamme kautta. Erilaisuutta ovat mm. erilaiset mielipiteet, ideat ja arvot. Kun eri ihmisten erilaisen käyttäytymisen ymmärtää, voi työskennellä eteenpäin kohti yhteisyyttä. Eri näkemysten vuorovaikutuksen kautta on mahdollisuus saavuttaa uusia ratkaisuja ja löytää toimintatapoja, jotka perustuvat kaikkien oikeuksiin ja tasavertaisuuteen. Läpi historian tapahtuneiden muuttoaaltojen vuoksi Eurooppa on nykyisin monista eri kulttuureista lähtöisin olevien koti. Tämä tekee elämämme haasteellisemmaksi, jännittävämmäksi ja monimutkaisemmaksi. (Rinkinen, Luhtanen & Nuotio 1998, 13.)

On harmillista, että ”erilaisten” ihmisten läsnäolo maassa saattaa johtaa piittaamattomuuteen ja välinpitämättömyyteen, jopa syrjintään ja suvaitsemattomuuteen. Eri vähemmistöjen syrjintää tapahtuu kaikilla yhteiskuntaelämän tasoilla: julkisten palveluiden tarjoamisessa, työllistymismahdollisuuksissa, viranomaisten suhtautumisessa, asumisessa, poliittisissa järjestöissä ja edustamisessa, koulutukseen pääsemisessä jne. Suvaitsemattomuuden leviäminen johtaa usein väkivaltaan ja erilaisiin selkkauksiin. (Rinkinen, Luhtanen & Nuotio 1998 14.)

On tärkeää tavata vieraita ihmisiä, keskustella heidän kanssaan ja vaikkapa ystävystyä heidän kanssaan. Hankaluus piilee siinä, että vieraiden ihmisten kanssa puhuminen on vaikeaa, koska he saattavat olla näkökulmasta riippuen ”outoja”. Sosiologiseen käsitteeseen ”muukalainen” liittyy toisaalta objektiivinen etäisyys – ihminen on sitä vieraampi, mitä kauempana hän on. Toisaalta siihen liittyy myös subjektiivinen etäisyys

– kokemamme etäisyys niihin ihmisiin jotka kulkevat tai asuvat lähistöllämme. Meidän sosiaalinen erilaisuutemme perustuu sosiaalisiin, poliittisiin ja kulttuurisiin perusteisiin. Lisäksi erilaisuutemme perustuu ikään, elämäntyyliin ja elämän tarjoamiin mahdollisuuksiin. Sosiaaliset suhteet monimutkaistuvat tietoyhteiskunnassamme, joka saattaa rikkoa ihmisten välistä kanssakäymistä entisestään. Ihmiset keskittyvät yleensä toimimaan niiden ihmisten kanssa, joiden kanssa heillä on yhteisiä projekteja sekä päivittäistä kanssakäymistä kuten esimerkiksi työpaikalla, vapaa-ajalla tai perheen kanssa. Tuntemattoman ihmisen kohtaamiseen ei jää paljoakaan aikaa eikä mahdollisuuksiakaan. (Abergel, Tothemund, Titley & Wootsch 2005, 10.)

Humanistisen ajattelutavan mukaan vähemmistöjen oikeuksien tunnustaminen ja niiden kunnioittaminen edesauttaa rauhanomaista elämistä Euroopassa. Rasismia, syrjintää ja muukalaisvihaa ei voida poistaa ainoastaan tehokkailla laeilla, tärkeämpää on muuttaa eurooppalaisten asenteita ja käyttäytymistä eri vähemmistöjä kohtaan (Launikari & Puukari 2005, 17).

Me emme synny johonkin tiettyyn kulttuuriin vaan kulttuuri opitaan. Kun kerran olemme oppineet jonkun kulttuurin, voimme siinä tapauksessa myös päätellä, että kulttuuri on opittavissa. Kulttuurien välistä oppimista taas tapahtuu kun hankimme tietämystä eri kulttuureista ja siten tieto on kulttuurisen pääoman yksi muoto. (Pitkänen 2005, 141.)

Keskustelu – viestien saaminen ja lähettäminen – on olennainen osa kulttuuria. Kulttuurilla on tärkeä merkitys siihen, kuinka ihmiset kommunikoivat toistensa kanssa. Viestintää tapahtuu sekä sanallisesti, että sanattomasti – ilmeillä ja eleillä. Eri kulttuureissa on erilaisia sanallista ja sanatonta kommunikointia. (Puukari 2005, 155.)

Jotta kulttuurien välistä vuoropuhelua, ihmisoikeuksia ja moniarvoista demokratiaa voitaisiin nuorisotyössä edistää, täytyy keksiä jotain uutta ja erilaista – sellaista, mikä herättää monien ihmisten huomiota ja siinä olisi jotain käänteentekevää. Erilaisia vuorovaikutteisia menetelmiä on kehitetty. Luovat ja ammattitaitoiset ihmiset tuottavat erilaisia menetelmiä, joita sovelletaan, julkaistaan, muokataan, kehitetään, korjataan ja uudistetaan koko ajan. Ympäri Eurooppaa järjestetään kursseja, seminaareja, konferensseja, vaihto-ohjelmia ja paikallisia projekteja. Näiden tarkoituksena on tuoda ih-

miset yhteen - kannustaa heitä ymmärtämään toisiaan ja auttaa heitä elämään toistensa kanssa. (Abergel, Tothemund, Titley & Wootsch 2005, 9.)

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma kehottaa kuntia yhdenvertaisuuteen ja syrjinnän torjumiseen. Tavoitteeksi ohjelma asettaa puuttumisen kaikkeen yhdenvertaisuutta loukkaavaan ja syrjintää edistävään toimintaan. Toimenpide, jolla yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä voidaan edistää on nuorten myönteisten asenteiden vahvistaminen monikulttuurisuutta ja eri vähemmistöjä kohtaan. Opetusministeriö kehottaa lisäämään tukea sellaisille kansalaistoiminnan ja kuntien hankkeille, joiden tavoitteena on nuorten myönteisten asenteiden vahvistaminen monikulttuurisuutta ja eri vähemmistöjä kohtaan. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011, 23.)

Myös Nuorisolaissa (2006) on nostettu monikulttuurisuus osaksi nuorisotyötä. Nuorisolaissa korostetaan nuorisotyön kasvatuksellisuutta sekä kansainvälistä ja monikulttuurista nuorisotoimintaa.

2.2 Jälkimodernin ajan nuorten haasteet tässä ajassa

Eurooppa ja eurooppalaisuus ovat tulleet lähemmäksi myös suomalaisia nuoria. Matkustaminen Euroopan sisällä on helpottunut ja siitä syystä myös lisääntynyt. Eurooppa on tullut tutuksi nuorillemme. Sähköisen tiedonvälityksen kehityksen myötä on nuoremme päässeet kurkistamaan myös Euroopan ulkopuolelle. Internetin kautta saa tietoa maailmanlaajuisesti reaaliajassa. Myös matkailu Euroopan ulkopuolelle on lisääntynyt.

Suomen kansalaisuus keskittyy Suomeen, Euroopan kansalaisuus Eurooppaan, mutta mitä on maailmankansalaisuus ja mihin se keskittyy? Maailmankansalaiseksi kutsutaan henkilöä, jolle kansallisuus ei ole olennaista elämässä. Hän uskoo, että tärkeintä on ihmisenä oleminen ja ihmisyydelle ei voi rakentaa maantieteellisiä rajoja. Maailmankansalainen ajattelee, että kaikki maailman rikkaudet, nautinnot sekä ongelmat ovat yhteisiä kaikille maailman ihmisille. Hänelle ei myöskään riitä, että asiat hänen omassa kotimaassaan on hyvin, vaan hyvinvointia tulee lisätä kaikkialla. (Suomen Punainen Risti 2011.)

Julkisesta keskustelusta käy hyvin ilmi, että Suomessa syntynyt ja koko ikänsä siellä asunut nuori pitää itseään suomalaisena ja Suomen kansalaisena. Kokevatko nuoremme samoin vielä 20 vuoden kuluttua? Mieltävätkö nuoremme olevan silloinkin vielä Suomen kansalaisia vai enemmänkin Euroopan kansalaisia? Vai kokevatko he sittenkin olevansa maailmankansalaisia tai kenties kaikkia näitä?

Postmodernin ajan maailma tarvitsee itsenäisiä nuoria, jotka pystyvät tekemään valintoja ja olemaan vastuullisia tekemisistään. Postmodernissa ajassa tarvitaan nuoria, joilla on elämän hallinta kunnossa sekä yksilönä, että yhteiskunnan jäsenenä. (Vihla toim. 2004, 59.)

Euroopan Unioniin liittymisen myötä yhteiskuntamme vaatii ja tulee vaatimaan yhä enemmän kansainvälistä tietämystä ja osaamista. Aito kansainvälisyys, korkeatasoinen tieto ja osaaminen ovat Suomen menestystekijöitä kestävän kasvun ja kukoistuksen tiellä. Näiden lisäksi on syntynyt uusia vaatimuksia, joita globaali kilpailu, ympäristökysymykset, muuttoliike sekä kansallisten kulttuurien monimuotoutuminen nopeuttavat. Näistä tulevaisuuden menestystekijöistä yksi on ihmisen kyky avarakatseiseen elämään. Se merkitsee laajojen kokonaisuuksien ymmärtämistä, avoimuutta uusille asioille, erilaisuuden näkemistä rikkautena, omien ennakkoluulojen tiedostamista ja kykyä olla vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten kanssa. (CIMO 2010.)

Maailma tarvitsee nuoria, jotka ovat yhteistyökykyisiä - osaavat ottaa toiset huomioon ja osaavat toimia heidän kanssaan. Maailma tarvitsee myös sellaisia nuoria, joilla on taitoa tehdä asioita toisten puolesta ja olla kuuntelijoita niissä tilanteissa, kun toisella on huolia. Maailma tarvitsee nuoria, jotka pitävät lupauksensa ja hoitavat lupaamansa tehtävät. Nuorten, jotka puolustavat omia arvojaan ja ihanteitaan, tulee myös osata toimia niiden kanssa järkevästi. (Vihla toim. 2004, 59.)

Suomen kansainvälistymisen kannalta on aktiivinen toiminta koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntasektoreilla elintärkeää. Myös teknologia vauhdittaa ihmisten keskinäistä kanssakäymistä ja vuoropuhelua. Kansainvälisyys arkipäiväistyy ja siitä tulee osa tavallista nykyaikaista elämää, oli sitten asuinpaikka tai elämäntilanne mikä tahansa. Maan rajojen yli käyvä virtuaalinen yhteistyö yleistyy, joten siirtyminen fyysi-

sesti paikasta toiseen jää vähemmälle. Suomi on aidosti kansainvälinen, monikulttuurinen ja luova osaamisyhteiskunta. (CIMO 2010.)

2.3 Globalisaatio nuorten arjessa

Nuoret tunnistavat sanan globalisaatio, mutta he eivät näe sen yhteyksiä omaan elämäänsä. Globalisaatio voi olla nuorille niin arkipäiväistä, etteivät he osaa edes ajatella elämäänsä ei globalisoituneessa Suomessa. Nuorten akatemian lisäksi myös muissa globalisaatio-tutkimuksessa nuoret ovat rinnastaneet globalisaatiosanan maailmanlaajustumiseen ja kansainvälistymiseen. (Nuorten Akatemia 2011.)

Tarkastelemme tässä tutkimuksessa, miten vapaaehtoispalveluhankkeet ovat vaikuttaneet nuorten ja nuorisotyöntekijöiden arvoihin eurooppalaisuutta ja globaalisuutta kohtaan.

Globalisaatio tarkoittaa maailmanlaajuisen vuorovaikutuksen lisääntymistä elämän eri aloilla. Yksilön arkipäiväisellä toiminnalla voi olla maailmanlaajuiset seuraamukset. Esimerkiksi oma ostopäätös vaikkapa vaatekappaleen ostossa vaikuttaa globaalisti. (Beck, Giddens & Lash 1994, 85.)

Globalisaatio voidaan yleisesti jakaa kolmeen osa-alueeseen;

- taloudelliseen ja poliittiseen globalisaatioon
- kulttuuriseen globalisaatioon
- ympäristöongelmien globalisaatioon

Talouden ja politiikan alalla tapahtuva globalisaatio on näkynyt esimerkiksi idän ja lännen yhtenäistymisenä. Berliinin muurin murtuminen ja entisen Neuvostoliiton hajoaminen aiheutti uuden Euroopan muodostumisen. Euroopan Unioni ja Maailman kauppajärjestön (WTO) laajentuivat ja vahvistuivat. Talouden vahvistumisen myötä yritykset sijoittavat toimintansa uudelleen maailmanlaajuisesti. Merkittävin motiivi uudelleensijoittumiselle on työvoiman hinta, kaupan vapaus ja logistiikan edullisuus. (Opetushallitus 2009.)

Beck, Giddens & Lash (1994, 12.) pohtivatkin teoksessaan Nykyajan jäljillä, miten läntinen ja itäinen ajatusmaailma täytyy ensin riisua omista puitteistaan ja luoda uudet muodot yhteiselle uudistetulle yhteiskunnalle.

Politiikassa tapahtui päätöksentekovallan siirtymistä ylikansallisille toimielimille, kuten Euroopan Unionille. Valtiot ovat tiivistäneet yhteistyötä esim. terrorismin ja rikollisuuden torjunnassa. Ihmisoikeuskysymysten esiin otto on kynnyskysymyksiä EU:n ehdokasmaille. Ihmisoikeusoikeudenkäynnit ovat lisänneet kansalaisjärjestöjen vaikutusvaltaa ja tuoneet aiheen arkipäiväisemmäksi. (Opetushallitus 2009.)

Kulttuurinen globalisaatio jakautuu kahteen vastakkaiseen suuntaukseen. Esim. suurkaupunkien muoti ja elämäntyyli samankaltaistuu ja yhteistä kulttuuria kutsutaan maailmankulttuuriksi. Yhtenäistymisen vastapainoksi kulttuurisessa globalisaatiossa halutaan korostaa omaa erilaisuutta, mikä johtaa kulttuurien erilaistumiseen (Opetushallitus 2009).

Ympäristöongelmista muodostuu globaaleja, kun kansainvälisen kaupan kasvun myötä myös köyhille alueille sijoitetaan teollisuutta ja edelleen kulutus kasvaa. Tämä puolestaan johtaa luonnonvarojen kiihtyvään käyttöön ja ympäristövaurioihin. (Opetushallitus 2009.)

Globalisaation myötä on syntynyt käsite maailmankansalainen. Yksilön näkökulmasta maailmankansalaisuudella (globaali kansallisuus, kosmopolitanismi) viitataan usein yksilön identiteettiin osana ympäröivää maailmaa, jossa yksilön kyky sopeutua ja toimia kansainvälisissä ympäristöissä on voinut kehittyä ns. kosmopoliittiseksi orientatioksi (Leppäaho 2008).

Maailma pienenee, välimatkat tuntuvat lyhentyneen ja matkustelu on muuttunut arkipäiväisemmäksi. Globalisaatio vauhdittaa kulttuurien muuttumista, vuorovaikutuksen lisääntymistä elämän eri alueilla. Ihmiset liikkuvat työn ja vapaa-ajan puitteissa. Vuorovaikutuksen lisääntyminen vaikuttaa meihin kaikkiin, oma kulttuuri ja uusi kulttuuri sekoittuvat keskenään ja saavat uusia suuntia. Esimerkiksi kielet, uskonnot, ruoka- ja tapakulttuuri muuttuvat ja sekoittuvat. Internet, musiikki ja muoti ovat tulleet meitä lähelle ja leviävät globaalisti yhä nopeammin paikasta toiseen. (Opetushallitus 2009.)

Globaalisuus tuo tullessaan myös vastuuta. Globaalivastuun perustana on ymmärrys oikeudenmukaisesta ja ihmisoikeuksia kunnioittavasta maailmasta ja sen toteuttamisesta. Liikkuvuuden ja yhteistyön avulla tapahtuva kansainvälistyminen edistää globaalivastuun ottamista ja kantamista. (CIMO 2010.)

Nuorisotyö tarjoaa omalta osaltaan nuorille mahdollisuuden tutustua kansainvälisyyteen ja eri maiden kulttuureihin. Kansainvälisyys on osa nuorisopolitiikkaa, jonka avulla voidaan kehittää nuorten elinoloja eri puolilla maailmaa. Osallistumalla kansainvälisiin hankkeisiin koulutamme nuorista yhteistyökykyisiä kansalaisia, jotka kokevat niin kotimaan kuin Euroopan mahdolliseksi kouluttautumisen- tai työskentelyalueeseen. Kasvatamme heistä siis maailmankansalaisia. (Lehikoinen 2010/3, 14-15.)

2.4 Kansalaisuuden tuoli tukena nuoren kasvussa

Marja Katisko (2011, 25) viittaa väitöskirjassaan Kansalaisuus työyhteisön arjessa seuraavaa:” Vaikka kansalaisuus on siis hyvin monimuotoinen käsite, sillä on kuitenkin selkeä ydin: siinä on kyse kuulumisesta johonkin yhteisöön. Siten kansalainen on aina ”kanssakansalainen”, joku joka elää muiden kanssa (Korskaard 2001).”

Kasvaakseen aktiiviseksi kansalaiseksi nuorella täytyy olla elämän eri osa-alueet kunnossa. Kun käsittelemme tässä kappaleessa kasvamista yhteiskunnan jäseneksi ja sitä mitä siihen vaaditaan, käytämme ja lainaamme Euroopan kansalaisuuden tuoli mallia - European Citizenship Chair.

Kansalaisuuden tuolissa on neljä jalkaa, jotka kuvaavat elämän eri osa-alueita sosiaalisesta, poliittisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Jotta tuoli pysyy hyvin pystyssä, täytyy jalkojen olla samanpituisia tai ainakin jollain lailla balanssissa. Jos joku jaloista on jostain syystä lyhyempi, voi se viedä nuoren kauemmas pois yhteiskunnasta. (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33.)

Poliittinen jalka viittaa nuoren poliittisiin oikeuksiin ja vastuuseen näistä asioista poliittisessa kontekstissa. Nuoren tulee tietää, mitkä ovat hänen oikeutensa ja velvollisuutensa niin omassa yhteiskunnassa kuin kansainvälisessäkin elinympäristössä. Nuo-

ren tulee tietää, mitä demokratia tarkoittaa ja miten sitä voidaan edistää. (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33.)

Sosiaalinen jalka kertoo siitä, miten yksittäinen nuori käyttäytyy eri tilanteissa ja eri yhteisöissä. Miten yksittäisen nuoren käyttäytymisessä näkyy lojaalisuus ja solidaarisuus. Sosiaaliset taidot ja tieto sosiaalisista suhteista kasvattaa tätä jalkaa. (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33.)

Kulttuurinen jalka viittaa tietämykseen siitä, missä kulttuurisessa ympäristössä nuori elää. Kulttuurinen jalka pitenee sitä mukaa, kun nuori oppii elinympäristössään käytettävän kielen, osaa lukea ja kirjoittaa. Myös tietämys asuinmaan Euroopan neuvoston historiasta ja erilaisista toimintatavoista ja -kulttuurista antaa jalalle lisää mittaa. (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33.)

Taloudellinen jalka muodostuu yksilön osuudesta työntekijä ja kuluttaja markkinoilla. Nuoren tietämys mahdollisuudesta tehdä työtä, kuinka saada vähimmäistoimeentulo sekä tieto mahdollisuudesta ammatilliseen koulutukseen pidentää taloudellista jalkaa. Olennainen kehitys yhteiskunnan jäseneksi kasvamiseen vaatii näiden neljän jalan tasapainoa. (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33.)

Tietämys yhteiskunnan vaatimuksista auttaa nuorta ryhtymään toimintoihin, joiden avulla voi kasvaa aktiiviseksi kansalaiseksi (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33).

Nämä neljä kansalaisuuden ulottuvuutta voidaan saavuttaa erilaisilla sosiaalistumisen prosesseilla. Koulut, perheet, kansalaisjärjestöt, poliittiset puolueet, vähemmän järjestäytyneet yhdistykset, joukkotiedotusvälineet, naapurit ja vertaisryhmät ovat avainasemassa silloin, kun nuori etsii paikkaansa yhteiskunnan jäsenenä. (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 34.)

Kunnallinen nuorisotyö voi miettiä omalta osaltaan toimintatapoja niiden nuorten osalta, joilla tämä kansalaisuuden tuoli horjuu. Millä eri toimenpiteillä voidaan kutakin Kansalaisuuden tuolin jalkaa kasvattaa, jos kyseessä oleva jalka on jostakin syystä jäänyt lyhyemmäksi muita?

3 KANSAINVÄLISYYS NUORTEN VAPAA-AJALLA

Kansainvälisestä kokemuksesta on monenlaista hyötyä eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Useat kunnat ja järjestöt tarjoavat nuorille mahdollisuuksia lähteä ulkomailla opiskelemaan, työhön, työharjoitteluun, vapaaehtoispalveluun tai vain mennä hankkimaan elämäkokemusta. Kansainvälisyyteen liittyvät seikat ovat keskeinen osa nykypäivän arkea monella eri elämän alueella. (Lappeenrannan kaupunki 2011.)

3.1 Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO kansainvälistymisen tukena

CIMO (Centre for International Mobility) on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio. CIMO toimii opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ja on ministeriön alainen itsenäinen virasto. CIMO on perustettu vuonna 1991 ja sen tehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä koulutuksen, työelämän ja kulttuurin alalla sekä nuorison keskuudessa. CIMO kirjaa perustehtäväkseen suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen. (CIMO 2010.)

CIMO toteuttaa vaihto- ja apurahaohjelmia sekä vastaa Euroopan unionin koulutus- ja nuoriso-ohjelmien kansallisesta toimeenpanosta. Lisäksi CIMO on vastuussa Kulttuuri- ja Kansalaisten Eurooppa –ohjelmien tiedottamisesta sekä Suomen kielen ja kulttuurin opetuksesta ulkomaisissa yliopistoissa. (CIMO 2010.)

CIMOn toiminta perustuu pitkälti yhteistyöhön ja siksi yhteistyökumppanit ovat sille tärkeitä. Merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat eri oppilaitokset peruskouluista korkeakouluihin ja aikuiskoulutukseen asti. Nuoret ja heidän parissaan toimivat yksittäiset ihmiset tai yhteisöt sekä opiskelijat ja vastavalmistuneet nuoret ovat CIMOn palvelujen käyttäjiä. Eri viranomaiset ja eri alojen asiantuntijat sekä kunnat, järjestöt ja yritykset muodostavat yhteistyöverkoston CIMOn kanssa. (Jaakola 2003, 4-5.)

CIMOn ulkomaisia yhteistyökumppaneita ovat yliopistot, opiskelija-, asiantuntija-, harjoittelija- ja nuorisovaihdosta vastaavat viranomaiset ja organisaatiot sekä Suomen

edustustot ja kulttuuri-instituutit eri puolilla maailmaa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita CIMOLle ovat myös Euroopan komissio sekä EU-ohjelmien kansalliset toimistot ja yhteyspisteet osallistujamaissa, samoin kuin Pohjoismaiden ministerineuvosto sekä CIMOn pohjoismaiset sisarorganisaatiot ja vastaavat organisaatiot muissa maissa.

CIMO on aktiivisesti mukana myös useiden kansainvälisten organisaatioiden (mm. ACA Academic Cooperation Association, EAIE European University Association, NAFSA Association for International Education) toiminnassa. (CIMO 2010.)

CIMO haluaa olla ennakkoluuloton suunnannäyttävä suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymisessä, luoda mahdollisuuksia ihmisten väliselle yhteistyölle sekä edistää asiantuntijuuden ja osaamisen kasvua. CIMO kertoo toimivansa vastuullisesti ja yhdenvertaisesti sekä olevansa rohkea, rikastava ja reilu kumppani. CIMO pitää unelmana aidosti avarakatseista Suomea. (CIMO 2010.)

3.2 Euroopan Unionin Youth in Action nuorisotoimintaohjelma

Euroopan unionin Youth in Action 2007-2013 on nuorisotoimintaohjelma, joka antaa mahdollisuuden kansainvälistymiseen 13-30-vuotiaille nuorille ja heidän parissaan toimiville. Youth in Action -ohjelman tavoitteena on vastata nuorten tarpeisiin Euroopassa aina teini-ikästä aikuisuuteen saakka. Ohjelma edistää uusien taitojen hankkimista ja tarjoaa näin ollen nuorille mahdollisuuksia koulun ulkopuoliseen oppimiseen sekä arkioppimiseen. Lisäksi Youth in Action -ohjelma edistää nuorten aktiivista yhteiskunnallista osallistumista. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 3.)

EU:n Youth in Actionin ohjelman hankkeita koordinoi ja rahoittaa Suomessa kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.

Youth in Action 2007-2013 -ohjelman tavoitteena on edistää yleisesti nuorten aktiivista kansalaisuutta sekä erityisesti heidän Euroopan kansalaisuuttaan. Ohjelman tavoitteena on myös kehittää yhteisvastuullisuutta ja edistää suvaitsevaisuutta nuorten keskuudessa, etenkin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi Euroopan unionissa. Youth in Action -ohjelman tavoitteena on edistää eri maiden nuorten keskinäistä ymmärtämystä. Youth in Action -ohjelma haluaa myötävaikuttaa nuorten toimintaa tukevien järjestelmien laadun ja nuorisovalalla toimivien kansalaisjärjestöjen

edellytysten kehittämistä sekä edistää nuorisovalan eurooppalaista yhteistyötä. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 4.)

Youth in Action ohjelman hankkeiden tulee noudattaa ohjelmalle asetettuja tavoitteita sekä ottaa huomioon hankkeissa pysyvät prioriteetit. Pysyvät prioriteetit ovat: Euroopan kansalaisuus, nuorten osallistuminen, kulttuurien moninaisuus ja muita heikommassa asemassa olevat nuoret. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 4-5.)

Euroopan kansalaisuus

Youth in Action -ohjelman ensisijaisena tavoitteena on saada nuoret tietoisiksi siitä, että he ovat Euroopan kansalaisia. Nuoria kannustetaan tämän ohjelman kautta pohtimaan eurooppalaisia aiheita ja saada heidät mukaan keskusteluihin Euroopan Unionin kehittämisestä ja sen tulevaisuudesta. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 4.)

Nuorten osallistuminen

Youth in Action -ohjelman pääasiallinen prioriteetti on edistää nuorten aktiivisuutta arkielämässä. Nuoria halutaan kannustaa olemaan aktiivisia kansalaisia - edistää osallistumista yhteiskunnalliseen elämään heidän paikallisyhteisöissään, edistää nuorten osallistumista edustukselliseen demokratiaan ja tukea erilaisia oppimistapoja osallistumisen edistämiseksi. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 4-5.)

Kulttuurinen monimuotoisuus

Youth in Action -ohjelman prioriteetteja ovat myös kulttuurien moninaisuuden kunnioittaminen sekä rasismien ja muukalaisvihan vastustaminen. Ohjelmassa kehitetään kulttuurien välistä oppimista edistämällä eri kulttuuri-, etnisistä ja uskonnollisista taustoista tulevien nuorten yhteistä tekemistä. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 4.)

Muita heikommassa asemassa olevien nuorten osallistuminen

Euroopan unionin tärkeä prioriteetti on kaikkien nuorten, myös muita heikommassa asemassa olevien nuorten osallistumisen mahdollistaminen. Muita heikommassa asemassa ovat nuoret, jotka ovat vertaisryhmäänsä nähden huonommassa asemassa mm. sosiaalisten ongelmien, taloudellisten esteiden, vammaisuuden, oppimisvaikeuksien, kulttuurierojen, terveysongelmien tai maantieteellisten esteiden vuoksi. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 5.)

Youth in Action -ohjelman vuosittain vaihtuvien prioriteettien tarkoitus on tarkentaa ohjelman pysyviä painopisteitä ja linkittää ohjelma paremmin Eurooppaa käsitteleviin ajankohtaisiin aiheisiin. Vuoden 2012 etusijalla ovat ne hankkeet, joissa pyritään edistämään nuorten sitoutumista osallistavaan kasvuun ja joissa käsitellään nuorisotyöttömyyttä, köyhyyttä ja syrjäytyneisyyttä. Lisäksi hankkeet, joissa edistetään nuorten oma-aloitteisuutta, luovuutta, yritteliäisyyttä sekä työllistymistä ovat etusijalla hankerahoituspäätöksissä. Terveet elämäntavat, tieto maailmanlaajuisista ympäristöongelmista ja ilmastonmuutoksesta sekä kestävä kehitys ovat niitä aihealueita, joita myös hankkeissa tulisi näkyä. Kaikkien Youth in Action -ohjelman hankkeiden tulee liittyä sekä pysyviin, että vuosittaisiin painopisteisiin. (CIMO 2019.)

Tavoitteidensa saavuttamiseksi Youth in Action -ohjelma jakautuu viiteen alaohjelmaan:

- Nuorten Eurooppa
- Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu
- Nuoret maailmassa
- Nuorisolan tukijärjestelmät
- Tuki nuorisolan yhteistyölle Euroopassa

(Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 11-12.)

Youth in Action -ohjelmaa edeltänyttä Euroopan unionin Nuoriso-ohjelmaa (2000–2006) on tutkittu, arvioitu ja raportoitu. Loppuraportin Nuoriso-ohjelmasta laati Tampereen yliopiston dosentti Tapio Kuure yhdessä Nuorisotutkimusverkoston ja CIMOn kanssa. (Kuure 2008, 5.)

Raportissa tuli esille, että Nuoriso-ohjelma (2000-2006) oli tavoittanut lähes 30 000 suomalaista nuorta 2 282 eri hankkeessa. Nuorten ryhmätapaamiset -alaohjelmaan

osallistui 15 505, Eurooppalaisen vapaaehtoispalveluun 1 007, nuorisoaloitteisiin 5 519 ja tukipalveluihin 6 730 nuorta. (Kuure 2008, 12–13.)

Osallistuminen kansainvälisiin ohjelmiin antaa sekä yksilöille, että yhteisöille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan, kehittää osaamistaan ja kielitaitoaan sekä vahvistaa yhteisöllisiä verkostoja muissa maissa asuvien ihmisten kanssa. Matkalla aidosti avarakatseiseen Suomeen voi kansainvälisyys toimia kulttuurien välisen kompetenssin vahvistajana ja yhteiskunnallisen muutoksen voimana. Kansainvälinen liikkuvuus ja yhteistyö ovat välineet, joilla CIMO voi edistää kansainvälistymistä suomalaisessa yhteiskunnassa ja siten osaltaan rakentaa aidosti avarakatseista Suomea. (CIMO 2010.)

Suomalaisen menestystarinan yksi pääjuonne on ollut hyvinvointi. Yhteiskuntamme moraalinen luonne rakentuu yleisen ja yhtäläisen hyvinvoinnin arvolle, jonka perustan ovat muodostaneet demokratia, tasa-arvo, yhteisöllinen vastuunkantaminen ja oikeudenmukaisuus. Nämä yhteiskunnan tukijalat ovat edelleen suomalaisessa arvomaailmassa tärkeitä. Merkittäväksi kysymykseksi tulee tulevaisuudessa muodostumaan se, kestäkö hyvinvointiyhteiskunta ja sen osana kansalaisten tasapuoliset mahdollisuudet arvokkaaseen elämään jatkossakin. CIMOn yhtenä päämääränä on toimia aktiivisena eriarvoistumisen ennaltaehkäisijänä ja edistää tasa-arvoa omalla toiminnallaan. CIMO seuraa kansainvälistymisen kehitystä Suomessa ja pyrkii ohjelmiensa kautta luomaan tasa-arvoiset mahdollisuudet kansainväliseen liikkuvuuteen ja yhteistyöhön. (CIMO 2010.)

Nuoriso-ohjelmalla on ollut vaikutusta erilaisten taitojen kehittymiseen. Ohjelman projekteissa nuoret ovat oppineet aloitteellisuutta, pitkäjänteisyyttä, suunnitelmallisuutta, sitoutumista, budjetointia, aikataulutusta, organisointia, sosiaalisia taitoja sekä saaneet kielitaitoa ja itsevarmuutta toimiakseen erilaisten ihmisten kanssa erilaisissa tilanteissa. (Kuure 2008, 15–16.)

Nuorten liikkuvuus on Nuoriso-ohjelman myötä lisääntynyt ja sitä kautta nuoret ovat ymmärtäneet suomalaisuuden läsnäolon eurooppalaisuudessa. Eurooppa ei ole vaan joku paikka, minne mennään ja tullaan takaisin. Eurooppa ja eurooppalaisuus ovat jääneet kokemusten kautta nuorten elämään. Verkkovälitteisen viestinnän kehitty-

sen myötä henkilökohtaiset suhteet yli rajojen ovat jääneet paremmin pysyviksi. Nuorten luonteva liikkuminen verkossa pitää Euroopan ja eurooppalaisuuden nuorten arkipäivässä. (Kuure 2008, 15.)

Samalla kun nuoret ovat kansainvälistyneet, Nuoriso-ohjelman myötä suomalaisesta nuorisotyöstä on tullut osa eurooppalaista nuorisotyötä. Suomi ei ole irrallaan Euroopasta vaan eurooppalaisuus on läsnä suomalaisen nuorisotyön arjessa. CIMOn asiantuntijaverkoston jäsenille osoitetun kyselyn vastaajista 88 prosenttia katsoi, että Nuoriso-ohjelma oli lisännyt kansainvälisyyttä nuorisotyö päivittäisessä toiminnassa. (Kuure 2008, 19.)

3.2.1 Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu

Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu (European Voluntary Service, EVS) on yksi Euroopan Unionin Youth in Action nuorisotoimintaohjelman alaohjelmista. Eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun tavoite on kehittää yhteisvastuullisuutta, edistää nuorten ymmärtämystä ja aktiivista kansalaisuutta. Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu mahdollistaa nuorille enintään 12 kuukauden mittaisen vapaaehtoispalvelun suorittamisen muussa kuin omassa asuinmaassa. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 52.)

Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu antaa nuorille mahdollisuuden tehdä vapaaehtois-työtä ulkomailla. Palvelu toisessa maassa antaa nuorelle kokemusta työelämästä sekä kasvattaa nuorten kielellisiä, sosiaalisia ja kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen liittyviä taitoja. Lisäksi vapaaehtoispalvelu tarjoaa nuorelle mahdollisuuden itsenäistyä. Vapaaehtoispalveluun liittyvät tehtävät eivät vaadi nuorelta erityistä koulutusta tai kielitaitoa, joten kynnys lähteä vapaaehtoispalveluhankkeeseen ei tältä osin nouse korkealle. Sen lisäksi, että vapaaehtoispalvelu kehittää nuoren sosiaalisia taitoja, se mahdollistaa yleishyödyllisten organisaatioiden oman toiminnan kehittämisen. Organisaatio saa kokemuksia kulttuurien välisestä vaihdosta työ- ja arkielämässä.

Organisaatioita kannustetaan käyttämään vapaaehtoispalvelua erityisesti sosiaalisen vahvistamisen välineenä, jolla taas on mahdollisuus parantaa nuorten elämäntaitoja sekä ehkäistä syrjäytymistä. Vapaaehtoispalveluhanke antaa nuorelle erilaisessa kulttuurielinympäristössä toimiessa suuren joukon erilaisia oppimiskokemuksia. Vapaaeh-

toispalveluhanke on kohdennettu 18-30 -vuotiaalle nuorille ja vapaaehtoispalvelujakso kestää 2-12 kuukautta. (CIMO 2010.)

Vapaaehtoispalveluhankkeen suorittaneella nuorella on oikeus saada Youthpass-todistus, jossa kuvataan ja tunnustetaan hankkeessa saavutettu koulun ulkopuolinen oppiminen ja arkioppiminen. (Youth in Action -ohjelmaopas 2011, 7.)

3.3 Nonformaali oppiminen kansainvälisillä nuorisohankkeilla

Elinikäistä oppimista voidaan omaksua sekä virallisessa, että epävirallisessa oppimisympäristössä. Oppiminen vapaamuotoisissa ja sosiaalisissa ympäristöissä on osa arkioppimista ja epävirallista oppimista, eikä se tapahdu sattumalta vaan tarkoituksellisesti ja järjestäytyneesti. Nuorisopalveluiden kansainväliset hankkeet ovat hyvä esimerkki epävirallisesta ja järjestäytyneestä oppimisesta. (Valkoinen kirja 2001, 33-34.)

Kouluopetus on tänä päivänä pitkälti formaalista tiedon jakoa. Oppilaitosten opetus-tyyli vaihtelee, mutta pääasiassa oppiaineet käydään läpi koululuokissa luentomaiseen tyyliin. Ryhmätyöt ja erilaiset työpajat kouluopetuksessa ovat lisääntyneet, mutta silti pääosa opinnoista on informaation jakamista opettajalta oppilaille. Opettajien tulee seurata opetussuunnitelmaa ja ylimääräiselle ei jää paljon aikaa. Oppilaiden määrä luokassa on kasvanut, joten tiedon vastaanottaminen ja sisäistäminen jää täysin oppilaan vastuulle.

Tämän päivän oppimista tapahtuu kouluissa, minkä mahdollistaa vankka institutionaalinen kouluverkosto opetusalan ammattilaisineen. Oppimista syntyy myös arkielämän tilanteissa, vaikka sitä ei aina huomaa.

Penttinen (2007) artikkelissaan kertoo, että ennen koululaitosta oppia saatiin pääosin perhe- tai kyläyhteisöissä. Yhteisön eri toimintoihin osallistumalla opittiin erilaisia vuorovaikutustaitoja. Töiden lomassa oppipoika oppi uusia tietoja ja taitoja mestarilta. Oppiminen oli arkipäivää ja tarkoituksenmukaisten taitojen omaksumista tarvittiin hengissä pysymiseen. (Nivala & Saastamoinen 2007, 255.)

Oppimista syntyy eniten, kun siihen liittyy haasteita ja emootioita. Omien arvojen löytyminen, kyky kantaa vastuuta odottamattomissa ja vaativissa tilanteissa opettavat nuorta löytämään itsensä ja sitä kautta toimimaan eri ryhmissä ja yhteisöissä. Vastuunkantamiseen tarvitaan sitkeyttä, itsekuria, taitavuutta ja mielikuvitusta. Kasvattajien ensisijaisena tehtävänä onkin auttaa nuoria voittamaan pelkonsa ja löytämään itsestään taitoja, mitä ei ole ennen huomannut. (Telemäki 1998, 66.)

Nuorilta edellytetään joustavuutta eri tilanteissa. Nuorten täytyy osata kommunikoida ja käyttäytyä erilaisissa ryhmätilanteissa. Lisäksi nuorten täytyy osata sopeutua muuttuviin tilanteisiin. Kouluopetuksessa ei tällaisten asioiden opettelulle ole yleensä tilaa ja vastuu siirtyy koulun ulkopuoliseen toimintaan. Arkielämä, erilaiset ihmissuhteen ja kaverit ovat nuorille merkittävä kasvuympäristö.

On merkittävää, millaisiin harrastuksiin tai kaveriporukoihin nuoret ajautuvat tai suunnitelmallisesti hakeutuvat. Nuoret kokevat merkittäväksi oppimisen, jota ei ole ennalta suunniteltu. Oppimisen merkitys kasvaa, kun oppiminen tapahtuu ryhmissä. Virheiden kautta oppiminen lisää oppimisen merkitystä. On opittava sietämään epäonnistumista ja kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Mieleenpainuvia ja tärkeitä kokemuksia nuorten mielestä ovat olleet omat kokemukset ja vaikeat elämäntilanteet. (Aittola 1998, 172-187.)

Youth in Action -ohjelma tukee koulun ulkopuolista eli nonformaalia oppimista. Euroopan unionin nuorisotoimintaohjelma Youth in Action tarjoaa nuorille mahdollisuuden vaikuttaa omaan elinympäristöönsä, hankkia kansainvälisiä kokemuksia ja toimia yhteistyössä muiden nuorten kanssa Suomessa ja muualla Euroopassa. Ohjelma tukee nuorten oppimista vapaa-ajalla ja arjessa. Ohjelmaan osallistumalla nuoret oppivat käytännön tekemisen ja kokemisen kautta esimerkiksi kansalaistaitoja, erilaisuuden ymmärtämistä sekä aloitteellisuutta ja itsevarmuutta. Nuoret ovat projekteissa aktiivisia toimijoita: he osallistuvat päätöksentekoon, suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Hankkeet vahvistavat nuorten aktiivista kansalaisuutta ja osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. (CIMO 2010.)

Euroopan yhteisöjen virallinen lehti (2002) kertoo Nuoriso-ohjelman vapaaehtoistyön eri merkityksestä seuraavaa;

”Vapaaehtoistyö levittää sellaisia yleismaailmallisia arvoja kuin ihmis-oikeuksia, demokratiaa, rasismien vastaisuutta, yhteisvastuuta ja kestävä kehitystä;

edistää yhteiskunnallista osallistumista, vapaaehtoista sitoutumista ja aktiivista kansalaisuutta ja lujittaa kansalaisyhteiskuntaa kaikilla tasoilla;

hankkeilla on tärkeä tehtävä nuorten parissa koulun ulkopuolisen ja arkioppimisen ympäristöinä, ja ne myötävaikuttavat monipuolisuudellaan elinikäisen ja elämänlaajuisen oppimisen toteutumiseen kaikilta osiltaan.”

Euroopan Yhteisö kehottaakin jäsenvaltiota toteuttamaan sopiviksi katsomansa toimenpiteet poistaakseen oikeudelliset ja hallinnolliset esteet, jotta nuorten vapaaehtoistyö saa kaikki mahdollisuudet kehittyä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Vapaaehtoistyö ei myöskään saa rajoittaa tai korvata mahdollista palkkatyötä. (Euroopan neuvosto 2002.)

Nonformaali oppiminen on vahvasti läsnä nuorisotoimintaohjelman sisällössä ja hengessä. Kuntien nuorisopalvelut ovat olleet jo monia vuosia vankka epävirallisten oppimismallien tarjoaja. Nuoriso-ohjelma on ollut Euroopan tasolla hyvä esimerkki tällaisesta toiminnasta ja siitä saaduista kokemuksista. Epävirallisen oppimisen hyöty näkyy siinä, että se on luonteeltaan vapaaehtoista, monasti itseorganisoitua ja joustavaa. Epävirallinen oppiminen sallii erehtymisen ja on lähempänä nuorten kiinnostuksen kohteita ja pyrkimyksiä. Nonformaali oppiminen tukee muita heikommassa asemassa olevien nuorten sopeutumista yhteiskuntaan ja on yksi epävirallisen oppimisen eduista. (Valkoinen kirja 2001, 34.)

3.4 Nuorisotyön kansainvälistyminen Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Kouvolassa kansainvälisyys näyttäytyi ensimmäisen kerran Kouvolan nuorisotyölautakunnan toiminnassa 1954, kun venäläinen nuorisodelegaatio saapui omalla junalla Kouvolaan. Vierailuohjelmasta vastasi nuorisotyölautakunta yhdessä SNS:n Kouvolan osaston kanssa. (Loiske toim. 1979, 17.)

Kansainvälinen toiminta jatkui tästä eteenpäin yksittäisten virkamiesten, valtuuskuntien sekä nuorisoryhmien vierailuina pääasiassa ystävyyskaupunkien kanssa. Kouvolan ystävyyskaupungit ovat Balatonfüred Unkarissa, Mülheim an der Ruhr Saksassa ja Vologda Venäjällä. Näiden kaupunkien kanssa tehtävän kansainvälisen toiminnan ja yhteistyön kautta Kouvola hakee yhteyksiä ja hyötyä kaupungin palvelutoiminnan kehittämiseksi sekä yksittäisten kuntalaisten, yritysten ja eri yhteisöjen toiminnalle.

Ensimmäinen EU:n nuorisotoimintaohjelman hanke toteutettiin Elimäen kaupungin osassa (entinen Elimäen kunta) vuonna 2000, kun nuorisonohjaaja osallistui kansainväliseen kontaktinhakuseminaariin. Vuonna 2001 Kouvolassa tehtiin ensimmäinen nuorten ryhmävaihto, kun elimäkeläinen nuorten ryhmä osallistui ryhmätapaamisen englantilaisen nuorten ryhmän kanssa Englannin Kentissä. Ensimmäinen vapaaehtoispalveluhanke toteutettiin vuonna 2003. Silloin espanjalainen toimi 10 kuukautta vapaaehtoistyöntekijänä Elimäellä. Tämän jälkeen Kouvolan nuorisopalveluissa on osallistuttu säännöllisesti kansainvälisiin seminaareihin ja tehty muutamia ryhmätapaamisia. Vapaaehtoispalveluhankkeita on ollut käynnissä pääsääntöisesti koko ajan. Vuodelle 2012 Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO on myöntänyt Kouvolan nuorisopalveluille 30 150 euroa eurooppalaiseen vapaaehtoispalveluhankkeeseen.

Aikajaksolla 2000 – 2012 (huhtikuu) Kouvolassa on toteutettu 11 kansainvälistä ryhmätapaamista, vastaanotettu 9 nuorta vapaaehtoistyöntekijää ja lähetetty ulkomaille vapaaehtoispalveluun kaksi kouvolaista nuorta.

Lappeenrannan nuorisotoimella on ollut pohjoismaista ystävyyskaupunkitoimintaa vuodesta 1947 alkaen. Tiiviit ja järjestelmälliset nuorisotalan ystävyyskaupunkitoiminnat alkoivat kansainvälisestä nuorisovuodesta 1985 alkaen. Lappeenrannan pohjoismaiset ystävyyskaupungit Ruotsin Örebro, Tanskan Kolding ja Norjan Drammen ovat vuorovuosin järjestäneet nuorisajohtajien ja nuorten konferensseja aina 2010 asti. Tulevana kesänä 2012 mietimme ystävyyskaupunkitoimintaan uusia ideoita Ruotsin Örebrossa. (Räikkönen 2000, 12.)

Vuonna 1995 Lappeenrannan nuorisotoimi teki ensimmäisen CIMO:n rahoittaman ryhmävaihdon EU:n Nuorten Eurooppa- ohjelman tuella Saksaan. Sittemmin nuoriso-

toimessa on tehty lukuisia ryhmävaihtoja, isännöity ja lähetetty useita vapaaehtois-työntekijöitä ja osallistuttu moniin eri kontaktihakuseminaareihin ja koulutuksiin kansainvälisen nuorisotyön kehittämiseksi. (Räikkönen 2000, 12.)

Ajanjaksolla 1995 – 2012 (huhtikuu) EU:n rahoittamiin kansainvälisiin hankkeisiin on osallistunut yhteensä 222 nuorta. (16 ryhmävaihtoja , 3 nuorta vapaaehtoispalveluun ulkomaille ja 5 ulkomaalaista vapaaehtoista on ollut töissä Lappeenrannassa).

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Kansainvälisen nuorisotyön edistäminen ja kehittäminen vaatii ajankohtaista tutkimustietoa.

Tällä tutkimuksella selvitämme, millainen vaikuttavuus EVS vapaaehtoistyöntekijällä on ollut nuorisotilojen kävijöihin, nuorten työpajalla työskenteleviin nuoriin sekä näissä yksiköissä työskenteleviin nuorisotyöntekijöihin Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Tutkimuksen tuloksen pohjalta voidaan tuottaa näkökulmia siihen, kannattaako vapaaehtoispalveluhankkeita tulevaisuudessa tehdä ja missä laajuudessa. Lisäksi tutkimuksesta saadaan selville mahdollisia kansainvälisen nuorisotyön kehittämiskohteita.

4.1 Tutkimustehtävän rajaus

Suomen lainsäädäntö ohjeistaa kuntia siitä mitä palveluja heidän tulee toteuttaa paikallisesti tai alueellisesti. Kunnallista nuorisotyötä määrittelee Nuorisolaki. Kansainvälinen nuorisotoiminta on sisällytetty lakiin yhdeksi tavoitteelliseksi peruspalveluksi, jonka toteuttamisesta kunnat päättävät itse.

Nuorisolain 2006 3 luku 7 § määrittelee kuntien nuorisotyötä ja -politiikkaa seuraavasti:

”Kunnan nuorisotyöhön ja politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.”

Matti Vanhasen II hallituksen Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011 (Lanuke) loi hallituksen tavoitteet, painopisteet sekä käytännön toimet lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi ko. kaudelle. Lanuke on valmisteltu kaikkien ministeriöiden kesken yhteistyössä mm. alue- ja paikallishallinnon,

järjestöjen, elinkeinoelämän, lapsuus- ja nuorisotutkimuksen ja kirkollisten toimijoiden kanssa. Hallituksen tavoitteena oli lapsi- ja nuorisoystävällisempi Suomi.

Kehittämishjelma antaa kunnille ohjeet ja suuntaviivat nuorisopolitiikan toteuttamiselle kunnissa. Kansainvälistä nuorisotyötä sivutaan lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämishjelman useissa eri yhteyksissä. Siinä on määritelty, mitä kansainvälinen nuorisotyö on ja mitkä ovat kansainvälisen nuorisotyön tavoitteet ja toimenpiteet. Kansainvälisyys- ja suvaitsevaisuuskasvatusta hyödyntäen voidaan kunnallisessa nuorisotyössä toteuttaa moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden periaatetta.

Kehittämishjelman tavoitteena on ohjata lasten ja nuorten kasvua kansainvälisyyteen sekä erilaisuuden ja yhdenvertaisuuden arvostamiseen. Toimenpiteiksi mainitaan nuorisotoiminta joka tukee nuorten kasvamista kansainvälisyyteen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja syrjinnän ehkäisemiseen. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämishjelma 2007-2011, 25.)

Nuorisolaki (2006) määrittelee suuntaviivat monikulttuuriselle ja kansainväliselle nuorisotyölle, mutta toteutus jää kuntien omalle vastuulle.

Molemmista kaupungeista löytyy kansainvälisen nuorisotyön osaamista. Kouvolan nuorisopalveluissa kansainvälistä nuorisotyötä on tehty 1950-luvulta lähtien, Lappeenrannan nuorisotoimessa kansainvälisen nuorisotyön juuret ulottuvat aina 1940 -luvulle asti (Räikkönen 2000, 10).

Lappeenrannassa ensimmäiset projektit olivat pohjoismaista ystävyyskaupunki-toimintaa. Tietoja nykyisen Kouvolan (uuden kaupungin perustaminen v. 2009) nuorisotoimen kansainvälisestä nuorisotyöstä / ystävyyskuntatoiminnasta löytyy 1970 -luvulta. Vaikka kansainvälisellä nuorisotyöllä on molemmissa kaupungeissa pitkät perinteet, toiminnan vaikuttavuudesta ei ole tutkittua tietoa.

Kouvolan ja Lappeenrannan kaupunkien nuorisotoimet ovat ottaneet kansainvälisen nuorisotyön yhdeksi kunnallisen nuorisotyön toimintamuodoksi. Lappeenran-

nan nuorisotoimessa kansainvälinen nuorisotyö on yksi merkittävä painopistealue. Lisäksi Lappeenrannan nuorisotoimen strategiassa kansainvälisyys näkyy vahvasti. Kouvolan nuorisopalveluissa kansainvälinen nuorisotyö hakee vielä paikkaansa. Kuitenkin Kouvolan kaupungin strategiassa kansainvälisyys on näkyvästi esillä.

Työskentelemme molemmat tutkimuskohteena olevien kaupunkien nuorisopalveluissa yhtenä vastuualueena kansainvälinen nuorisotyö. Nuorisotyö pitää sisällään useita eri toiminta- ja työmuotoja. Tutkimuksella pyrimme saamaan selville, onko kansainvälinen nuorisotyö tarpeellista ja missä määrin sitä tulisi tehdä.

4.2 Tutkimusongelma

Tässä tutkimuksessa EVS -toiminnan vaikuttavuutta lähestytään kyselytutkimuksen keinoin. Lähtökohtana on tutkia nuorisotilanuorten, työpajanuorten ja näissä toimitiloissa työskentelevien nuorisotyöntekijöiden kokemuksia EVS vapaaehtoistyöntekijöiden työskentelystä Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluissa.

Tutkimusalueen ollessa laaja olemme rajanneet tämän tutkimuksen tavoitteen kolmeen eri tutkimusongelmaan.

TUTKIMUSONGELMA 1: Miten nuorisotilanuoret kokevat EVS vapaaehtoisen työskentelyn nuorisotiloilla?

TUTKIMUSONGELMA 2: Mikä on ollut vapaaehtoistyöntekijän anti työyhteisölle ja nuorisotyöntekijöille? Mihin kansainvälisyyden osatekijöihin kansainvälinen nuorisotyö on tuonut lisäymmärrystä, osaamista ja vaikuttavuutta?

TUTKIMUSONGELMA 3: Miten EVS vapaaehtoispalveluhankkeet ovat vaikuttaneet nuorten asenteisiin yhdenvertaisuudesta, rasminvastaisuudesta, eurooppalaisuudesta ja globalisaatiosta.

4.3 Tutkimuskohde

Opinnäytetyön tutkimusympäristöinä olivat nuorisotilat Kouvolassa ja Lappeenrannassa sekä nuorten työpaja Spiraali Kouvolassa. Tutkimuskohteina olivat nuorisotiloilla käyvät ja työpajalla työskennelleet 13-28-vuotiaat nuoret ajanjaksona 2007-2012. Suoritimme kyselyn myös näissä työyksiköissä ohjaustehtävissä oleville kouvoolalaisille ja lappeenrantalaisille nuorisotyöntekijöille sekä Kouvolan nuorisopalvelujen henkilöstöön kuuluville nuorten työpaja Spiraalin yksilövalmentajille. Kouvolassa tutkimuskohteina olivat Inkeröisten nuorisotila ja Myllykosken kaupunginosassa sijaitseva nuorten työpaja Spiraali. Lappeenrannassa tutkimuskohteina olivat Sammontorin nuorisotila, Lauritsala-talo ja Pontuksen nuorisotalo. Näillä nuorisotiloilla ja työpajalla on työskennellyt ulkomaalaisia vapaaehtoistyöntekijöitä EVS hankkeissaan.

Sähköinen kyselylomake lähetettiin 76 Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluiden henkilöstöön kuuluvalle nuorisotyöntekijälle. Kouvoolalaisia heistä oli 51 ja lappeenrantalaisia 25. Nuorille suunnattu kysely lähetettiin tutkimuskohteena oleville nuorisotalojen nuorisotyöntekijöille linkkinä. Nuorisotalonuoret vastasivat kyselyyn nuorisotyöntekijän avustamana. Työpajanuorille kysely lähetettiin heidän henkilökohtaisiin sähköpostiosoitteisiin.

Kyselytutkimukseen vastasi nuorisotila- ja työpajanuoria – tyttöjä ja poikia - Kouvolasta ja Lappeenrannasta yhteensä 44. Heistä kouvoolalaisia oli 19 ja lappeenrantalaisia 25.

Tutkimukseen vastasi 48 nuorisotoimien henkilöstön edustajaa Kouvolasta ja Lappeenrannasta. Kysely lähetettiin 51 kouvoolalaiselle nuorisotyöntekijälle ja työpajaohjaajalle ja heistä kyselyyn vastasi 26 henkilöstön edustajaa. Kouvolan henkilöstön vastausprosentti oli 51 %. Lappeenrannassa kysely lähetettiin 25 nuorisotyöntekijälle ja heistä kyselyyn vastasi 22 henkilöstön edustajaa. Lappeenrannan henkilöstön vastausprosentti oli 88 %. Kyselyn vastausaikaa oli 2 viikkoa. Huomioitavaa oli, että lappeenrantalaiset henkilöstön jäsenet vastasivat huomatta-

van ahkerasti kyselyyn verrattuna kouvolaalaisiin kollegoihinsa. Lappeenrannan henkilöstökyselyn hyvään vastausprosenttiin saattoi vaikuttaa lappeenrantalaisen tutkijan esimiesasema lappeenrantalaisiin vastaajiin nähden. Kyselyyn vastanneista nuorisotyöntekijöistä ja yksilövalmentajista 77 % (37) oli naisia ja 23 % (11) miehiä. Heistä 54 % (26) oli Kouvolasta ja 46 % (22) Lappeenrannasta. Vastaajien keski-ikä oli 37,7, vuotta. (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Kyselytutkimukseen vastanneet

Kyselyyn osallistuneet	Kouvola	Lappeenranta	Yhteensä
Nuorisotilanuoret	10 (13-14v)	25 (14-18v)	35
Työpajanuoret	9 (20-28v)	-	9
Nuorisotyöntekijät/työpajaohjaajat	26	22	48
Yhteensä	45	47	92

Haastatteluihin osallistuneet nuoret asuivat Jyväskylässä, Kouvolassa, Lahdessa ja Lappeenrannassa. Haastatteluihin osallistui yhteensä 25 nuorta, joista suurin osa oli 15-19-vuotiaita.

Vain muutama oli 14-vuotias, mutta täyttämässä 15 vuotta muutaman kuukauden sisällä. Tyttöjä haastattelussa oli 15 ja poikia 10. Nuorista 17 kävi peruskoulua, yksi lukiota ja kuusi ammattiopistoa. Työelämässä oli yksi nuori. Haastatteluissa tiedusteltiin nuorten vapaa-ajan harrastuksista ja kiinnostuneisuudesta kansainväliseen nuorisotoimintaan. Lappeenrannan ja Kouvolan osalta haastattelut tehtiin ryväsoitontana Sammonlahden ja Inkeröisten nuorisotilanuorista. Nuorisotilanuoret muodostivat tutkimuksen kannalta helposti lähestyttävän ja tutkimuskohdetta hyvin kuvaavan ryp-
pään (Metsämuuronen 2003, 33). (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Haastatteluun osallistuneet nuoret

Kaupungit	Haastatellut nuoret
Jyväskylä	4
Kouvola	7
Lahti	5
Lappeenranta	9
Yhteensä	25

4.4 Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineiston koonti

Tutkimus toteutetaan survey-tutkimuksena. Survey tarkoittaa tässä tutkimuksessa kvantitatiivista kyselytutkimusta. Survey tutkimus on ollut leimallista yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Kysely- ja haastattelututkimuksen vahva puoli on niiden tehokkuus ja taloudellisuus. Heikkoutena on pidetty kerätyn tiedon pinnallisuutta. (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1994, 120.)

Nuorten haastattelujen avulla saimme laadullista näkökulmaa kansainvälisyydestä ilmiönä. Luonteenomaista laadulliselle tutkimukselle on kerätä aineistoa, joka tekee monenlaiset tarkastelut mahdollisiksi. Teoreettinen viitekehys määrittelee sen, millaista aineistoa on kannattava kerätä ja millaista menetelmää sen analyysissä kannattaa käyttää (Alasuutari 2011, 83-84).

Kun tutkimusaineistoa tarkastellaan, kiinnitetään huomiota vain siihen, mikä on kulloisenkin kysymyksenasettelun ja teoreettisen viitekehysten kannalta olennaista. Samassa tutkimuksessa voidaan tarkastella aineistoa monesta näkökulmasta. (Alasuutari 2011, 40.)

Tässä opinnäytetyössä tutkimusaineiston koontiin käytettiin kahta eri lähestymistapaa; haastatteluja ja kyselytutkimusta.

Tutkimuksessa lähestytään kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ilmiötä joka toteutuu kansainvälisen nuorisotyön kontekstissa Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara toteavat kirjassa Tutki ja Kirjoita (1997,136) neljä eri seikkaa, jotka tutkimusten tarkoituksissa nousevat esille. Tutkimus voi olla kartoittava, kuvaileva, selittävä tai ennustava. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selittää millainen vaikutus kansainvälisellä nuorisotyöllä on Kouvolassa ja Lappeenrannassa nuorten ja työntekijöiden mielestä.

Verkkokysely suoritettiin kahdelle eri tutkimusryhmälle Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Haastatteluihin osallistui neljä eri ryhmää: yksi Jyväskylästä, yksi Kouvolaasta, yksi Lahdesta ja yksi Lappeenrannasta.

4.5 Tutkimus kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuudesta ja tarpeesta

Kyselytutkimus

Kyselyt suoritettiin verkkokyselynä sähköistä kyselylomaketta käyttäen helmikuussa 2012. Kyselypohjana käytettiin Questback Digium –kyselyohjelmaa. Kyselyillä kerättiin kattava ja edustava aineisto lappeenrantalaisista ja kouvolaalaisista nuorisotilanuorista, työpajanuorista ja nuorisotyöntekijöistä.

Henkilöstön kyselyssä haettiin heidän näkemystä kansainvälisen nuorisotyön merkityksestä kunnallisessa nuorisotyössä. Kysyimme nuorisotyöntekijöiltä ja yksilövalmentajilta, miten he kokivat EVS vapaaehtoistyöntekijän vaikutuksen nuoriin nuorisotiloilla ja nuorten työpajalla. Miten vapaaehtoispalveluhankkeet vaikuttivat nuorten arvoihin ja asenteisiin suhteessa yhdenvertaisuutta, rasisminvastaisuutta, eurooppalaisuutta ja globaalisuutta kohtaan. Lisäksi kysyimme nuorisotyöntekijöiltä ja yksilövalmentajilta heidän suhtautumisistaan vapaaehtoistyöntekijään työkaverina.

Nuorille suunnatun kyselyn kautta haettiin tietoa siitä, mitä tuntemuksia vapaaehtoistyöntekijä on läsnäolollaan herättänyt nuorissa liittyen yhdenvertaisuuteen,

rasisminvastaisuuteen, eurooppalaisuuteen ja globaalisuuteen. Onko nuorten asenteet muuttuneet kansainvälisyyttä, ulkomaalaisuutta, vieraita kieliä, matkustamista ja eri kulttuureita kohtaan? Lisäksi haimme tietoa siitä haluavatko nuoret nuorisotiloilla ja työpajalla kansainvälistä toimintaa tai kansainvälisiä hankkeita.

Tutkimus perustui kouvolaisten ja lappeenrantalaisten nuorten näkemyksiin ja kokemuksiin EVS vapaaehtoisen työskentelystä heidän lähinuorisotilalla tai nuorten työpajalla. Toiko vapaaehtoistyöntekijä jotain lisäarvoa nuorisotyöhön - jos toi, niin mitä?

Nuorisopalveluiden henkilöstöltä koottiin näkemyksiä ja kokemuksia siitä, millainen työkaveri vapaaehtoistyöntekijä on ollut. Oppivatko työpajanuoret jotain uutta vapaaehtoiselta - jos oppivat, niin mitä?

Kyselyn taustana käytimme Euroopan kansalaisuuden tuoli -jäsenystä. Kansalaisuuden tuolissa on neljä jalkaa, jotka kuvaavat elämän eri osa-alueita – sosiaalisuus, talous, kulttuuri ja politiikka (Lopez, Karsten, Merry, Ohana, Straker 2003, 33).

Tutkimuksen kyselylomakkeet löytyvät liitteenä: kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuus - kyselylomake henkilöstölle (liite 2), kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuus – kyselylomake nuorille (liite 3).

Tässä kyselytutkimuksessa kouvolaisten ja lappeenrantalaisten vastaajien suorat lainaukset tullaan erottamaan lyhenteillä Vastaaja Kouvola V-K ja Vastaaja Lappeenranta V-L.

Haastattelu

Kyselyjä täydennettiin keväällä 2011 nuorille suunnatuilla haastatteluilla. Nuorten haastatteluissa kysyttiin nuorilta heidän suhtautumista, kiinnostusta sekä osallisuutta kansainväliseen nuorisotoimintaan. Lisäksi nuorilta haettiin tietoa siitä, kuuluuko nuorten kaveripiiriin ulkomaalaistaustaisia nuoria. Myös asenteet ja ennakkoluulot ulkomaalaistaustaisia henkilöitä kohtaan oli tutkimuksessa kiinnostuksen kohteina.

Haastatteluissa kartoitimme nuorisotilanuorten suhtautumista ja osallisuutta kansainvälisyyteen ja kansainväliseen nuorisotoimintaan. Haastatteluissa kysyimme nuorten suhtautumista ulkomaalaisiin ja kiinnostusta osallistua kansainvälisen nuorisotoiminnan eri muotoihin.

Haastatteluissa vastaajien suorat lainaukset on eroteltu lyhenteillä Haastateltava Tyttö H-T ja Haastateltava Poika H-P. Anonymiteetin suojaamiseksi heidän asuinpaikkakuntaa ei kerrota. Haastateltavilta ja heidän huoltajiltaan pyydettiin lupa ennen haastattelua. (liite 1)

4.6 Kyselyjen laadinta

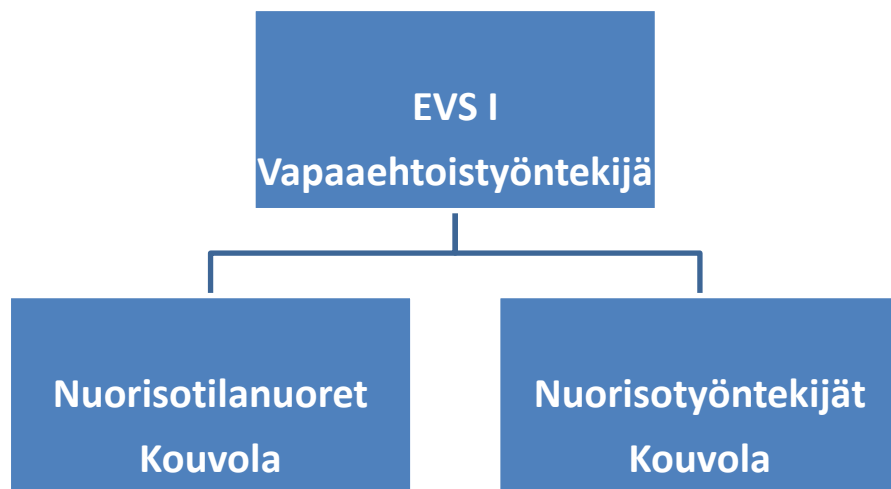
Kvantitatiivisessa tutkimuksessa havainnointi on alustavaa työtä, jota tehdään tutkimuslomaketta varten (Metsämuuronen 2003, 166).

Tutkimuksemme kyselylomakkeen kysymykset laadittiin tarkastellen juuri EVS vapaaehtoisen työhistoriaa ja työympäristöjä. Lisäksi kyselyistä tehtiin lomakeluonnos, joita testattiin molemmissa kaupungeissa niin nuorten kuin henkilöstön osalta. Kyselyä muokattiin testeissä nousseiden aiheiden pohjalta. Aiemmin keväällä 2011 tehty haastattelu toimi myös hyvänä pohjana kyselylomakkeelle.

Tutkimuksen vapaaehtoistyöntekijät on jaettu kolmeen ryhmään: nuoriin, jotka työskentelevät kouvolalaisilla nuorisotiloilla (EVS I), nuoriin, jotka työskentelevät sekä kouvolalaisilla nuorisotiloilla, että nuorten työpajalla (EVS II) ja lappeenrantalaisilla nuorisotiloilla (EVS III). Alla olevista kaavioissa näkyy EVS vapaaehtoisen vaikutusympäristö nuoriin, nuorisotyöntekijöihin ja työpajaohjajiin.

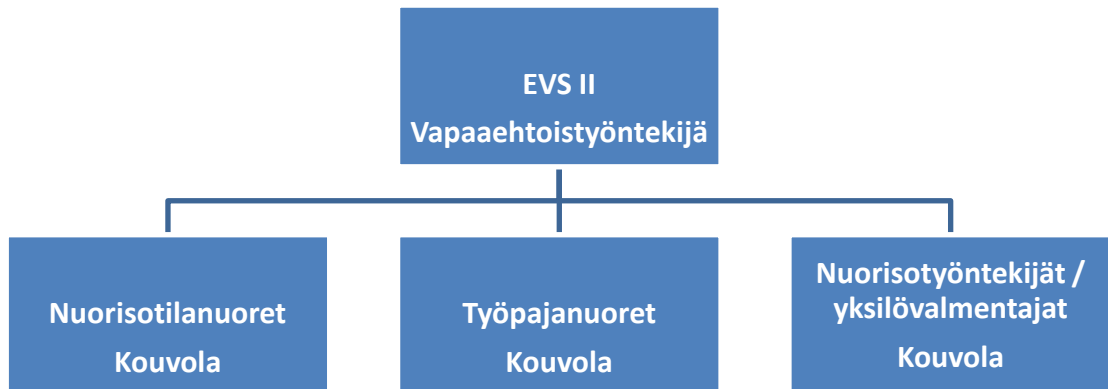
Kouvolalainen vapaaehtoistyöntekijä työskenteli Inkeröisten nuorisotilalla yhdessä kahden nuoriso-ohjaajan kanssa. Vapaaehtoisen tehtävänä oli toimia nuoriso-ohjaajien avustavissa tehtävissä. Vapaaehtoistyöntekijän vaikutus näkyi nuoriso-ohjaajille vapaaehtoisen toimiessa samassa työyhteisössä sekä nuorille hänen toimiessaan läheisessä vuorovaikutuksessa nuorisotilanuorten kanssa. Kerho-, retki- ja leiritoiminta kuuluivat vapaaehtoisen tehtäviin. (Kuvio 1.)

KUVIO 1. Vapaaehtoistyöntekijän toiminnassa olevat nuorisotilanuoret ja nuorisotyöntekijät Kouvolassa.

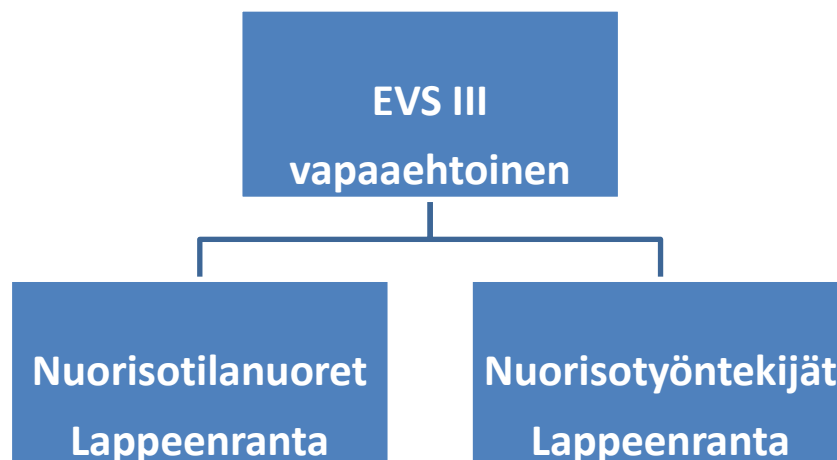
Toinen kouvolalainen vapaaehtoistyöntekijä työskenteli yhdessä työpajanuorten kanssa nuorten työpaja Spiraalissa, Myllykoskella. Vapaaehtoistyöntekijän tehtäviin kuului erilaisten työpajatuotteiden valmistaminen yhdessä muiden työpajalla työskentelevien nuorten kanssa. Työpaja Spiraalin yksilövalmentajat työskentelivät samassa työyhteisössä nuorten kanssa, joten vapaaehtoistyöntekijän vaikutus ulottui myös yksilövalmentajiin. (Kuvio 2.)

KUVIO 2. Vapaaehtoistyöntekijän toiminnassa olevat työpajanuoret ja yksilövalmentajat Kouvolassa.

Lappeenrantalaiset vapaaehtoistyöntekijät työskentelivät kolmella eri nuorisotilalla – Lauritsalatalolla, Pontuksen nuorisotilalla ja Sammonlahden nuorisotilalla. Vapaaehtoistyöntekijät työskentelivät yhdessä nuorisotilan nuoriso-ohjaajien ja ilta-ohjaajien kanssa. Työtehtäviin kuului nuoriso- ja ilta-ohjaajien avustavat tehtävät. Kerhotoimintojen, leirien ja retkien ohjaustehtävät kuuluivat myös vapaaehtoistyöntekijän työtehtäviin. (Kuvio 3.)

KUVIO 3. Vapaaehtoistyöntekijän toiminnassa olevat nuorisotilanuoret ja nuorisotyöntekijät Lappeenrannassa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tulokset koostuvat kolmesta eri tutkimusryhmästä. Tässä luvussa kerromme henkilöstön ja nuorten kyselytutkimuksen tulokset ja peilaamme tuloksia syksyllä 2011 tehtyihin haastattelututkimuksiin.

5.1 Nuorisopalveluiden henkilöstön kyselyn tulokset

Molempien kyselytutkimusten kysymysasettelu oli pääpiirteiltään samansuuntainen. Henkilöstöltä tiedusteltiin tiiviimmin ulkomaalaisten vapaaehtoisten vaikutusta nuorten suhtautumiseen yhdenvertaisuuteen, rasisminvastaisuuteen, eurooppalaisuuteen ja globaalisuuteen. Henkilöstön kyselytutkimus jaoteltiin kuuteen eri kansainvälisen nuorisotyön aihealueeseen; kokemukseen, kiinnostuneisuuteen, tärkeyteen – merkitykseen, arvoihin - asenteisiin, vaikutukseen ja kehittämiseen.

5.1.1 Nuorisotyöntekijöiden kansainvälisen nuorisotyön kokemus Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Kokemus kansainvälisestä nuorisotyöstä

Kaikista vastanneista 75 % (36) oli kansainvälistä nuorisotyön kokemusta. Eniten kokemusta oli työskentelystä ulkomaalaisen vapaaehtoisen kanssa. Seuraavaksi eniten kokemusta oli kertynyt kansainvälisistä ryhmätapaamisista, ystävyyskaupunkitoiminnasta ja kansainvälisistä seminaareista tai koulutuksista. Kokemusta löytyi laajalti. Huomioitavaa oli, että kansainvälisen nuorisotyön kokemusta oli usealla eri saralla. 70-80 -luvulla vahvana ollut ystävyyskaupunkitoiminta näkyi selvänä kokemuksena uudempien EU -ohjelmien rinnalla. EU:n nuorisotoimintaohjelmat ovat nousseet kunnissa yhdeksi tärkeimmäksi kansainvälisyyden edistäjäksi rahoitusmahdollisuuksiensa vuoksi. Lisäksi Eurooppa suurena kontaktialueena mahdollistaa paljon laajemmat vaihtoehdot yhteistyöhön eri maiden kanssa verrattuna oman kaupungin ystävyyskaupunkeihin.

Tutkimukseen vastanneista yleistä kansainvälisen nuorisotyön kokemusta löytyi lähes saman verran kummankin kaupungin henkilöstöltä. Kysyttäessä eri kansainvälisen

työn muotoja, kokemustaustaa löytyi enemmän Lappeenrannan henkilöstöltä. Suurin ero löytyi työskentelystä ulkomaalaisen vapaaehtoisen kanssa, jossa lappeenrantalaisilla oli kokemusta 94 % ja kouvolaalaisilla 60 % vastaajista. Lappeenrannassa kansainvälisen nuorisotyön hankkeita pyritään tekemään koko henkilöstön toteuttamana ja se näkyy tuloksissa.

Ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä on yksi työntekijä sekä Kouvolan, että Lappeenrannan työyksikössä. Nuori vapaaehtoinen osallistuu kaikkiin henkilöstöä koskeviin tilaisuuksiin, vaikka työtehtävät olisivatkin vain tietyillä tiloilla. Näin ollen koko nuorisopalveluiden henkilöstön tulisi kokea olevansa hänen työkaveri.

Kouvolassa vapaaehtoistyöntekijä ja kansainvälisen nuorisotyön vastuuhenkilö tapaa viikoittain. Tapaamisissa käydään läpi kuluneen viikon asioita, jotka liittyvät vapaaehtoisen työ- tai vapaa-aikaan ja/tai mahdollisiin pulmatilanteisiin tai hänen saamiinsa oppimiskokemuksiin.

Lappeenrannassa vapaaehtoistyöntekijä tiedottaa omat kuulumiset kuukausittain työkokouksessa samoin kuin eri yksiköiden työntekijät. Vapaaehtoiset otetaan työyhteisön jäseniksi yhteisellä tutustumistilaisuudella ennen työtehtävien aloittamista.

Molemmissa kaupungeissa vapaaehtoistyöntekijöille on osoitettu omat mentorit – henkilöt, jotka vastaavat vapaaehtoisen toiminnasta työaikana ja henkilöt, jotka vastaavat vapaaehtoisen toiminnasta vapaa-aikana.

Kyselyn vastausprosentti oli Lappeenrannassa erittäin korkea 88 %, joten kansainvälisen työn kokemus kertoo erittäin hyvin koko henkilöstön kokemuksen kansainvälisestä nuorisotyöstä. Kouvolan osalta vastausprosentti oli 51 %, joten toinen osa henkilöstön kokemustausta jää selvittämättä. (Taulukko 3.)

**TAULUKKO 3. Nuorisotyöntekijöiden kokemus kansainvälisestä nuorisotyöstä
N=48**

Kokemus kansainvälisestä nuorisotyöstä	Lukumäärä	Yhteensä %	Kokemus LPR %	Kokemus KVL %
Kokemus kansainvälisestä nuorisotyöstä	36	75	73	77
Työskentely ulkomaalaisen vapaaehtoisen kanssa	27	75	94	60
Kansainväliset ryhmätapaamiset	17	47	56	40
Yhteistyö ystävyyskaupunkien kanssa	16	44	50	40
Kansainväliset seminaarit ja koulutukset	14	39	44	35
Jotain muuta	6	17	19	15

Kansainvälisen nuorisotyön kokemusta vastaajilla oli lisäksi leireistä tai työleireistä, kansainvälisen opintovierailun järjestämisestä ja työskentelystä vapaaehtoispalveluorganisaatioiden kanssa (lähettävä tai vastaanottava organisaatio). Kansainvälistä kokemusta on molempien kaupunkien henkilöstöllä runsaasti. Kokemustausta todentaa Lappeenrannan ja Kouvolan nuorisopalveluiden kantavan vastuuta nuorten kansainvälisyyskasvatuksesta. Opetusministeriön lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma velvoittaa kuntia luomaan edellytyksiä kulttuurien väliseen vuoropuheluun ja kehittämään työmenetelmiä rasismien ja syrjinnän poistamiseksi (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011, 23).

Kokemus kansainvälisistä seminaareista ja koulutuksista oli hieman korkeampia lappeenrantalaisilla. Seminaarit ja koulutukset ovat otollisia tilaisuuksia verkottua kansainvälisesti ja saada uusia kontakteja kumppaneiksi tuleviin ryhmätapaamisiin ja vapaaehtoispalveluhankkeisiin. Euroopan Komission Valkoisessa Kirjassa todetaan, että liikkuvuutta on edistettävä erityisesti sellaisten henkilöiden osalta, jotka vastaavat vaihtotoiminnasta korkeakouluissa, järjestöissä ja hallinnoissa. Heidän kokemustensa jakamisesta muille riippuu myös liikkuvuudessa tapahtuva kehitys. (Valkoinen kirja 2001, 60-61.)

Vastanneista 25 % (12) ei ole osallistunut kansainväliseen nuorisotyöhön. Puolet kommentteista kertoi, ettei kansainväliseen nuorisotyöhön osallistumiseen ole ollut mahdollisuutta niukan työkokemuksen vuoksi. Toinen puoli mainitsi syyksi sen, ettei

ole ollut tilaisuutta tehdä kansainvälisiä hankkeita. Yksittäisinä kommentteina mainittiin ;

En ole nuorisoolan ihminen, eikä juuri kiinnosta (V-K)

Opiskelen alaa ensimmäistä vuotta (V-K)

Ei ole sattunut kohdalle, ei ole ollut mahdollisuutta, ei kuulu toimenkuvaan, yksikössämme on vastuuhenkilö tähän tehtävään - Maritta, olen seurannut vain enemmän sivusta ja en ole vain törmännyt asiaan (V-K)

Työaikani on vain 20 tuntia (V-L)

Olen tuore työntekijä ja kokemusta ei ole juurikaan vielä karttunut alalta (V-L)

Kommenteista voidaan todeta, että henkilöstö kokee kansainvälisen nuorisotyön erityisosaamisalueeksi, jossa tarvitaan pitempää työkokemusta ja erityisosaamista. Toisaalta kiinnostusta on, mutta hankkeita ei ole vielä osunut kohdalle. Molempien kaupunkien kokemattomuuskin oli hyvin samaa suurusluokkaa 23 % (6 V-K) - 27 % (6 V-L).

Vastanneista ulkomaalaistaustaisia nuoria tapaa työssään 87 % (42). Vain 13 % (6) ei tapaa työssään ollenkaan ulkomaalaistaustaisia nuoria. Nuorisopalveluiden toiminnot tavoittavat siis hyvin myös ulkomaalaistaustaisia nuoria. Tämä puoltaa ajatusta siitä, että nuorisopalveluissa tarvitaan kansainvälisyyskasvatustaitoja ja tietämystä eri kulttuureista. Lappeenrantalaisista vastaajista 91 % (20) tapaa työssään ulkomaalaisia nuoria, kouvolaalaisista vastaajista 85 % (22). Lähes kaikki vastaajat ovat olleet tekemisissä ulkomaalaistaustaisten nuorten kanssa. Tulos kertoo molempien kaupunkien väestöpohjan laajentuneen kansainvälisemmäksi useilla ei alueilla.

Lappeenrannassa nuorisopalveluiden koko henkilöstö on käynyt Moninaisuus, Oivalus ja Dialogi -MOD peruskurssin, jonka tarkoituksena on lisätä tietoisuutta omasta maailmankuvasta, kulttuurista, käsityksestä ihmisarvoon ja suhtautumisesta erilaisuuteen. Lisäksi nuorisopalveluiden henkilöstö on osallistunut monikulttuuriseen työhön-

jaukseen syksy 2011-kevät 2012 aikana. Työnohjaus on järjestetty yhteistyössä Saimaan ammattikorkeakoulun kanssa.

Kouvolan nuorisopalveluille laadittiin keväällä 2010 nuorisopalveluiden monikulttuurisen nuorisotyön suunnitelma. Suunnitelman yhtenä tavoitteena oli koko henkilöstön osallistuminen MOD -koulutukseen vuoden 2011 aikana. Koko henkilöstölle tarkoitettu MOD -koulutus järjestettiin toukokuulle 2012, mutta se peruuntui osallistujien vähyyden vuoksi.

Lappeenrannassa oli asukkaita vuoden 2011 lopussa 72 133, joista ulkomaalaisia oli 2683. Kansallisuuksittain suurimmat ryhmät olivat; venäläiset 1449, virolaiset 187 ja turkkilaiset 114. Nuorten osuus ulkomaalaisista 15-25 -vuotiaista oli vuoden 2011 lopussa 449 henkilöä. (Tilastokeskus Väkitiedosto 2011 SQL)

Kouvolassa oli asukkaita vuoden 2011 lopussa 87 567. Ulkomaalaisia heistä oli 2013, joista venäläisiä 640, virolaisia 294 ja somalialaisia 181. Nuoria 15-25-vuotiaita ulkomaalaisia Kouvolassa oli vuoden 2011 lopussa 364 (Tilastokeskus Väkitiedosto 2011 SQL)

5.1.2 Kiinnostuneisuus kansainvälisestä nuorisotyöstä

Vastanneista 58 % (28) oli valmis tekemään enemmän kansainvälisen nuorisotyön hankkeita. Tärkeimpinä syinä mainittiin suvaitsevaisuuden lisääntyminen sekä kiinnostus oppia uusia asioita.

Lappeenrantalaiset vastaajat olivat valmiita tekemään 73 % (16) enemmän hankkeita nykyiseen verrattuna. Kouvolalaisten kollegoidensa kiinnostus lisätä hankkeita oli 46 % (12). Kiinnostuksen syyt olivat molemmissa kaupungeissa hyvin samansuuntaiset eikä niissä noussut eroavaisuuksia. Tärkeimpänä koettiin suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden ymmärtämisen lisääntyminen ja uusien asioiden oppiminen. Tämä osoittaa, että nuorisopalveluiden henkilöstö kokee kansainvälisten hankkeiden edistävän nuorten yhdenvertaisuutta ja nonformaalia oppimista. Hankkeet koetaan myös tärkeiksi ammatillisuuden kehittäjiksi.

Vuonna 2010 CIMO myönsi 1 892 629,38 € tukea Youth in Action hankkeille ja mahdollisti 1989 nuorelle kulttuurien välisiä kohtaamisia ja oppimiskokemuksia (CIMO hankkeet 2010, 7). (Taulukko 4.)

TAULUKKO 4. Mielenkiinnon kohteet tehdä enemmän kansainvälisen nuorisotyön hankkeita

Syy, mielenkiinnonkohde	Kommentit
Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden ymmärtäminen lisääntyy	6
Opitaan uutta	6
Uusi työmuoto kiinnostaa	5
Nuoret saavat uusia kokemuksia	5
Nuorisopalveluiden on oltava ajan tasalla kansainvälisyydestä	4
Tärkeä kanava kansainvälistymiseen	4
hankkeet kehittävät ammatillisuutta	3
Yksittäiset kommentit	18
Yhteensä	51

Vastaajista 42 % (20) ei halunnut tehdä nykyistä määrää enempää kansainvälisen nuorisotyön hankkeita. Vaikka osa vastaajista valitti resurssipulaa ja aikapulaa oltiin kuitenkin kiinnostuneita kokeilemaan joskus kansainvälisiä hankkeita tai oltiin yleisesti kiinnostuneita kansainvälisyydestä. Kielitaidon puute oli myös muutaman osalla syy, miksi ei haluttu tehdä hankkeita. Kouvolaalaisista vastaajista yli puolet 54 % (14) ei ollut kiinnostunut lisäämään kansainvälisen nuorisotyön hankkeita. Lappeenrantalaisista taas 27 % oli sitä mieltä, että hankkeita on riittävästi ja työaika ei riitä lisäämään hankkeiden määrää. Syitä miksi ei ole valmis tekemään enemmän kansainvälisiä hankkeita kertyi kaikkiaan 22 kommenttia, joista kouvolaalaisia oli 17 ja lappeenrantalaisia 5. (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Syyt miksi ei halua tehdä enemmän kansainvälisen nuorisotyön hankkeita

Selitys	Kommentit
Työaika ei riitä	4
Perustehtävä on muualla ja työtä on jo riittävästi	3
Ei kuulu työtehtäviin	3
Kielitaito ei riitä	3
Ei kiinnosta, ei ole ominta osaamisaluetta	3
Muut yksittäiset kommentit	6
Yhteensä	22

Kaikki vastaajat 100 % (48) olivat sitä mieltä, että nimenomaan nuorisopalveluiden tehtäviin kuuluu kansainvälisyyskasvatus. Nuorisopalveluiden henkilöstöillä oli vahva yhteinen näkemys siitä, että nuorisopalveluiden tulee kantaa vastuu kansainvälisyyskasvatuksesta. Mainitsipa yksi vastaaja, että kansainvälisyyskasvatusta tulee vain niukalti virallisissa oppimisympäristöissä ja nuorisotyö voi vapaamuotoisuutensa ansiosta hyödyntää erilaisia kansainvälisyys kasvatusmenetelmiä.

Youth in Action -ohjelmassa tapahtuva koulun ulkopuolinen oppiminen ja arkioppiminen antavat hyvän lisän kouluopetukselle ja koulutusjärjestelmälle. Lähtökohtana koulun ulkopuoliselle oppimiselle on aktiivinen osallistuminen ja vapaaehtoisuus. (Youth in Action ohjelmaopas 2011, 7.)

Kommenteista 64 % perusteltiin kansainvälisyyskasvatuksen kuuluvan nuorisopalveluiden tehtäväksi, koska se lisää ymmärrystä eri kulttuureita, suvaitsevaisuutta, tasiarvoa ja aktiivista kansalaisuutta kohtaan. Kommenteista 25 % koettiin kansainvälisyyskasvatuksen olevan yksi nuorisopalveluiden tärkeimpiä tehtäviä. (Taulukko 6.)

TAULUKKO 6. Perustelut kansainvälisyyskasvatuksen kuulumiselle nuorisopalvelujen tehtäväksi

Perustelut kansainvälisyyskasvatuksen tarpeellisuudesta	Kommentit	%
Lisää ymmärrystä kulttuureista, suvaitsevaisuudesta, kansainvälisyydestä, globaalisuudesta, tasa-arvosta ja aktiivisesta kansalaisuudesta	61	64
On tärkeimpiä tehtäviämme ja oltava mukana kasvatuksessa	24	25
Vähentää rasismia	3	3
On yksi nuorisotyön muoto ja määrittely Nuorisolaissa	2	2
Muut kommentit	6	6
Yhteensä	96	100

5.1.3 Kansainvälisen nuorisotyön tärkeys ja merkitys

Kyselytutkimuksessamme tiedustelimme nuorisopalveluiden henkilöstöltä kaupunkiemme nuorisotoimintojen tärkeysjärjestystä. Erityisnuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja nuorisotalotoiminta arvioitiin kaikkien vastaajien osalta joko erittäin tärkeäksi tai tärkeäksi toiminnaksi. Avartti-toiminta, monikulttuurinen nuorisotyö, verkkonuorisotyö, nuorisotiedotus ja musiikkitapahtumat arvioitiin osittain ei kovin tärkeäksi tai ei tärkeäksi toiminnaksi.

Kansainvälinen nuorisotyö arvioitiin erittäin tärkeäksi, tärkeäksi tai ei kovin tärkeäksi toiminnaksi. Enemmistö piti kansainvälistä nuorisotyötä tärkeänä toimintana (sij. 10). Kaikkien toimintojen laskettu keskiarvo oli tasolla tärkeä 3,39.

Nuorten työpajatoimintaa on tarjolla vain Kouvolassa ja Avartti-toimintaa vain Lappeenrannassa. Tämä selittää paikkakuntakohtaiset erot näiden toimintojen tärkeysjärjestyksessä. Kaikkia nuorisopalveluiden nuorisotoimintoja vastaajat pitivät keskimäärin joko erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalvelut ovat osanneet keskittää toimintonsa henkilöstön mielestä osuvasti. Sellaisia toimintoja ei toteuteta joita ei koettaisi tärkeiksi. (Taulukko 7.)

TAULUKKO 7. Henkilöstön mielipide nuorisopalveluiden toimintojen tärkeydestä N=48

Sijoitus	Toiminta	Ka
1.	Erityisnuorisotyö	3,92
2.	Etsivä nuorisotyö	3,88
3.	Nuorisotalotoiminta	3,75
4.	Ehkäisevä päihdetyö	3,71
5.	Nuorten työpajatoiminta	3,65
6.	Nuorisovaltuustot ja muut vaikuttajaryhmät	3,56
7.	Verkkonuorisotyö	3,36
8.	Leirit	3,33
9.	Monikulttuurinen nuorisotyö	3,30
10.	Kansainvälinen nuorisotyö	3,25
10.	Nuorisotiedotus (Majakka Kvl, Verkko Lpr)	3,25
12.	Tapahtumat	3,25
13.	Musiikkitapahtumat, discot	2,98
14.	Retket, matkat	2,96
15.	Avartti toiminta	2,63
	Kaikkien vastausten keskiarvo	3,39
erittäin tärkeä (4-3,40) – tärkeä (2,60-3,39) – ei kovin tärkeä (1,80-2,59) – ei tärkeä (1,0-1,79)		

Kansainvälinen nuorisotyö on yksi tärkeistä nuorisopalveluiden toiminnoista molemmissa kaupungeissa. Mitattaessa 15 eri toiminnon tärkeysjärjestystä kansainvälinen nuorisotyö oli molemmissa kaupungeissa sijalla 10. Kaupunkikohtaisista eroavaisuuksista mainittakoon, että tärkeysjärjestyksissä lappeenrantalaiset pitivät 11 eri toimintaa tärkeämpänä kuin kouvoolalaiset. Suurimmat erot olivat Avartti-toiminnassa (3,0 Lpr ja 2,29 Kvl), nuorisotalotoiminnassa (3,95 Lpr ja 3,58 Kvl), verkkonuorisotyössä (3,55 Lpr ja 3,20 Kvl) ja nuorisotiedotuksessa (3,41 Lpr ja 3,12 Kvl). Kouvoolalaiset pitivät neljää toimintaa tärkeämpänä kuin lappeenrantalaiset. Suurimmat erot olivat työpajatoiminnassa (3,81 Kvl ja 3,45 Lpr) ja ehkäisevässä päihdetyössä (3,81 Kvl ja 3,59 Lpr). (Taulukko 8.)

TAULUKKO 8. Kouvolalaisten ja lappeenrantalaisten nuorisotyöntekijöiden tärkeysjärjestys nuorisopalveluiden toiminnoista

Toiminta	Sijoitus Kvl	Ka Kvl	Sijoitus Lpr	Ka Lpr
Erityisnuorisotyö	1.	3,92	2.	3,91
Etsivä nuorisotyö	2.	3,85	2.	3,91
Ehkäisevä päihdetyö	3.	3,81	5.	3,59
Nuorten työpajatoiminta	3.	3,81	7.	3,45
Nuorisotalotoiminta	5.	3,58	1.	3,95
Nuorisovaltuusto / muut vaikuttajaryhmät	6.	3,46	4.	3,68
Leirit	7.	3,31	10.	3,36
Monikulttuurinen nuorisotyö	8.	3,23	9.	3,38
Verkkonuorisotyö	9.	3,20	6.	3,55
Kansainvälinen nuorisotyö	10.	3,15	10.	3,36
Tapahtumat	10.	3,15	12.	3,32
Nuorisotiedotus	12.	3,12	8.	3,41
Retket, matkat	13.	2,96	15.	2,95
Musiikkitapahtumat	14.	2,88	13.	3,09
Avartti-toiminta	15.	2,29	14.	3,00
erittäin tärkeä (4-3.40) – tärkeä (2,60-3,39) – ei kovin tärkeä (1,80-2,59) – ei tärkeä (1,0-1,79)				

Kyselytutkimuksessa tiedusteltiin vastaajilta myös kansainvälisen nuorisotyön merkitystä kunnallisessa nuorisotyössä käyttäen samaa arvoasteikkoa. Kysymystä ei pyydetty suhteuttamaan tärkeysjärjestykseen. Keskiarvotulokseksi saatiin 3,42 erittäin tärkeä. Tämän kysymyksen osalta kouvolaalaiset vastaajat arvioivat kansainvälisen nuorisotyön merkityksen tärkeäksi (3,30) ja lappeenrantalaiset erittäin tärkeäksi (3,56).

Tutkimusongelmassamme pohdittiin kansainvälisen työn merkitystä työyhteisölle ja työntekijöille. Tärkeysjärjestyksestä voidaan todeta, että kansainvälisyys koetaan merkittäväksi toiminnaksi, mutta merkittävämpänä pidetään kuitenkin nuoriin kohdistuvaa erityisnuorisotyötä, etsivää nuorisotyötä ja nuorisotalotoimintaa. Nuorisopalveluiden toiminnoista em. toiminnot kulkevat läpi vuoden ja ne koetaan ehkä siksi tärkeydeltään suuremmiksi, kuin kansainvälinen nuorisotyö. Kansainväliset hankkeet toteutetaan kausiluonteisesti ja hankkeiden välillä voi kulua vuosi tai pitempikin ajan-

jakso. Tämän vuoksi kansainväliset hankkeet mahdollisesti koetaan enemmän lisätehtäviksi ja erillään oleviksi toiminnoiksi.

Kansainvälistymisen tärkeyttä tiedusteltiin kyselytutkimuksessa erillään nuorisopalveluiden toiminnoista. Kansainvälistymistä pidettiin vastaajien mielestä erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Vastaajista 33 % (16) piti sitä erittäin tärkeänä ja 65 % (31) puolestaan tärkeänä.

Kansainvälistyminen nuorten elämässä koettiin tärkeydeltään keskiarvoisesti tasolle 3,31-tärkeä. Kansainvälistyminen määriteltiin hieman korkeammalle kuin kansainvälisen nuorisotyön tärkeys, joka keskiarvoltaan oli tasolla 3,25 tärkeä. Kouvolalaisten vastaajien painotus oli tasolla tärkeä (73 %) ja erittäin tärkeä (23 %). Lappeenranta-laisten painotus oli n. puolet (46 %) erittäin tärkeä ja toinen puoli (54 %) tärkeä. Lappeenranta-laisten suhtautuminen kansainvälisyyteen ja kansainväliseen nuorisotyöhön on ollut myönteisempää kautta linjan.

5.1.4 Arvot ja asenteet suhteessa kansainväliseen nuorisotyöhön Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Ulkomaalaistaustaiset henkilöt saattavat aiheuttaa meissä ennakkoluuloja ja odotuksia. Kyselytutkimuksessa tiedusteltiin henkilöstön tuntemuksia ulkomaalaistaustaisia henkilöitä kohtaan. Valittavana oli kolme positiivista ja kolme negatiivista tuntemusta. Positiivisista tuntemuksista eniten vastaajat kokivat ulkomaalaistaustaisten henkilöiden tuovan *mielenkiintoa uusiin asioihin*. Näitä tuntemuksia vastaajilla oli keskiarvon mukaan erittäin paljon. Kielteisistä tuntemuksista *epävarmuutta* koettiin voimakkaimmin, mutta sekin jäi keskiarvolla asteikossa tasolle -vähän. Jotkut vastaajista kokivat *pelkoa* asteikolla - erittäin paljon ja - paljon, mutta keskiarvoltaan ne jäivät asteikolla tasolle - ei yhtään. *Vihaa* koettiin kaikista vaihtoehdoista vähiten. Kysyttäessä muita tuntemuksia ulkomaalaistaustaisista nuorista vastaukset olivat pääsääntöisesti positiivissuuntautuneita. Kielitaidon puute nousi esille tuntemuksissakin.

Uteliaisuus hänen kotimaata ja kulttuuria kohtaan. Epävarmuutta ehkä kielen suhteen. (V-L)

Parasta lääkettä rasismiin ja ennakkoluuloihin on oppia tuntemaan erilaisia ja erilaisista ympäristöistä tulevia ihmisiä ja huomata, kuinka samanlaisia lopulta olemme! (V-L)

Muutamassa tuntemuksessa mainittiin ohjaajan mielipidettä siitä, miten nuoret tulee ottaa tasa-arvoisesti ja avoimesti vastaan nuorisopalveluiden toiminnoissa.

Välillä on hassua, kun ei välttämättä edes tajua keskustelewansa ulkomaalaistaustaisen nuoren kanssa, koska nuoret ovat aika hyvin integroituneet valtaväestöön. Välillä he tuovat iloa ja hämmennystä. (V-L)

Alkuun oli ihan vierasta, nykyään samaan kastiin suomalaisten kanssa. (V-K)

Samoja tuntemuksia kuin suomalaistaustaisetkin nuoret. (V-L)
(Taulukko 9.)

TAULUKKO 9. Henkilöstön tuntemukset ulkomaalaistaustaisista henkilöistä
N=48

Tuntemus	Keskiarvo
Ystävyyttä	2,74
Mielenkiintoa uusiin asioihin	3,43
Ennakkoluulottomuutta	2,96
Pelkoa	1,38
Vihaa	1,04
Epävarmuutta	1,85
erittäin paljon(4-3,40) – paljon (2,60-3,39) – vähän (1,80-2,59) – ei yhtään (1,0-1,79)	

Lisäksi vastaajat saivat lisätä avoimeen kysymykseen joitain muita tuntemuksia. Kysyttäessä muita tuntemuksia vastausten hajonta oli suuri. Ainoastaan tasa-arvon ja henkilöstön omaan kielitaitoon liittyvät tunteet olivat samanlaisia Kouvolan ja Lappeenrannan kesken. Määritellyt tuntemukset olivat hyvin erilaisia ja liittyivät aina johonkin asiakokonaisuuteen. Tuntemukset ovat valtaosaltaan positiivisia, ainoastaan

lappeenrantalaisissa vastaajissa löytyi hämmennystä ja epävarmuutta. Taulukossa on mainittu kaikki kommentoidut tuntemukset kaupungeittain. (Taulukko 10.)

TAULUKKO 10. Henkilöstöltä esille nousseita tuntemuksia ulkomaalaistaustaisista nuorista

Tuntemukset Kouvola	Tuntemukset Lappeenranta
Luonnollisuus	Avoimuus
Tasa-arvo	Tasa-arvo
Empatia	Ilo
Ylpeys nuorten rohkeutta kohtaan	Hämmennys
Positiivisuus	Kokemuksia oppimisesta
Yhteenkuuluvuutta	Uteliaisuutta
Ymmärrystä	Epävarmuus
Häpeä omaa kielitaitoa kohtaan	Häpeä omaa kielitaitoa kohtaan
Mielenkiinto nuorten kulttuureista	Samoja tuntemuksia kuin Suomalaiset nuoret

Nolottaa oma huono kielitaito. Ihailua herättää heidän rohkeutensa olla kotimaansa ulkopuolella. (V-K)

En osaa kaikkien nuorten kanssa kommunikoida esim. venäjää ja näin ollen tunnen oman oloni ja ehkä nuoret vuorostaan tuntevat välillä olonsa ”ulkopuoliseksi” joissain tilanteissa - hankalia tilanteita. (V-L)

5.1.5 Ulkomaalaisen vapaaehtoisen vaikutus nuoriin ja heidän arvoihinsa

Positiivista vaikutusta oli havainnut 69 % (33) vastanneista. Vapaaehtoisen ulkomaalaisen negatiivista vaikutusta ei ollut koettu ollenkaan. Vastaajista 8 % (4) oli kokenut, ettei nuoriin oltu saatu minkäänlaista vaikutusta ja 23 % (11) löysi sekä negatiivista, että positiivista vaikutusta.

Positiivinen vaikuttavuus kuvattiin mm. seuraavasti:

pienenti ennakkoluuloja ja uteliaisuutta (V-K)

nuoret ottivat hyvin vapaaehtoisen vastaan (V-K)

herätti kiinnostusta ja rohkaisi puhumaan kieliä (V-L)

Negatiivinen vaikuttavuus kuvattiin (kategoriassa positiivinen ja negatiivinen vaikutus):

rumaa kieltä käytettiin (V-K)

agressiivinen kiinnostuneisuus ensimmäiseen EVS-vapaaehtoiseemme kaikki eivät pitäneet vapaaehtoisesta (V-K)

saanut jännittämään tilanteissa (V-L)

(Taulukko 11.)

TAULUKKO 11. Henkilöstön käsitys ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän vaikutuksesta nuoriin N=48

Vastaus	Vastaajien lukumäärä	Kaikki %	Kvl määrä	Kvl %	Lpr määrä	Lpr %
Positiivisesti	33	69	17	65	16	72
Negatiivisesti	0	0	0	0	0	0
Ei ollenkaan	4	8	3	12	1	5
Sekä pos & neg.	11	23	6	23	5	23
Yhteensä	48	100	26	100	22	100

Vastaajat mainitsivat useita muita erilaisia vaikutuksia ja kaikkiaan kommentteja keriyi 70 kappaletta 48 eri vastaajalta. Ulkomaalaisen vapaaehtoisen positiivinen vaikutus näkyi vahvimmin nuorten kielitaidon kehittymisenä. Kommenteista 31 % (22) kertoi erilaisista kielitaitoon liittyvistä kehittymisen merkeistä tai rohkeudesta puhua vierasta kieltä. Positiivinen suhtautuminen kielitaidon kehittymiseen on merkittävä havainto. Tämä jos mikä todentaa nonformaalin oppimisen positiivisen vaikutuksen, kun oppiminen perustuu vapaaehtoisuuteen omalla vapaa-ajalla. Vapaaehtoisuus vahvistaa nuoren motivaatiota, koska se saa hänet sitoutumaan toimintaan. Lisäksi vapaa-

ehtoisuudella on myönteinen vaikutus nuoren persoonallisuuden kehitykseen (Vihla toim. 2004,51).

19 % (13) kommenteista kertoi kulttuurien tuntemuksen ja kiinnostuneisuuden eri kulttuureita kohtaan lisääntyneen. Myös suvaitsevaisuus ja ymmärrys siitä, että olemme kaikki ihmiset samanlaisia huolimatta kansallisuudestamme sai 16 % (11) kommenteista. 6 % (4) kommenteista ei osannut arvioida onko vapaaehtoistyöntekijällä ollut positiivinen vaikutusta nuoriin.

Kaupunkikohtaisesti positiivisissa kommenteissa ei ollut merkittäviä eroja. Yksittäisinä kommentteina huomioimme nuorten kielenkäytön siistiytymisen ja yleisen rauhallisuuden ulkomaalaisen vapaaehtoisen seurassa lisääntyneen. Vaikka määrällisesti edellä mainitun suuntaiset kommentit jäivät pieniksi on mielestämme käytöstapoihin liittyvät positiiviset asenteen merkittäviä löydöksiä positiivisissa vaikutuksissa. (Taulukko 12.)

TAULUKKO 12. Henkilöstön käsitys ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän positiivisesta vaikutuksesta nuoriin

Vastaus	Kommentit	%
Kielitaidon kehittyminen	22	32
Mielenkiinto uusiin kulttuureihin ja tapoihin	13	19
Lisännyt suvaitsevaisuutta ja ymmärrystä	11	16
Ystävystyivät	5	7
Nuoret olivat siivommin EVS:n seurassa	4	6
Ei osaa sanoa tai vastata	4	6
Saaneet itsevarmuutta	3	4
Yksittäiset kommentit	8	10
Yhteensä	70	100

Vapaaehtoispalveluhankkeiden vaikutukset nuorten arvoihin suhteessa yhdenvertaisuutta ja rasisminvastaisuutta kohtaan

Ulkomaalaisen vapaaehtoisen vaikutuksista nuorten arvoihin suhteessa yhdenvertaisuuteen ja rasisminvastaisuuteen kertyi 67 kommenttia 48 eri vastaajalta. Jaottelimme vastaukset neljän eri teemakohtaiseen kategoriaan:

1. positiivinen vaikutus suhteessa yhdenvertaisuuteen ja rasisminvastaisuuteen
2. rasisminvastaiseen vaikutukseen
3. yhdenvertaisuuden edistämiseen
4. ei osaa mainita

Vastaukset lajiteltiin siten, että positiiviset kommentit kohdennettiin sekä yhdenvertaisuuden ja rasisminvastaisuuden edistämisen kategoriaan. Rasisminvastaisuuden kommentit olivat sellaisia, joissa mainittiin rasismi -sanana. Yhdenvertaisuuden edistämiseen koottiin ne kommentit, joissa esiintyi suvaitsevaisuus teemaa ja maailman katsomuksen avartumista. Yllättävänä pidimme, että monet vastaajista eivät osanneet vastata kysymykseen tai eivät pystyneet todentamaan oliko nuorten arvoihin pystytty vaikuttamaan. (Taulukko 13.)

TAULUKKO 13. Vapaaehtoispalveluhankkeiden vaikutus nuorten arvoihin suhteessa yhdenvertaisuuteen ja rasisminvastaisuuteen

Teemakohtaiset kategoriat	Kommentit	%
Edistänyt yhdenvertaisuutta	34	51
Positiivinen vaikutus yhdenvertaisuuteen ja rasisminvastaisuuteen	15	22
Ei osaa sanoa tai ei tiedä	12	18
Rasisminvastaisuus	6	9
Yhteensä	67	100

Vapaaehtoispalveluhankkeiden vaikutukset nuorten arvoihin suhteessa eurooppalaisuuteen ja globaalisuuteen

Tiedustelimme kyselytutkimuksessa myös vapaaehtoispalveluiden vaikutuksia eurooppalaisuudesta ja globaalisuudesta suhteessa nuorten arvoihin. Saimme aihealueesta 54 erilaista kommenttia, jotka jaottelimme neljään eri teemakohtaiseen kategoriaan:

1. positiivinen vaikutus suhteessa eurooppalaisuuteen ja globaalisuuteen
2. vaikutus globaalisuuteen
3. vaikutus eurooppalaisuuteen
4. ei osaa mainita

Vastaukset lajiteltiin siten, että pelkästään positiivinen -sanan alla olevat kommentit laitettiin 1. kategoriaan. Tämä siksi, että vastaaja ei aina ollut eritellyt positiivisen vaikutuksen kohdetta niin tarkasti. Globaaliseen vaikutuksen piiriin lajiteltiin ne kommentit missä mainittiin liikkuvuuteen ja globaalisuuteen liittyviä vastauksia. Eurooppalaisiin arvoihin liitettiin ne kommentit, joissa mainittiin eurooppalaisesta näkökulmasta tai eurooppalaisen kulttuurin vaikutuksesta. Ei osaa mainita kategoriaan liitettiin ne vastaukset, joissa ei osattu mainita vaikutusta tai ei osattu vastata kysymykseen.

Kommentteja kertyi 54, joista 21 kohdistui arvoihin suhteessa eurooppalaisuuteen ja eurooppalaiseen kulttuuriin. Näissä kommentissa nousi esille, että vapaaehtoisen vaikutus koettiin eurooppalaisuutta arvostavana. Havaittiin, että vapaaehtoinen oli avartanut näkemystä suomalaisuudesta verrattuna eurooppalaisuuteen ja saanut miettimään mikä on Eurooppa ja ketkä ovat eurooppalaisia. Osassa kommentteista eurooppalaisuuden hahmottaminen saattoi nuorille olla vaikeaa, mutta yleinen arvostus ulkomailaista vapaaehtoista ja hänen kulttuuriaan kohtaan oli myönteinen. Kulttuurieroavaisuudet koettiin jopa kunnioitettavina.

Seuraavaksi eniten kommentteja tuli kategoriaan ei osaa sanoa. Globaalisuuden ja eurooppalaisuuden termit saattoivat olla tuntemattomia tai sitten ei muutoin haluttu vastata kysymykseen. Tämä kysymyskohta tuntui olevan kaikkein haastavin koko kyselyssä sillä se keräsi eniten ei osannut sanoa vastauksia. Onko globaalisuus ja eurooppalaisuus vaikeasti hahmotettava asia myös nuorisotyön ammattilaisille?

Vapaaehtoisen vaikutukset globaalisuuteen liitettiin paljolti liikkuvuuteen ja ulkomaille suuntautumiseen tai rohkeuteen lähteä ulkomaille. Todettiin myös, että globaalisuus on arkipäivää ja osoittaa, ettemme ole erillään toisistamme. Saman suuntaisia tuloksia oli nähtävissä myös Nuorten Akatemian ja ym. globalisaatiotutkimuksessa, jossa kysyttiin nuorilta mitä tuo mieleen sana globalisaatio? Globalisaatio ymmärrettiin valta-

osaltaan talouteen viittaavana ilmiönä, mutta myös eri maiden välisen yhteistyön lisääntymisenä. Välimatkojen lyheneminen ja maailman eri alueiden yhteydet toisiinsa koettiin lähestyneen. Nuorten Akatemian ja yms. tutkimuksessa yli 60 % nuorista osasi kertoa mikä on globalisaatio. (Nuorten Akatemia 2008.)

Nuorten Akatemian ja yms. tutkimuksessa globalisaatio käsitettiin usein ennen kaikkea talouteen viittaavana ilmiönä. Sen katsottiin tarkoittavan maailmankaupan lisääntymistä sekä tuotannon siirtymistä halvan työvoiman maihin, kuten Kiinaan. Joissain vastauksissa globalisaatio yhdistettiin myös tiedonkulun nopeutumiseen.

Kyselytutkimuksessamme globaalisuus liitettiin monasti ulkomailta työskentelemiseen tai opiskeluun. Kaupunkikohtaisia eroja löytyi vain ei osaa sanoa -kategoriassa (11 V-K ja 6 V-L) (Taulukko 14.)

TAULUKKO 14. Vapaaehtoispalveluhankkeiden vaikutus nuorten arvoihin suhteessa eurooppalaisuuteen ja globaalisuuteen

Teemakohtaiset kategoriat	Kommentit	Prosentti
Edistänyt eurooppalaisuutta	21	39
Ei osaa sanoa tai ei tiedä	17	32
Positiivinen vaikutus eurooppalaisuuteen ja globaalisuuteen	10	18
Edistänyt globaalisuutta	6	11
Yhteensä	54	100

5.1.6 Kansainvälisen nuorisotyön kehittäminen Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Kyselytutkimuksemme yksi tutkimusongelma oli selvittää millainen merkitys EVS vapaaehtoisella on ollut työyhteisöllemme ja työntekijöille? Ja mihin osatekijöihin hänen läsnäolonsa on tuonut lisäymmärrystä? Tutkimuksemme avulla selvitämme kansainvälisen nuorisotyön merkitystä koko nuorisopalveluiden toiminnoissa.

Suhtautuminen vapaaehtoiseen työkaverina

Nuorisotyöntekijöiden suhtautuminen ulkomaalaiseen vapaaehtoiseen koettiin valtaosaltaan positiivisesti. Vastaajilta saatiin 87 eri kommenttia, jotka jaoteltiin kolmeen eri kategoriaan; positiivisiin, neutraaleihin ja negatiivisiin kommentteihin. Positiivisia kommentteja kertyi 62 % (54). Positiivisissa kommentteissa vapaaehtoisia oli kuvattu sanoilla; rentoja tyypejä, rohkeita, kiinnostavia, avartavia, avoimia, ammatillisia. Heidät koettiin työyksikköä rikastavina ja tuovan työhön uusia näkökulmia. Vapaaehtoiset koettiin ennakkoluulottomiksi ja helvetin hyväksi työkaveriksi. Yksi vastaajista haluaisi työskennellä vapaaehtoisen kanssa jos vain sellainen mahdollisuus tarjoutuisi.

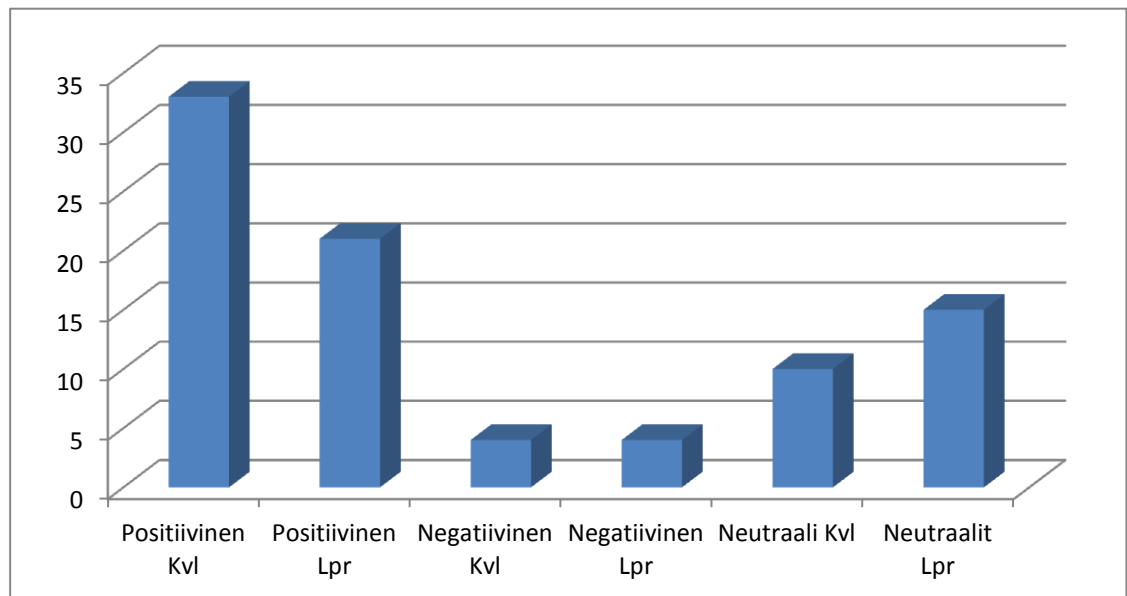
Neutraaleita kommentteja oli 29 % (25). Neutraaleiksi kommentteiksi valittiin kommentit, jossa vapaaehtoista verrattiin kehen muuhun tahansa työkaveriin. Neutraalit kommentit olivat hyvin tasa-arvoisia ja normaaleja. Valtaosa näistä kommentteista kuvasi vapaaehtoista samanlaiseksi työntekijäksi kuin suomalaiset kollegat. Piirre on mielenkiintoinen ja todentaa yhdenvertaista suhtautumista työkaverihin taustastaan riippumatta. Tuoreen lapsi ja nuorisopolitiikan kehittämissuhteen 2012-2015 keskeinen viesti on edistää nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja arjenhallintaa. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan mm. kaikkien ihmisten samanarvoisuutta ja riippumattomuutta sukupuolesta, iästä, etnisestä tai kansallisesta taustasta, kielestään uskonnostaan ja vakaumuksestaan. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuhteen 2012-2015, 1.)

Positiivisten ja neutraalien kommenttien prosentuaalinen yhteenlaskettu tulos ylittää 91 % (79). Tämä todentaa, että nuorisopalveluiden työyhteisöt ovat suhtautumisiltaan hyvin avarakatseisia ja hyväksyviä ottamaan ulkomaalaistaustaisia henkilöitä töihin.

Vapaaehtoistyöntekijöihin kohdistuvaa negatiivista suhtautumista oli 9 % (8). Tässä ryhmässä vapaaehtoinen koettiin vaativaksi työkaveriksi, kieliongelmat tulevat vastaan, tarvitsee ohjausta, ei koettu ”oikeaksi” työkaveriksi tai ei nähty, että pystyisi tekemään henkilökohtaista asiakastyötä. Oman kielitaidon puute nousi tässä kohtaa syyksi, miksi vapaaehtoinen koettiin hankalaksi. Negatiiviset kommentit liittyivät enemmän epäilyihin omiin kykyihin tehdä työtä ulkomaalaisen henkilön kanssa. Suvaitsemattomia kommentteja ei ollut lainkaan.

Kaupunkikohtaisia eroja löytyi positiivisesta ja neutraalista kategoriasta. Kouvolalaiset suhtautuivat vapaaehtoiseihin positiivisemmin kuin lappeenrantalaiset (33 V-K - 21 V-L). Lappeenrantalaiset olivat taas hieman neutraalimpia kuin kouvolaalaiset (10 V-K - V-L 15). (Kuvio 4.)

KUVIO 4. Henkilöstön suhtautuminen vapaaehtoistyöntekijään työkaverina.

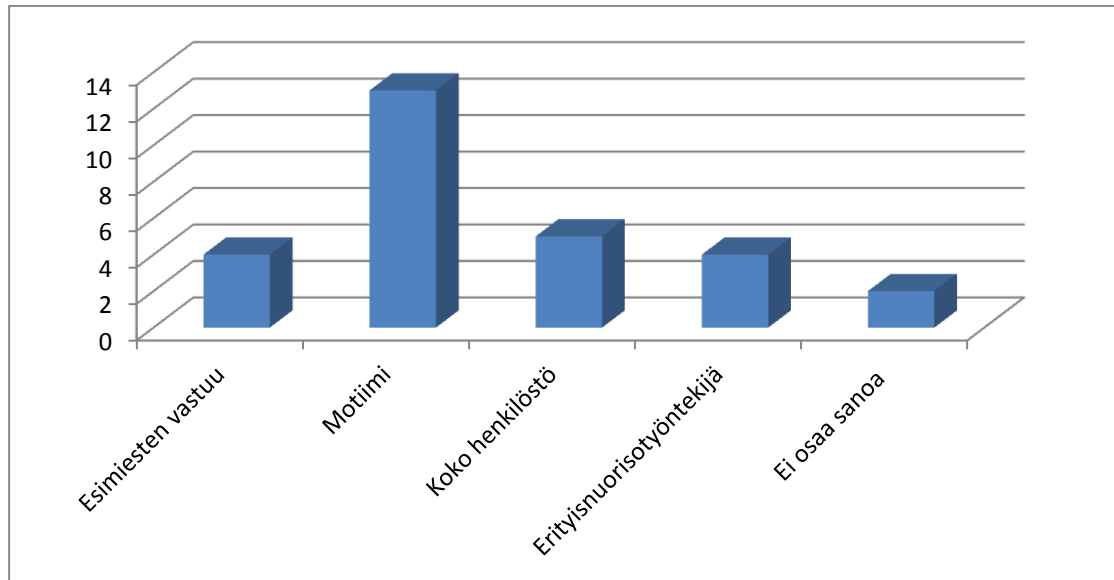
Vastuu kansainvälisen nuorisotyön kehittämisestä Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Kyselytutkimuksessa tiedusteltiin henkilöstöltä, kuka on vastuussa kansainvälisen nuorisotyön kehittämisestä? Kehittämistyötä pidettiin molemmissa kaupungeissa osittain kaikkien vastuulla - jopa koko kunnan vastuulla, mutta molemmissa kaupungeissa oli omat erityispiirteet vastuukysymyksissä, jotka tulivat esille eräänlaisena hajontana vastauksissa.

Kouvolan osalta vastaajat antoivat 41 eri kommenttia kansainvälisen nuorisotyön kehittämisvastuusta. 32 % (13) oli sitä mieltä, että vastuu kehittämisestä on erityispalvelujen yksikkö Motiimissa. 12 % (5) piti kehittämistehtävää koko henkilöstön vastuuna. Johtoryhmän vastuuksi mainittiin 10 % (4) kommentteista. Yksittäisinä henkilöniminä mainittiin kansainvälisestä nuorisotyöstä vastaava erityisnuorisotyöntekijä 10 % (4), Myllykosken alueen nuorisotyöntekijä 7 % (3), perusnuorisotyön koordinaattori ja nuorisotoimen päällikkö. Perusnuorisotyön koordinaattori ja nuorisotoimen päällikkö saivat vain yksittäiset kommentit. Loput kommentit jakautuivat tasaisesti mm. *kuka on kiinnostunut, muutama työntekijä tai pari naisohjaajaa*. Kouvolan osalta neljässä kommentissa näkyi epävarmuus siitä, kuka on vastuussa.

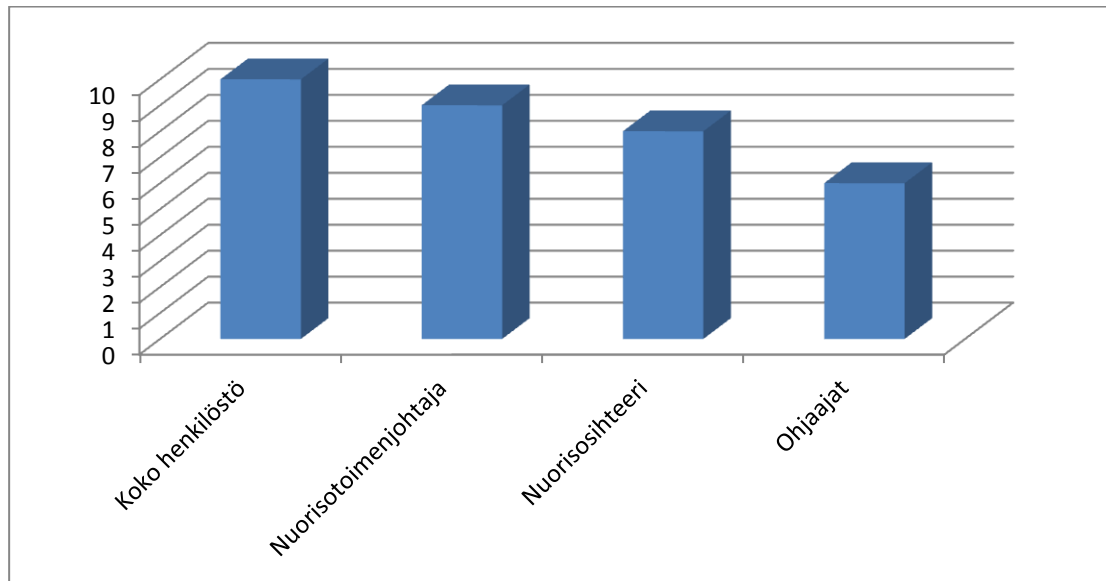
Tiedusteltaessa kenen kuuluisi olla vastuussa kansainvälisen nuorisotyöstä kouvolaalaiset vastaukset hajosivat laajasti. Kommentteja kertyi 29 joista 17 % (5) ei osannut sanoa kenen tulisi olla vastuussa. Seuraavaksi eniten vastuuta tarjottiin 10 % (3) tasolla usealle eri suunnalle. Vastuuta tarjottiin johdolle, kaikkien vastuulle, henkilöille jotka osaavat homman ja jaettavaksi eri yksiköille. Kouvolan osalta näkyy tuloksissa epävarmuus siitä kuka kehittää ja kenen kuuluisi kehittää kansainvälistä nuorisotyötä. (Kuvio 5.)

KUVIO 5. Kenen tulee vastata kansainvälisen nuorisotyön kehittämisestä Kouvolassa

Lappeenrannassa kehittämisvastuu nähtiin tasaisesti koko henkilöstön 26 % (10), nuorisotoimenjohtajan 23 % (9), nuorisosihteerin 20 % (8) ja nuoriso-ohjaajien 15 % (6) vastuulla. Lappeenrantalaisilta ei tullut yhtään henkilönimiin kohdistunutta kommenttia vaan ne kohdistuivat virkanimikkeisiin. Loput kommentit olivat yksittäisiä mm. *nuoriso- kulttuuritoimi, nuorten tiedotuspiste, tietyt työntekijät tai päättäjät*. Lappeenrantalaisille tyypillistä oli, että samassa kommentissa mainittiin useita vastuullisia esim. nuorisotoimenjohtaja ja koko henkilöstö. Lappeenrantaisten vastaajien mielestä vastuun tulisi olla 41 % (12) koko henkilöstöllä ja 24 % (7) mielestä johtajan tulisi määritellä suuret linjat. 10 % (3) toivoi kansainväliseen nuorisotyöhön omaa koordinaattoria, joka vastaisi kehittämisestä. Lappeenrannan osalta nykytilanne ja toivottu kehittäminen olivat hyvin samassa linjassa. (Kuvio 6.)

KUVIO 6. Kenen tulee vastata kansainvälisen nuorisotyön kehittämisestä Lappeenrannassa

Kansainvälisen nuorisotyön suunnitelmallisuus Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Opetus- ja kulttuuriministeriön (2012) mukaan kansainvälinen nuorisotyö on pääosin hallitustenvälisiä monenkeskeisiä tai kahdenvälisiä sitoumuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö luo edellytyksiä nuorisotalan toimijoiden kansainväliselle yhteistyölle. Kaupungeilla on omat strategiansa ja kansainvälisyys näkyy niin Kouvolassa kuin Lappeenrannassa vahvana.

Kouvolaa, jota nimitetään Kymijoen kaupungiksi, on Kymenlaakson maakunnan osana selkeästi osa Itämeren piirin liiketoimintakeskusta ja kehittyvää Pohjois-Euroopan talousaluetta. Kouvolan seutu on hyvin saavutettavissa oleva alue, joka yhdistää ja kokoaa eri toimijoita ja toimii logistisena keskuksena. Kymenlaakson maakunta on aktiivisesti kehittänyt yhteyksiään erityisesti lähellä olevan Pietarin alueen ja Baltian maiden alueiden kanssa. Jos ajatellaan kaupungin tulevaa kehitystä, sijainti Helsingin ja Pietarin metropolien kehityskäytävällä on strategisesti keskeinen lähtökohta. (Kouvolan kaupunki 2009.)

Lappeenranta on kansainvälinen yliopistokaupunki, kansainvälisesti arvostettu EU:n ja Venäjän välinen toimija (Lappeenranta 2012 strategia).

Molempien kaupunkien nuorisopalveluilla on pitkät perinteet kansainvälisestä nuorisotyöstä. Kansainväliset tapaamiset olivat hyvin suunniteltuja 60-80 luvuilla, jolloin alan kansainvälinen nuorisotyö oli sidottuna kaupungin johdon tekemiin sopimuksiin esimerkiksi ystävyyskaupunkien välillä. Tapaamisten rytmi pystyttiin arvioimaan moneksi vuodeksi eteenpäin ja niissä suunnitelmissa pysyttiin tiiviisti. Ystävyyskaupunkitoiminta oli kaupungin omarahoittamaa, suunnittelemaa ja toteuttamaa toimintaa (Räikkönen 2000, 9-12).

EU:n nuorisotoimintaohjelmien myötä kansainvälisen nuorisotyön luonne on muuttunut. Nuoret ovat tulleet keskiöön niin suunnittelussa kuin toteutuksessakin. Rahoitus tulee anoa jokaiseen hankkeeseen erikseen CIMO:sta. Taloudellisesti EU-rahoitteiset hankkeet tulevat kaupungille edullisimmiksi kuin vanhat ystävyyskaupunkisopimuksiin liittyvät toiminnot. Kansainvälisen nuorisotyön kehittämiseksi suunnitelmallisuus nousee tärkeään rooliin.

Kyselytutkimuksessa tiedusteltiin kansainvälisen nuorisotyön suunnitelmista Kouvolassa ja Lappeenrannassa.

Kouvolalaisista vastaajista 15 % (4) oli sitä mieltä, että kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma on olemassa. Samoin 15 % (4) oli sitä mieltä, että suunnitelmaa ei ole. 70 % (18) kaikista kouvolaalaisista vastaajista ei tiennyt onko suunnitelmaa olemassa vai ei. 92 % (24) kouvolaalaisista vastaajista toivoi kansainvälisen nuorisotyön suunnitelman olevan jatkossa Kouvolassa. Vain 8 % (2) vastaajista ei pitänyt suunnitelmaa tarpeellisena.

Lappeenrantalaisista vastaajista 50 % (11) tiesi suunnitelman olemassaolosta, 9 % (2) tiesi ettei suunnitelmaa ole ja 41 % (9) ei tiennyt onko sellaista olemassa. 91 % (22) lappeenrantaista vastaajaa piti kansainvälisen nuorisotoiminnan suunnitelmaa tarpeellisena ja 9 % (2) ei havainnut sille tarvetta. Lappeenrannassa ei varsinaista pidempiaikaista suunnitelmaa ole, vaan kansainväliset hankkeet kuuluvat osana koko nuorisopalveluiden vuosittaista suunnittelua. Vuonna 2009 tehtiin kahden vuoden päähän tähtäävä kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma, jonka jatkopäivittäminen on jäänyt tekemättä. Kansainvälisiä hankkeita on ollut nuorisopalveluissa keskimäärin yhden tai kahden hankkeen vuosivauhdilla. Vuoden

2012 osalta on poikkeusvuosi, jolloin Youth in Action -ohjelmaan kuuluvia ryhmävaihtoja tullaan toteuttamaan neljä. Sammontorin nuorisotilan nuoret tekevät oman retken Italiaan ja nuoriso- ja liikuntajohtajat tapaavat ystävyyskaupunkien johtoa Ruotsin Örebrossa. Ohjaajavastuita on Lappeenrannassa kierrätetty ja se osaltaan on laajentanut henkilöstön tietämystä kansainvälisestä nuorisotyöstä. Henkilöstöä on rohkaistu osallistumaan CIMO:n tarjoamiin koulutuksiin.

Kouvolalla ei kansainvälisen nuorisotyön suunnitelmaa ole. Kansainväliset hankkeet hyväksytetään tapauskohtaisesti. Vuoden 2012 aikana tullaan toteuttamaan Kouvolassa ainakin yksi Youth in Action nuorisotoimintaohjelman hanke. Kouvolan nuorisopalvelut on saanut rahoituksen 10 kuukautta kestäväan eurooppalaiseen vapaaehtoispalveluhankkeeseen, joka sisältää kolmen vapaaehtoistyöntekijän vastaanoton. Myös yksi ryhmätapaamishanke on suunnitteilla.

Kaupunkeja verrattaessa kouvolaalaiset vastaajat eivät pääsääntöisesti tieneet onko Kouvolassa kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma olemassa. Lappeenrannassa taas puolet vastanneista tiesi suunnitelmasta ja lähes toinen puoli ei tiennyt sitä lainkaan olevan. Molemmissa kaupungeissa oltiin yli 90 % sitä mieltä, että kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma on hyvä olla.

Tutkimuksesta käy ilmi, että kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma on tarpeellinen ja sen olemassaolo on tuotava henkilöstölle näkyvästi esille.

Kansainvälisen nuorisotyön määrä Kouvolassa ja Lappeenrannassa

Kansainvälistä nuorisotyötä suunniteltaessa ja tehtäessä nousee usein esille työn määrä ja laajuus. Ennen hankkeen aloittamista nousee monesti esille kysymys ”kuinka paljon tähän menee työaikaa”? Tiedustelimme henkilöstöltä mielipidettä kansainvälisen nuorisotyön määrästä. Erityisesti olimme kiinnostuneita siitä, tehdäänkö sitä vastaajien mielestä riittävästi. Henkilöstöstä 85 % (44) vastasi nykyisen kansainvälisen nuorisotyön määrän olevan sopiva. Vain 15 % (7) oli sitä mieltä, että toimintaa voitaisiin lisätä. Kouvolassa 19 % (5) vastaajista oli sitä mieltä, ettei kansainvälistä nuorisotyötä tehdä riittävästi. Puolestaan 81 % (21) piti ny-

kyistä tasoa riittävänä. Lappeenrannassa 91 % (20) piti nykyistä tasoa riittävänä ja 9 % (2) vastaajista toivoi määrän lisäystä. Johtopäätöksenä voidaankin pitää, että molemmissa kaupungeissa oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä kansainvälisen nuorisotyön nykyiseen määrään.

Tutkimuksessa pyydettiin myös ideoimaan uusia kansainvälisiä nuorisotoiminnan muotoja. Ideoita kertyi kuusi ja ne kohdentuivat mm. nykyisten toimintojen kehittämiseen tai lisäämiseen. Lisäksi toivottiin ” entisen Kouvolan tyyliin - retkiä ulkomaille kuten Kuparisen Riston aikana oli ”. Toiveissa oli myös kansainvälisiä turnauksia jalkapallosta, jääkiekosta tai biljardista. Ehdotuksissa toivottiin yhteistyötä liikunta- ja kulttuuriväen kanssa erilaisten työpajojen muodossa. Kansainvälisyyttä ehdotettiin tehtäväksi myös normaalissa nuorisotoiminnan arjessa ruokakulttuurin, tapojen ja erilaisten teemailtojen muodossa.

5.2 Nuorten kyselyn tulokset

Nuorten kyselyssä tiedustelimme vastaajilta taustatietojen lisäksi heidän osallistumistaan nuorisopalvelujen toimintoihin sekä sitä, kuinka tärkeinä he pitävät nuorisopalveluiden eri toimintoja. Lisäksi kysyimme nuorilta, miten ulkomaalaiset vapaaehtoistyöntekijät ovat vaikuttaneet heidän asenteisiin ja ennakkoluuloihin sekä millaisia oppimiskokemuksia he ovat saaneet vapaaehtoispalveluhankkeista. Nuorten arvot ja asenteet sekä nuorisopalveluiden kansainvälisen nuorisotyön kehittäminen olivat myös kyselyn aihealueita.

5.2.1 Taustatietoja kyselyyn vastanneista nuorista

Nuorten kyselyyn vastasi yhteensä 44 nuorta Kouvolasta ja Lappeenrannasta. Linkki kyselylomakkeeseen lähetettiin sähköpostilla niille nuorisotyöntekijöille, jotka työskentelivät nuorisotiloilla vastaajien vaikutuspiirissä. Nuorisotyöntekijöiden tuella ja ohjauksella pyrittiin saamaan vastaus mahdollisimman monelta nuorelta. Työpajanuorille lähetettiin kyselylomakkeen linkki heidän omaan sähköpostiosoitteeseen.

Kysely lähetettiin 19 työpajanuorelle, kolmen lappeenrantalaisen nuorisotilan nuoriso-ohjaajalle ja kahden kouvolaalaisen nuorisotilan nuoriso-ohjaajille. Tavoitteena oli saada vastaajia nuorisotiloilta 40, Kouvolaista 20 ja Lappeenrannasta 20. Lisäksi tavoitteena oli saada 10 työpajanuoren vastaus kyselyyn. Vastausaikaa nuorilla oli kaksi viikkoa.

Koska kouvolaalaisten nuorten vastauksia ei saatu määräaikaan mennessä, annettiin heille muutama lisäpäivä aikaa vastata. Kouvolaalaisia nuoria vastasi kyselyyn 19 ja lappeenrantalaisia 25.

Tavoitteeseen nähden työpajanuorten vastausprosentti oli 90 %, kouvolaalaisten nuorten 50 % ja lappeenrantalaisten nuorten 125 %. Lappeenrantalaisten nuorten vastausprosentin suuruus johtuu siitä, että annoimme alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen useamman kuin 20 lappeenrantalaisen nuoren vastata kyselyyn.

Sukupuoli, paikkakunta ja ikä

Kyselytutkimukseen vastanneista 44 nuoresta 34 % (15) oli tyttöjä ja 66 % (29) poikia. 43 % (19) nuorista oli Kouvolaista ja 57 % (25) Lappeenrannasta. Kouvolaalaisista vastaajista 32 % (6) oli tyttöjä ja 68 % (13) poikia. Lappeenrannasta tyttövastaajia oli 36 % (9) ja poikia 64 % (16). Kysyttäessä vastaajien keski-ikää saimme selville, että nuorten olivat keskimäärin iältään 16 vuotta – kouvolaalaiset nuoret olivat keski-iältään 17 vuotta ja lappeenrantalaiset nuoret 15 vuotta. Kouvolaalaisten nuorten keski-ikää nosti se, että kyselyyn vastasi myös työpajalla työskennelleitä nuoria.

Opiskelu ja työskentely

Tiedusteltaessa nuorilta, mitä he tällä hetkellä tekevät – opiskelevatko he, ovatko he töissä vai ovatko he työttömiä.

Vastaajista 52 % (23) opiskeli yläkoulussa, 30 % (13) ammattiopistossa ja työttömänä oli 9 % (4) vastaajista. 9 % (4) nuorista vastasi olevansa jossain muualla. Vastaajista kolme oli töissä ja yksi oppisopimuskoulutuksessa.

Yksikään vastaajista ei vastannut työskentelevänsä nuorten työpajalla. Sen selittää se, että haastatteluun osallistuneiden työpajanuorten työskentelyjaksot olivat jo päättyneet. (Taulukko 15.)

TAULUKKO 15. Nuorten tämän hetkinen tilanne

Opiskelu/työskentely	Kouvola %	L:ranta %
Yläkoulussa	58	48
Ammattiopistossa	5	48
Lukiossa	0	0
Nuorten työpajalla	0	0
Työtön	21	0
Jossain muualla	16	4
Yhteensä	100	100

Ulkomaalaistaustaiset kaverit

Toteuttamassamme haastattelututkimuksessa kysyimme nuorilta, kuinka arkipäiväistä on elämä yhdessä ulkomaalaistaustaisten henkilöiden kanssa - tuntevatko he yhtään Suomessa asuvaa ulkomaalaistaustaista henkilöä. Vain yksi 25 vastaajasta ilmoitti, ettei tiedä tai tunne yhtään ulkomaalaista kotikulmillaan. 14 vastaajaa sanoi jopa omaavansa ulkomaalaistaustaisia ystäviä. Merkille pantavaa oli, että nuorilla, jotka

eivät olleet kiinnostuneet kansainvälisestä toiminnasta ja joilla ei ollut ulkomaalaistaustaisia ystäviä, saattoi esiintyä jopa rasisävytteisiä mielipiteitä.

Myös kyselytutkimuksessa todettiin se, että ulkomaalaistaustaiset henkilöt ovat arkipäivää nuorten elinympäristössä. Kyselyssä kävi ilmi, että 82 % (36) vastaajilla oli joku ulkomaalaistaustainen nuori ystäväpiirissä. Kouvolalaisista vastaajista 68 %:lla (13) oli ulkomaalaistaustainen kaveri, kun taas lappeenrantaissa nuorilla jopa 92 %:lla (23) oli ulkomaalaistaustainen nuori ystäväpiirissä. Ystäväpiiriin kuuluvia ulkomaalaistaustaisia nuoria vastaajilla oli keskimäärin 9. Kouvolalaisilla nuorilla on vähemmän ulkomaalaistaustaisia kavereita - keskimäärin vain kaksi kaveria. Lappeenrantaalaiset kertoivat omaavansa keskimäärin 18 ulkomaalaistaustaista kaveria. Ulkomaalaistaustaisen kaverien lukumäärää kysyttäessä kahden vastaajan tulos mitätöitiin, koska ulkomaalaistaustaisten kaverien lukumäärä ylitti Kouvolassa ja Lappeenrannassa asuvien ulkomaalaisten nuorten kokonaismäärän. Näin ollen vastaus ei voi olla realistinen.

Kaikista vastaajista 18 % (8) kertoi, että ei omaa yhtään ulkomaalaistaustaista nuorta ystäväpiirissä. Kouvolalaisista vastaajista 32 %:lla (6) ei ole yhtään ulkomaalaistaustaista kaveria, kun taas lappeenrantaalaisista vain 8 %:lla (2) ei kuulu ystäväpiiriin ulkomaalaistaustaista nuorta.

Lappeenrannan sijainti ja siellä asuvien venäläistaustaisten kaupunkilaisten suuri määrä voi vaikuttaa siihen, että lappeenrantaalaisten nuorten kaveripiiriin kuului enemmän ulkomaalaistaustaisia nuoria kuin kouvolaalaisten. Lappeenrannassa sijaitsee myös Itä-Suomen koulu, jonka oppilaista suurin osa on ulkomaalaistaustaisia. (Taulukko 16.)

TAULUKKO 16. Ystäväpiiriin kuuluvat ulkomaalaistaustaiset nuoret

Ulkomaalaistaustaiset kaverit	Määrä ka
Kouvola	2
Lappeenranta	18
Keskiarvo	10

5.2.2 Nuorten osallistuminen nuorisopalveluiden eri toimintoihin

Vapaa-ajasta harrastuksineen ja ystävineen on myös tullut - koulun ja kodin rinnalle - nuorille erilaisten taitojen oppimisympäristö. Kehitettävien taitojen kirjo voi olla hyvinkin laaja: tiedollisia, käytännöllisiä ja sosiaalisia. Monet nuoret oppivat vapaa-ajan harrastustensa kautta itsenäistymistä ja elämänhallintaa tukevia taitoja. Harrastusten kautta oppiminen on motivoivaa, sillä se perustuu usein nuoren omaehtoisuuteen ja vapaaehtoisuuteen. Nuorilla, jotka pystyvät luomaan itselleen koulun lisäksi koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä, on usein paremmat tulevaisuuden mahdollisuudet tämän päivän tietoyhteiskunnassa. (Aittola 1998, 180–181; du Bois-Reymond 2004, 194–195.) Paljon harrastavat nuoret näyttävät pärjäävän passiivisia paremmin myöhemmässä elämässään (Helve 2009, 252).

Tässä tutkimuksessa nuorilta haluttiin saada tietoa siitä, mihin nuorisopalveluiden järjestämiin toimintoihin he ovat osallistuneet.

Kyselyyn vastanneista nuorisosta 68 % (30) oli osallistunut nuorisotilatoimintaan, retkille 23 % (10), leireille 14 % (6), nuorisovaltuuston tai muun vaikuttajaryhmän toiminnassa oli mukana ollut 7 % (3) ja nuorisotiedotuspisteiden palvelujen piirissä 2 % (1) vastaajista. Nettinuorisotyöhön oli osallistunut 2 % (1) vastaajista, kansainvälisen nuorisotyön toimintoihin 2 % (1), musiikkitapahtumiin 45 % (20) ja nuorten työpajatoimintaan 20 % (9) vastaajista. Avartti-toimintaan ei ollut osallistunut

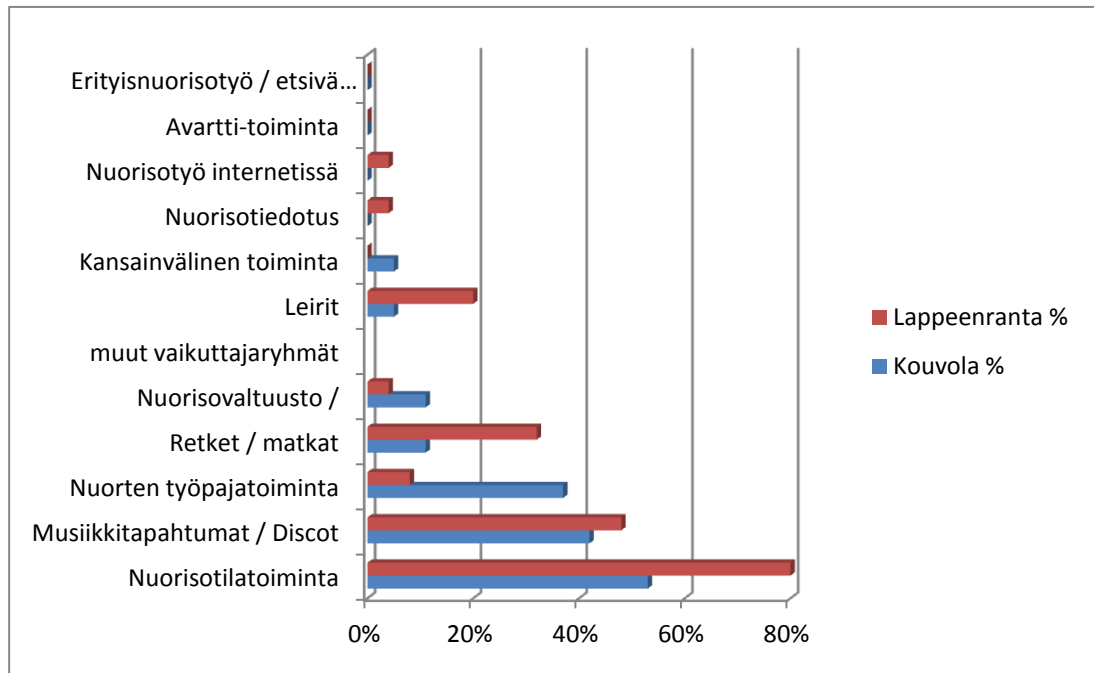
yksikään, eikä myöskään erityisnuorisotyön ja etsivän nuorisotyön palveluihin ollut osallistujia.

Hämmästyttävää oli se, että kansainväliseen nuoristoimintaa oli osallistunut vain yksi vastaaja. Kyselyyn pyydettiin vastauksia vain niiltä työpajanuorilta, jotka olivat työskennelleet samaan aikaan nuorten työpajalla ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän kanssa. Samoin kyselyyn osallistuneet nuoret kävivät niillä nuorisotiloilla, missä on työskennellyt ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä. Voi olla mahdollista, että nuoret eivät tiedä mikä on kansainvälistä nuorisotoimintaa. Ehkäpä vapaaehtoistyöntekijän kanssa toimimista ei välttämättä koeta kansainväliseksi toiminnaksi.

Koska Avartti-toimintaa ei järjestetä Kouvolassa, oli odotettavaa, että kouvolaalaiset nuoret eivät kertoneet osallistuneen ko. toimintaan.

Nuorisotilatoimintaan osallistumisessa oli suurimmat erot lappeenrantalaisten ja kouvolaalaisten välillä. Lappeenrantalaisista nuorisotilatoimintaan oli osallistunut 80 % (20), kun kouvolaalaisista 53 % (10). Nuorisovaltuuston toiminnassa ja työpajatoiminnassa kouvolaalaiset nuoret olivat aktiivisempia kuin lappeenrantalaiset. Työpajatoiminnan suuremman vastaajamäärän selittää se, että vain Kouvolassa vastasi nuorten kyselyyn myös työpajanuoret.

Nuorisotiedotuspisteiden toimintaan ja nuorisotyöhön internetissä oli osallistunut vain lappeenrantalaisia nuoria. Eniten osallistujia on kerännyt nuorisopalveluiden järjestämä nuorisotilatoiminta, retket, matkat, musiikkitapahtumat, discot ja nuorten työpajatoiminta. (Kuvio 7.)

KUVIO 7. Osallistuneisuus nuorisopalveluiden toimintoihin

Haastattelututkimuksessa saimme selville nuorten arvostavan, että kotikunnassa olisi tarjolla erilaisia nuorisotyön palveluja. Iso osa heistä ei kuitenkaan ole tyytyväisiä tarjottuihin palveluihin. Myös suuri osa nuorista jää kokonaan nuorisotyön palvelujen ulkopuolelle. Voidaankin kysyä, vastaavatko nuorisotyön palvelujen sisällöt nuorten odotuksia vai kokevatko nuoret, että he voivat harrastaa osallistumatta ohjattuun nuorisotoimintaan.

Kiinnostus eurooppalaiseen vapaaehtoispalveluun

Euroopan unionin Youth in Action nuorisotoimintaohjelman vapaaehtoispalvelu antaa nuorille mahdollisuuden hankkia kokemusta, itsenäisyyttä ja uusia elämyksiä ulkomailla. Vapaaehtoispalveluhanke antaa nuorille mahdollisuuden lähteä kattavalla rahoituksella 2-12 kuukaudeksi vapaaehtoistyöhön johonkin muuhun kuin omaan asuinmaahan.

Kyselyssä nuorilta tiedusteltiin, haluaisivatko he käyttää tällaisen mahdollisuuden hyödykseen ja lähteä vapaaehtoispalveluun ulkomaille. Kommentteja kysymykseen saatiin 52 ja vastaajia oli kaikkiaan 42. Vastaajista 57 % (25) oli kiinnostuneita lähtemään vapaaehtoiseksi ulkomaille ja 43 % (19)

vastaajista ei vapaaehtoispalvelu kiinnostanut. Syitä, miksi vapaaehtoispalvelu ulkomailla kiinnosti nuoria oli tahto oppia tuntemaan ja kokemaan uusia kulttuureita. Joidenkin mielestä ajatus vapaaehtoistyöntekijäksi lähtemiksi vaan tuntui kivalta. Kokemuksen hakeminen, tutustuminen uusiin ihmisiin ja vieraan kielen oppiminen sekä sen käyttäminen olivat myös syinä kiinnostukseen vapaaehtoispalvelusta. Muutaman vastaajan mielestä vapaaehtoiseksi lähtemiseen voisi vaikuttaa siihen annettava mahdollisuus, seikkailu, uuden oppiminen ja matkailu. Muutaman mielestä vapaaehtoispalvelu antaisi kivaa vaihtelua elämään ja uutta suuntaa omille tavoitteille.

Nuoret, joita ei vapaaehtoispalvelu ulkomailla kiinnostanut, perustelivat sitä mm. kielitaidon puutteella ja ujoudella.

Aiemmin tehdyssä nuorten haastattelussa kaksi haastateltua tyttöä perusteli sitä, että ei halua osallistua kansainväliseen nuorisotoimintaan näin:

”Tuntuu, et on avuton olo kun ei osaa mitään, kieltä ja sillee. Tulee avuton olo, jos lähtee Suomesta kauemmas, on niin huono kielitaito.”

(H-T)

”Toisaalta näyttää Facebookista seurattuna kivalta, mut ei tuu toimeen niiden eri maalaisten kanssa, kun ei oo sit yhteistä kieltä, ei pysty keskustelemaan.” (H-T)

Kyselytutkimuksen vastauksissa kielteisiä kommentteja olivat mm. *ei nappaa, ei kiinnosta, en tiedä, en halua, en tykkää olla ulkomailla, en pidä ulkomaista ja ihan tylsää.* (Taulukko 17.)

TAULUKKO 17. Motivaatio lähteä vapaaehtoispalveluun ulkomaille

Miksi	Kommentit	Kommentit Kouvola	Kommentit L:ranta
Uuden kulttuurin oppiminen ja erilaisiin ihmisiin tutustuminen	9	3	6
Uusien kokemusten saaminen	5	3	2
Se on kivaa	6	1	5
Vieraiden kielten oppiminen	2	1	1
Muut yksittäiset kommentit	11	7	4
YHTEENSÄ	33	15	18

Päällimmäisenä vastauksissa jäi mieleen arkuus ja epävarmuus vierasta kieltä kohtaan. Suomalaiset nuoret saavat hyvää kielikoulutusta peruskoulun alaluokista lähtien ja siten käsittääksemme omaavat keskitasoa paremmat valmiudet käyttää vierasta kieltä. Silti tutkimuksessa tulee esille, että nuoret ovat epävarmoja puhumaan vieraita kieliä. Vastaukset en tiedä, ei kiinnosta, en halua tukee edelleen ajatusta siitä, että nuoret eivät tiedä, mistä vapaaehtoistoiminnassa on kysymys. Kun he eivät tiedä mitä kansainvälinen toiminta ja vapaaehtoisopalvelu ovat, eivät halua he siksi halua sellaiseen osallistua. (Taulukko 18.)

TAULUKKO 18. Syitä olla lähtemättä vapaaehtoispalveluun ulkomaille

Miksi	Kommentit	Kommentit Kouvola	Kommentit L:ranta
Kielitaidon puute	5	2	3
Ei kiinnosta	3	1	2
Ei pidä ulkomailla olosta	2	1	1
En halua lähteä	2	0	2
Muut yksittäiset kommentit	7	5	2
Yhteensä	19	9	10

Haastattelututkimuksessa vajaa puolet haastateltavistamme nuorista ei ollut kiinnostunut osallistumaan kansainväliseen toimintaan. Suurin yksittäinen syy tähän oli motivaation puute, joka johtui vastaajien mielestä kansainvälistymisessä tarvittavien taitojen puutteesta. Toinen merkittävä syy oli tiedon puute. Vuoden 2008 Nuorisobarometrin mukaan 15–19-vuotiaista 94 prosenttia piti kielitaitoa erittäin tärkeänä tai tärkeänä omassa elämässä pärjäämiselle. Samasta ikäryhmästä 72 prosenttia katsoi kansainvälisyyteen liittyvät taidot vähintään tärkeiksi oman elämänsä kannalta. (Myllyniemi 2008, 20–21.)

5.2.3 Nuorisopalveluiden tarjoamien nuorisotoimintojen tärkeys

Vapaa-ajaksi voidaan perinteisesti määritellä aika, jota vietetään työn ja koulun ulkopuolella (Myllyniemi 2009, 24). Luonteeltaan siinä korostuu usein vapaus, vapaaehtoisuus, valinnan vapaus ja riippumattomuus. Vaikka vapaa-aika voi pitää sisällään myös yhteisöllisyyden piirteitä, se on ennen kaikkea yksilöllinen, henkilökohtaisesti koettua asia. Vapaa-aika on eräänlainen henkilökohtainen valinta ja näkökulma omaan arkeen. (Liikkanen 2005, 10.)

Nuorten kyselylomakkeeseen oli listattu toimintoja, joita kaupunkien nuorisopalvelut tarjoavat nuorille. Nuoria pyydettiin arvioimaan nuorisotoiminnot

laittamalla ne tärkeysjärjestykseen asteikolla erittäin tärkeä (4) – tärkeä (3) – ei kovin tärkeä (2) – ei tärkeä (1).

Tärkeimpinä toimintoina kyselyyn vastanneet nuoret pitivät nuorisotalotoimintaa, jonka keskiarvoksi tuli 3,52. Myös musiikkitapahtumat ja discot nousivat tärkeimpien joukkoon arvolla 3,22. Tapahtumat (2,98), nuorten työpajatoiminta (2,83), kansainvälinen nuorisotoiminta (2,82), nuorisovaltuustot ja muut vaikuttajaryhmät (2,80) sekä erityisnuorisotyö / etsivä nuorisotyö (2,79) olivat seuraavia arvojärjestyksessä. Nuorisotyö internetissä sai keskiarvoksi 2,64, leirit ja nuorisotiedotuspisteiden toiminta 2,44. Avartti-toiminta sijoittui viimeiseksi keskiarvolla 2,25 (Taulukko 19.)

TAULUKKO 19. Nuorten mielipide nuorisopalveluiden toimintojen tärkeydestä N=44

Sijoitus	Toiminta	Ka
1.	Nuorisotalotoiminta	3,52
2.	Musiikkitapahtumat, discot	3,22
3.	Tapahtumat	2,98
4.	Nuorten työpajatoiminta	2,83
5.	Kansainvälinen nuorisotyö	2,82
6.	Nuorisovaltuustot ja muut vaikuttajaryhmät	2,80
7.	Erytisnuorisotyö , etsivä nuorisotyö	2,79
8.	Nuorisotyö internetissä	2,64
9.	Retket, matkat	2,60
10.	Nuorisotiedotus (Majakka Kvl, Verkko Lpr)	2,44
10.	Leirit	2,44
12.	Avartti toiminta	2,25
	Kaikkien vastausten keskiarvo	2,98

erittäin tärkeä (4-3,40) – tärkeä (2,60-3,39) – ei kovin tärkeä (1,80-2,59) – ei tärkeä (1,0-1,79)

Eroja näiden kahden kaupungin nuorten vastauksien välillä ei juurikaan ollut. Kolmen kärkeen sijoittuneet toiminnot olivat molempien kaupunkien nuorten

vastauksissa samat. Työpajatoiminnan, nuorisovaltuuston ja etsivän nuorisotyön kouvolaalaiset nuoret kokivat tärkeimmiksi kuin lappeenrantalaiset nuoret. Vastaavasti kansainvälinen toiminta ja leirit olivat lappeenrantalaisille nuorille tärkeämpiä kuin kouvolaalaisille nuorille. (Taulukko 20.)

TAULUKKO 20. Kouvolaalaisten ja lappeenrantaalaisten nuorten tärkeysjärjestys nuorisopalveluiden toiminnoista

Toiminta	Sijoitus Kvl	Ka Kvl	Sijoitus Lpr	Ka Lpr
Nuorisotalotoiminta	1.	3,39	1.	3,63
Musiikkitapahtumat ja discot	2.	3,11	2.	3,30
Tapahtumat	3.	2,88	3.	3,04
Nuorten työpajatoiminta	3.	2,88	5.	2,79
Nuorisovaltuusto / muut vaikuttajaryhmät	3.	2,88	7.	2,74
Erytisnuorisotyö / etsivä nuorisotyö	6.	2,81	6.	2,78
Kansainvälinen nuorisotyö	7.	2,69	4.	2,91
Nuorisotyö internetissä	8.	2,60	11.	2,67
Retket / matkat	9.	2,44	10.	2,71
Nuorisotiedotus (Majakka, Kouvola, Verkko L:ranta)	9.	2,44	12.	2,43
Avartti- toiminta	11.	2,19	7.	2,74
Leirit	12.	2,00	7.	2,74
erittäin tärkeä (4-3.40) – tärkeä (2,60-3,39) – ei kovin tärkeä (1,80-2,59) – ei tärkeä (1,0-1,79)				

Kun tutkimustulosta verrataan vuoden 2008 nuorisobarometriin, näkyy myös siellä selkeästi se, että nuoret pitävät nuorisotalotoimintaa erittäin tärkeänä. Muutkin nuorisotoiminnot ovat heille tärkeitä ja siksi kotikunnassa tulee olla saatavilla erilaisia nuorisopalveluja. Nuorisotalojen ja -tilojen sekä nuorisotyöntekijöiden olemassa olon nuoret näkevät tärkeimpinä palveluina. Seuraavaksi tärkeimpänä nuoret pitävät nuorisotiedotusta. Vähemmän tärkeiksi palveluiksi nuoret luokittelevat vaikutusmahdollisuudet (nuorisovaltuusto) ja verkkonuorisotyön. (Myllyniemi 2008, 87–89.)

5.2.4 Ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän vaikutus nuoriin

Kyselyyn vastanneista nuorista 77 % (34) toivoi, että ulkomaalaisia vapaaehtoistyöntekijöitä työskentelee nuorisopalveluiden toimipaikoissa. 23 % (10) vastaajista ei toivonut ulkomaalaisia vapaaehtoistyöntekijöitä nuorisopalveluiden toimitiloihin. Vastauksissa tuli selkeästi esille, että vapaaehtoisen työskentely nuorisopalveluiden toimipaikoissa on toivottavaa. Verrattaessa kouvolaalaisten ja lappeenrantalaisten nuorten vastauksia on nähtävissä, että lappeenrantalaisten nuorten mielestä vapaaehtoistyöntekijän työskentely nuorisopalveluiden toimintapaikoissa on toivottavampaa kuin kouvolaalaisten nuorten. Lappeenrantalaisista nuorista 84 % (21) toivoi ulkomaalaisten vapaaehtoistyöntekijöiden työskentelevän heidän toimipaikoissaan, kun kouvolaalaisista nuorista sitä toivoi 64 % (13) vastaajista.

Halusimme myös selvittää, mistä johtuu, että nuoret toivovat vapaaehtoisen työskentelevän nuorisopalveluiden toimipaikoissa ja vastaavasti taas, miksi he eivät halua vapaaehtoisia nuorisopalveluiden toimipisteisiin.

Erilaisia kommentteja tähän kysymykseen tuli 56, joiden vastaajia yhteensä oli 44. Erilaisia vastauksia oli paljon, mutta kuitenkin pystyttiin erottamaan kolme vahvimmin esille tullutta vastausta. Vieraasta kulttuurista oppiminen näkyi vahvimmin nuorten vastauksissa. Kaikista kommenteista 14 % perusteli toivomustaan vapaaehtoistyöntekijästä uuden kulttuurin antamalla oppimiskokemuksilla. Nuorten mielestä on hyvä tutustuttaa eri maista tulevia ihmisiä toisiinsa ja kartuttaa kielitaitoa puhumalla ulkomaalaisen kanssa. Nuorten vastauksissa tuli myös esille, että on mukava tutustua uusiin ihmisiin. Vapaaehtoistyöntekijä tuo kivaa vaihtelua nuorisotoimintaan ja vapaaehtoiset ovat mukavia.

Luonteeltaan rasistisia kommentteista oli 5 % ja tässä yhden vastaajan mielipide vapaaehtoistyöntekijästä:

“Ensin pitäisi olla hyvin asia suomalaisilla (kaikilla työpaikat yms.) ennen kuin annetaan ulkomaalaisille mahdollisuus tienata täällä rahaa” (V-K)

Oman vastauksen perustustelu tuntui olevan nuorille vaikeaa. Tämä näkyi siinä, että 18 % vastauksista kuului sarjaan en tiedä, ei kiinnosta, ihan sama ja ok.

Muita kommentteja olivat: vapaaehtoistyöntekijät tuovat erilaista näkemystä nuorisotoimintaan, vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa on mukava jutella ja vapaaehtoisen kautta oma maailmankatsomus avartuu ja sosiaaliset taidot paranee.

Muutama vastaaja oli ajatellut myös vastausta ulkomaalaisten vapaaehtoistyöntekijöiden kannalta. Kun vapaaehtoistyöntekijät ovat nuorisopalveluiden toimipaikoissa, saavat he silloin oppia suomalaisista nuorista. Lisäksi vapaaehtoinen oppii suomea työskennellessään nuorisopalveluiden toimipaikoissa. Vapaaehtoistyöntekijää arvostettiin myös yhdessä kommentissa – häntä pidettiin oma-aloitteisena ja rohkeana, kun on hypännyt uusiin haasteisiin. Negatiivissävyytteisiä vastauksiakin saatiin, kuten esimerkiksi en uskalla ja en puhu ulkomaan kieltä. (Taulukko 21.)

TAULUKKO 21. Nuorten perusteluja ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän työskentelyyn nuorisopalveluiden toimipaikoissa

Kommentit	Määrä	Kvl	Lpr
Oppii uutta vieraasta kulttuurista	8	4	4
On hyvä tutustuttaa eri maista tulevia toisiinsa	6	2	4
Englannin / vieraan kielen oppiminen	5	3	2
Mukava tutustua uusiin ihmisiin	4	1	3
Vapaaehtoistyöntekijä tuo kivaa vaihtelua	3	1	2
Vapaaehtoistyöntekijät ovat mukavia	3	1	2
Rasistiset kommentit	3	2	1
Muut yksittäiset kommentit	24	14	10
Yhteensä	56	28	28

5.2.5 Nuorten saamat oppimiskokemukset vapaaehtoispalveluhankkeesta

Kun ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä työskentelee nuorisopalveluiden eri toimipisteissä, antaako se oppimiskokemuksia nuorille? Mitä uutta nuoret oppivat vapaaehtoiselta vai oppivatko he mitään? Listasimme kyselyyn neljä valmista oppimiskokemusta: kielitaito, vieraan maan tavat ja kulttuuri, rohkeus puhua vierasta kieltä ja erilaisten ihmisten hyväksyminen. Näitä nuorten tuli arvioida asteikolla erittäin paljon – paljon – vähän – ei yhtään. Lisäksi nuorilla oli mahdollisuus kirjata niitä oppimiskokemuksia, joita meidän kyselylomakkeen listalta ei löytynyt.

Merkittävimmät vaikutukset näkyivät nuorten arvoissa ja ennakkoluuloissa ulkomaalaisia vapaaehtoistyöntekijöitä kohtaan. Erilaisten ihmisten hyväksymisen lisääntyminen sai parhaan keskiarvon. Rohkeus puhua vierasta kieltä ja kielitaidon saaminen tulivat seuraavina vastauksissa. Oppiminen vieraan maan tavoista ja kulttuurista sai saman keskiarvon kuin kielitaito ollen jaetulla kolmannella sijalla. Lisäksi yksi nuori koki saaneensa uusia kavereita. Vastauksissa ei ollut merkittäviä eroja eri kaupunkien nuorten vastausten kesken. (Taulukko 22.)

TAULUKKO 22. Nuorten saamat oppimiskokemukset vapaaehtoistyöntekijältä N=44

Sijoitus	Oppimiskokemus	Ka kaikki vastaajat	Ka Kv1	Ka Lpr
1.	Erilaisten ihmisten hyväksyminen	2,81	2,72	2,88
2.	Rohkeus puhua vierasta kieltä	2,60	2,61	2,60
3.	Kielitaito	2,30	2,26	2,32
4.	Vieraan maan tavat ja kulttuuri	2,30	2,47	2,16

erittäin paljon (4-3,40) – paljon (2,60-3,39) – vähän (1,80-2,59) – ei yhtään(1,0-1,79)

Halusimme tutkimuksessa selvittää, mikä merkitys ulkomaalaisella vapaaehtoistyöntekijällä on ollut nuorille. Kyselylomakkeeseen oli annettu viisi lausetta, jotka kuvasivat ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän merkityksellisyyttä nuorille. Vastaajien tuli arvioida lauseita asteikolla erittäin suuri – suuri – pieni - ei merkitystä. Vapaaehtoistyöntekijän merkitystä kuvasivat lauseet: kasvattaa ymmärrystä erilaisuutta kohtaan, vähentää rasistista käyttäytymistä, tuo uutta jokapäiväiseen elämään, lisää rasistista käyttäytymistä, lisää ennakkoluuloja ja asenteita. Lisäksi nuorilla oli mahdollisuus kirjoittaa jotakin muuta siitä, millainen merkitys vapaaehtoistyöntekijällä oli ollut heille.

Vahvimpana nuoret kokivat rasistisen käyttäytymisen vähenemisen keskiarvolla 3,17. Seuraavalla sijalla oli ymmärryksen kasvattamisen erilaisuutta kohtaan, jonka keskiarvo oli 3,12. Myös se, että vapaaehtoinen tuo uutta jokapäiväiseen elämään oli kolmanneksi tärkeintä nuorille keskiarvolla 2,95. Joidenkin vastaajien mielestä ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän merkitys oli ollut negatiivinen. Keskiarvolla 2,14 muutama nuori vastasi ennakkoluulojen ja asenteiden lisääntyneen ja keskiarvolla 2,10 vapaaehtoisen läsnäolo oli lisännyt rasistista käyttäytymistä.

Kaiken kaikkiaan nuoret kokivat ulkomaalaisen vapaaehtoistyöntekijän merkityksellisenä nuorille. Kouvolan ja Lappeenrannan nuorten vastauksia vertaillen ei löytynyt suuria eroja. (Taulukko 23.)

TAULUKKO 23. Vapaaehtoistyöntekijän merkitys nuorille

Merkitys	Ka kaikki vastaajat	Ka Kvl	Ka Lpr
Vähentää rasistista käyttäytymistä	3,17	3,06	3,24
Kasvattaa ymmärrystä erilaisuutta kohtaan	3,12	3,11	3,12
Tuo uutta jokapäiväiseen elämään	2,95	2,81	3,04
Lisää ennakkoluuloja ja asenteita	2,14	2,12	2,16
Lisää rasistista käyttäytymistä	2,10	2,18	2,04

erittäin suuri (4-3,40) – suuri (2,60-3,39) – pieni (1,80-2,59) – ei merkitystä (1,0-1,79)

Kielteiset asenteet ja pelot erilaisia kulttuureita, yhteiskuntia ja elämäntyyplejä kohtaan ovat usein todellisuudessa tuntemattoman pelkoa. Tämän vuoksi vieraisiin kulttuureihin tutustumiseen kannustaminen ja tiedon välittäminen ovat olennainen osa kulttuurien välistä kasvatusta. Tutustuminen ei ole vain turismia, jossa kohdekulttuuria tarkastellaan turvallisen välimatkan päästä. Tutustuminen on aitoa vuorovaikutusta, jossa ollaan valmiita myös niihin riskeihin, joita se tuo mukanaan. (Rinkinen, Luhtanen & Nuotio 1998, 53.)

Nuoren syvillä henkilökohtaisilla kokemuksilla on merkitystä hänen arvojen, asenteiden ja taitojen kehittymiselle. Tätä myös Nuorisio-ohjelma tavoittelee (Kuure 2008, 15).

5.2.6 Nuorten arvot ja asenteet

Ihminen on tietyllä tavalla oman kulttuurinsa muovaama. Se kulttuuri, jossa hän on kasvanut ja jossa hän elää vaikuttaa yksilön havaintokykyyn vahvasti. (Cantell toim. 2000, 12.)

Honkasalo & Kiilakoski & Kivijärvi 2011 teoksessa Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä mainitaan että, tutkimuksissa on todettu rasismia kokeneiden nuorten ja heitä kasvattaneiden aikuisten voivan omata hyvin erilaiset käsitykset siitä, mikä on rasismia.

Näin ollen voi ajatella, että nuorisotyössä keskeistä on määritellä rasismi nuorten näkökulmasta. Nämä nuoret eivät koe rasismia ainoastaan pilottitakkeina ja väkivaltaana. Rasismille annetaan paljon arkisimpia sisältöjä, kuten vihjailevia puheita, vihamielisiä katseita ja loukkaavia puheita. Vaikka nuorten kokema rasismi on usein vaikeasti tunnistettavia pieniä tekoja ja puheita, on rasismi monille sitä kokeneille nuorille jotain erityisen satuttavaa (Honkasalo, Kiilakoski & Kivijärvi 2011, 96).

Tutkimuksessamme halusimme selvittää, millaisen käytöksen nuoret kokevat rasistiseksi.

Vastauksia kysymykseen tuli 44, joista saatiin 70 kommenttia. Kommenteista 40 % määritteli rasistisen käytöksen haukkumiseksi. Haukkumista tapahtui heidän

mielestään mm. eri kulttuurin, ihonvärin tai erilaisuuden vuoksi. Haukkumista rasistiseksi käytökseksi kokevista kommentteista 19 % oli kouvolaisten nuorten ja 23 % lappeenrantalaisten nuorten.

Syrjiminen koettiin rasistiseksi käytökseksi 20 % kommentteista. Näistä kommentteista 10 % oli kouvolaisten nuorten, samoin lappeenrantalaisten nuorten mielestä rasistinen käytös on syrjimistä 10 % verran. Lisäksi joidenkin mielestä rasistinen käytös on ennakkoluuloja ja yleistystä pahalla tavalla, kiusaamista, ei hyväksytä erilaisia ihmisiä ja heitä kohdellaan eri tavalla kuin suomalaisia. Jotkut olivat sitä mieltä, että rasistinen käytös on toisen yksin jättämistä, paheksuva katse ja huono käytös. Jonkun vastaajan mielestä rasistista käytöstä on kaikki, minkä kokee rasistiseksi. (Taulukko 24.)

TAULUKKO 24. Nuorten näkemys rasistisen käytöksen esiintymismuodoista (%)

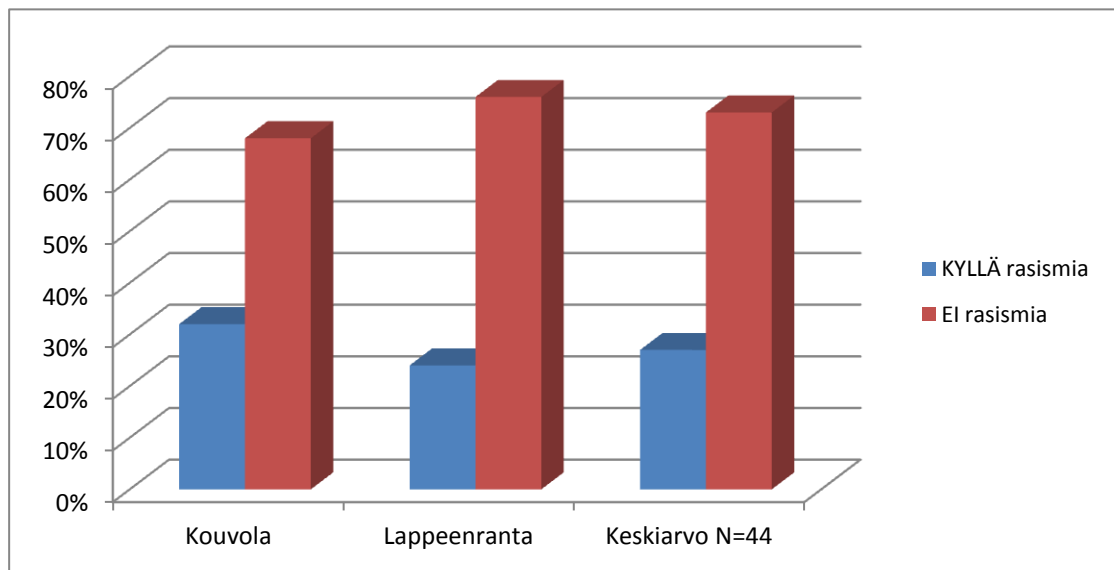
Rasistisen käytöksen muodot Kommentit	KVL %	LPR %	YHT. %
Haukkuminen mm. ihonvärin, erilaisuuden, eri kulttuurin takia	19	23	42
Syrjiminen	10	10	20
Ennakkoluulot ja yleistys pahalla tavalla	1,5	2,5	4
Yksin jättäminen	1,5	1,5	3
Ei hyväksytä erilaisia ihmisiä, ei kohdella samanarvoisesti	1	1	3
Muut yksittäiset kommentit	11	17	28
Yhteensä	44	56	100

Kyselyyn vastanneilta nuorilta haettiin tietoa siitä, ovatko he havainneet ennakkoluuloja ja rasismia nuorisopalveluiden toimipisteissä.

Kaikista vastaajista 27 % (12) oli havainnut nuorisopalveluiden toimipisteissä ennakkoluuloja ja rasismia, kun taas 73 % (32) vastaajista ei ollut havainnut vas-

taavaa. Jos verrataan kouvolaalaisten ja lappeenrantalaisten nuorten vastauksia, näkevät kouvolaalaiset nuoret enemmän ennakkoluuloja ja rasismia nuorisopalveluiden toimipisteissä kuin lappeenrantalaiset nuoret. Kouvolaalaisista vastaajista 32 % (6) oli havainnut nuorisopalveluiden toimipaikoissa ennakkoluuloja ja rasismia, kun taas lappeenrantalaisista tätä mieltä oli 24 %. (Kuvio 8.)

KUVIO 8. Ennakkoluulojen ja rasismin esiintyminen nuorisopalveluiden toimipisteissä

Haimme nuorilta tietoa myös siitä, millaisia ennakkoluuloja tai rasismia he ovat havainneet nuorisopalveluiden toimipisteissä. Vastauksia kysymykseen saatiin vain muutama. Vastaajia oli yhteensä 12, joista kommentteja yhteensä 13. Neljä kommenttia kertoi, että nuorisopalveluiden toimipisteissä havaittu ennakkoluuloisuus tai rasismi on ollut haukkumista – yksi vastaaja heistä oli sitä mieltä, että haukkuminen on tapahtunut ns. selän takana. Rasismi oli näyttäytynyt jonkun vastaajan mielestä ”sorsimisena”, toisen mielestä se oli ollut solvaamista. Lisäksi yksi vastaaja oli mieltänyt rasistisen käytöksen ulkomaalaisen välttelynä.

Aiemmin tehdyssä haastattelussa saimme seuraavanlaisen kommentin:

”Ei meille Suomeen tartteta ulkomaalaisia, neekerit tulee Afrikasta, ne ei tee täällä mitään – ottaa kaikki rahat meiltä. Myö painetaan tuolla töitä ja maksetaan niitten eläminen.” (H-P)

Mistä nämä nuoren rasistiset ajatukset tulevat? Kun elettyä elämää on vasta nuoruuden verran, eikä nuori ole vielä ehtinyt kokemuksenkaan kautta rakentamaan omia asenteita ja ennakkoluuloja, täytyy vaikutukset tulla muualta.

Siihen, miten lapset ja nuoret suhtautuvat eri asioihin ja ihmisiin ja miten he puhuvat niistä, vaikuttaa vanhempien esimerkki. Aikuisten pienet sanat, teot, ilmeen ja eleet kertovat enemmän kuin arvaammekaan. Piiloasenteet tarttuvat lapsiin ja niinpä lapsi oppii asenteita vanhemmiltaan. Vieraat ja oudot asiat pelottavat luonnostaan ihmisiä. Kuitenkin vanhemmat voivat omalla käytöksellään vaikuttaa siihen, vahvistuvatko lasten ennakkoluulot vai karisevatko ne pois. Kodin suvaitsevaisuuskasvatus ei ole lasten kurssittamista vaan tapaa, miten perhe elää ja on tässä yhteiskunnassa. (Suomalainen 2012.)

Vastaajilta tiedusteltiin, millä lailla ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä pystyy vaikuttamaan nuorten asenteisiin vai pystyykö ollenkaan? Vastaajien tuli valita vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa heidän mielipidettä vapaaehtoisen vaikutuksesta – oliko vaikutus positiivinen, negatiivinen vai oliko vapaaehtoistyöntekijällä vaikutusta ollenkaan.

77 % (33) vastaajista oli sitä mieltä, että vapaaehtoistyöntekijä oli vaikuttanut nuorten asenteisiin positiivisesti, 7 % (3) negatiivisesti ja 16 % (7) vastaajista ei kokenut vapaaehtoistyöntekijällä olevan minkäänlaista vaikutusta nuorten asenteisiin. Positiivisen vaikutuksen puolesta vastasi kouvolaalaisia nuoria muutama enemmän kuin lappeenrantalaisia, vaikkakin kouvolaalaisten ja lappeenrantalaisten nuorten mielipiteiden välillä ei suurta eroa ollutkaan. (Taulukko 25.)

TAULUKKO 25. Vapaaehtoistyöntekijän vaikutus nuorten asenteisiin (%)

	Positiivinen vaikutus %	Negatiivinen vaikutus %	Ei vaikutusta %
Kouvola	78	5	17
Lappeenranta	76	8	16
Keskiarvo	77	7	16

Nuorilta tiedusteltiin sitä, miten vapaaehtoistyöntekijä on vaikuttanut nuorten asenteisiin positiivisesti. Jos vapaaehtoistyöntekijä on vaikuttanut nuorten asenteisiin negatiivisesti, niin millä lailla siinä tapauksessa?

Nuoret kokivat vapaaehtoistyöntekijän positiivisten vaikutusten olevan mm. sitä, että hyväksyy erilaisia ihmisiä ja tapoja sekä oppii ymmärtämään, että kaikki ovat samanarvoisia. Myös tiedon saanti eri maista ja eri kulttuureista koettiin positiiviseksi. Merkille pantavaa oli myös se, että vapaaehtoistyöntekijä rohkaisi nuoria omalla luonnollisella ja hausalla tavalla puhumaan vierasta kieltä. Lisäksi positiivisena koettiin, että vapaaehtoistyöntekijä oli vähentänyt nuorten asenteita ja ennakkoluuloja ulkomaalaisia kohtaan. Eräs vastaaja totesi, että vapaaehtoistyöntekijä on läsnäolollaan vähentynyt rasismia. Yksi vastaajista mainitsi positiivisena vaikutuksena olevan se, että vapaaehtoistyöntekijä oli Suomi-fani. Suomen ihailu ja arvostus voi saada myös suomalaisnuoret katsomaan suomea eri näkökulmasta ja sitä kautta lisäämään omaa arvostusta Suomea ja suomalaisuutta kohtaan. (Taulukko 26.)

TAULUKKO 26. Vapaaehtoistyöntekijän positiivinen vaikutus

Positiivinen vaikutus kaikki vastaajat	Kommentit
Asenteet, ennakkoluulot ja rasismi ulkomaalaisia kohtaan vähentynyt	11
Vapaaehtoistyöntekijän oma esimerkki – mm. huumori, pirteys, luonnollisuus, kohteliaisuus, avoimuus ja omaaloitteellisuus	10
Tiedon saanti eri maista ja kulttuureista	5
Rohkeus puhua vierasta kieltä ja keskustella	3
Muut yksittäiset kommentit	13
Yhteensä	42

Vapaaehtoistyöntekijän negatiivisia vaikutuksia kysyttäessä vastaukset olivat pääasiassa: *en tiedä, ei mitään, ei mitenkään*. Negatiivisia vaikutuksia ei juurikaan löytynyt.

Kulttuurien välinen kommunikaatio ei eroa perustaltaan muusta inhimillisestä vuorovaikutuksesta. Tuntemattoman henkilön kanssa kommunikoidessa on enemmän epävarmuustekijöitä kuin saman kulttuurin jäsenten välillä. Vieraan kulttuurin kanssa toimiessa ollaan usein tietoisempia omasta käyttäytymisestä. Kun vuorovaikutuksessa käytetään yhteisiä pelisääntöjä, tehdään se usein tiedostamatta ja toiminta koetaan luonnollisena ja automaattisena – tiedetään, mitä tulee tehdä. Kun kokee suurempaa epävarmuutta vieraan kulttuurin kanssa, se ei johda välttämättä epätietoisuuden vähentämisyrityksiin, ja tällöin usein tyydytään virheellisiin yleistyksiin. Vuorovaikutuksen parantaminen liittyy omien käsitysten tunnistamiseen - käsityksiin, jotka koskevat omaa vuorovaikutusta, käsityksiä ja toimintaa. Tämän lisäksi myös omien oletuksien oikeellisuus muita kohtaan sekä niiden vaikutus vuorovaikutukseen ovat keskeisiä. Epävarmuuteen liittyvät tunteet koetaan useimmiten kielteisinä. (Cantell toim. 2000, 106.)

Kysyimme nuorilta tuntemuksista, mitä ulkomaalaistaustaiset henkilöt saavat heissä aikaan. Vastajat saivat arvioida valmiita väittämiä asteikolla erittäin paljon – paljon – vähän – ei yhtään. Väittämät olivat ystävyyttä, mielenkiintoa uusiin asioihin, ennakkoluulottomuutta, pelkoa, vihaa, epävarmuutta, jotakin muuta. Vastajien mielestä vahvimmat tuntemukset olivat, että ulkomaalaistaustaiset henkilöt tuovat mielenkiintoa uusiin asioihin. Tämän vastauksen keskiarvo oli 3,10. Tämä vastaus sai parhaat pisteet niin Kouvolassa kuin Lappeenrannassakin. Seuraavina tulivat ystävyuden tunne (3,05) ja ennakkoluulottomuus (2,67). Epävarmuuden, pelon ja vihan tunteita koettiin vähemmän. Keskiarvolla 2,50 vastaajat ilmoittivat kokevansa joitain muita tuntemuksia. Kun nuorilta pyydettiin tarkennusta, että millaisia muita tuntemuksia he kokivat, saatiin vain yksi vastaus – ”*et ne on kivoi*” (V-L) (Taulukko 27.)

TAULUKKO 27. Tuntemukset ulkomaalaistaustaisista henkilöistä N=44

Tuntemus	Ka
Ystävyyttä	3,05
Mielenkiintoa uusiin asioihin	3,10
Ennakkoluulottomuutta	2,67
Pelkoa	1,68
Vihaa	1,55
Epävarmuutta	1,81
erittäin paljon(4-3,40) – paljon (2,60-3,39) – vähän (1,80-2,59) – ei yhtään (1,0-1,79)	

5.2.7 Nuorisopalveluiden kansainvälisen toiminnan kehittäminen

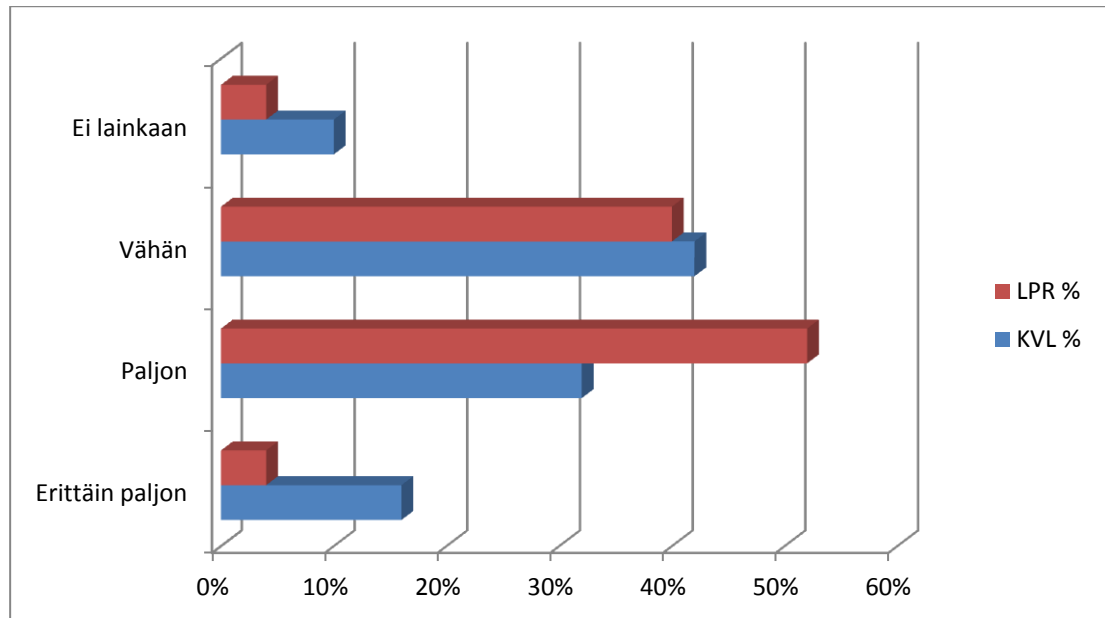
Toimiminen nopeasti muuttuvassa vaatii nuorilta monenlaista osaamista ja monenlaisia valmiuksia kohdata erilaisuutta. Kansainvälisyys ja suvaitsevaisuuskasvatus on sisällöiltään ja menetelmiltään monimuotoinen kokonaisuus, joka sisältää globaali-, ihmisoikeus-, monimuotoisuus-, kehitys- ja rauhankasvatuksen näkökulmia. Sitä tarvitaan varhaiskasvatuksessa, kouluopetuksessa sekä koulun ulkopuolisessa kasvatustoiminnassa. Lisäksi on olemassa oma kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys -aihekokonaisuus, jonka päämääränä on ymmärtää eurooppalaista kulttuuriperintöä sekä kulttuurisen vuorovaikutuksen ja kansainvälistymisen tukeminen. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011, 25.)

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011 kehottaa kuntia ohjaamaan lasten ja nuorten kasvua kansainvälisyyteen sekä erilaisuuden ja yhdenvertaisuuden arvostamiseen. Ohjelman yhtenä tavoitteena on, että kansainvälisyys- ja suvaitsevaisuuskasvatusta vahvistetaan osana varhaiskasvatusta, kouluopetusta ja koulun ulkopuolista oppimista.

Kouvolaalaisia ja lappeenrantalaisia nuoria pyydettiin arvioimaan sitä, millaiset osallistumismahdollisuudet heillä on osallistua kansainväliseen nuorisotoimintaan. Vastausvaihtoehtoina nuorille annettiin: erittäin paljon, paljon, vähän ja ei lainkaan. Suurin osa vastaajista 43 % (19) oli sitä mieltä, että mahdollisuuksia on paljon. Vain yksi vastaaja vähemmän 41 % (18) koki mahdollisuuksia kansainväliseen nuorisotoimin-

taan olevan vähän. Seuraavina tulivat vastaukset erittäin paljon 9 % (4) ja ei lainkaan 7 % (3). (Kuvio 9.)

KUVIO 9. Kokemukset mahdollisuuksista osallistua kansainväliseen nuorisotoimintaan

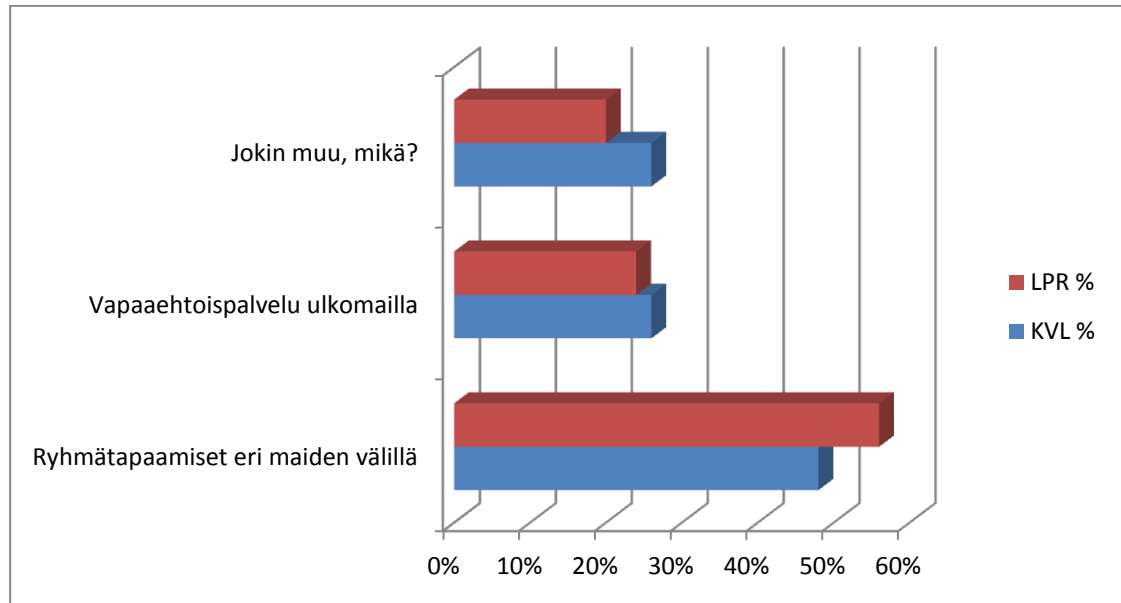

Nuorille vastaajille annettiin valmiita vaihtoehtoja kansainvälisen nuorisotoiminnan eri muodoista. Nuorilta pyydettiin tietoa siitä, mihin niistä he haluaisivat mahdollisesti osallistua. Vaihtoehtoina olivat ryhmävaihdot eri maiden välillä ja vapaaehtoispalvelu ulkomailla. Jos näistä vastausvaihtoehdoista ei kumpikaan miellyttänyt, oli vastaajalla mahdollisuus kertoa mihin tai millaiseen kansainväliseen nuorisotoimintaan he olisivat valmiita osallistumaan. Suurin osa vastaajista 52 % (23) oli sitä mieltä, että ryhmävaihdot oli mielekkäin tapa osallistua kansainväliseen toimintaan. Vapaaehtoispalvelu ulkomailla keräsi 25 % (11) vastauksista ja muut vastaukset melkein yhtä paljon – 23 % (10). Eroja kouvolaisten ja lappeenrantalaisten nuorten vastauksissa ei juurikaan ollut.

Valmiiden vaihtoehtojen ulkopuolisia vastauksia oli kymmenen, mutta niistä ei mitään toivetta juurikaan esille tullut. Ainoa toive vastaajilta oli yhden lappeenrantalaisen nuoren vastaus: *matka Venäjälle* – vahvasti kyllä epäilemme, oliko vastaus vitsi vai tosiasia. Lappeenranta on kaupunki Venäjän rajan tuntumassa, joten matkustaminen Venäjälle on melko tavanomaista. Yksi kouvolaalainen vastasi, että *en oikein tiedä*

noista vaihtoehtoista. Voi tosiaankin olla niin, että nuoret jotka eivät ole itse osallistuneet kansainväliseen nuorisotoimintaan, eivät tiedä mitä se kaiken kaikkiaan on tai miten siihen voi osallistua. (Kuvio 10.)

KUVIO 10. Halukkuus osallistua nuorisopalveluiden kansainväliseen toimintaan

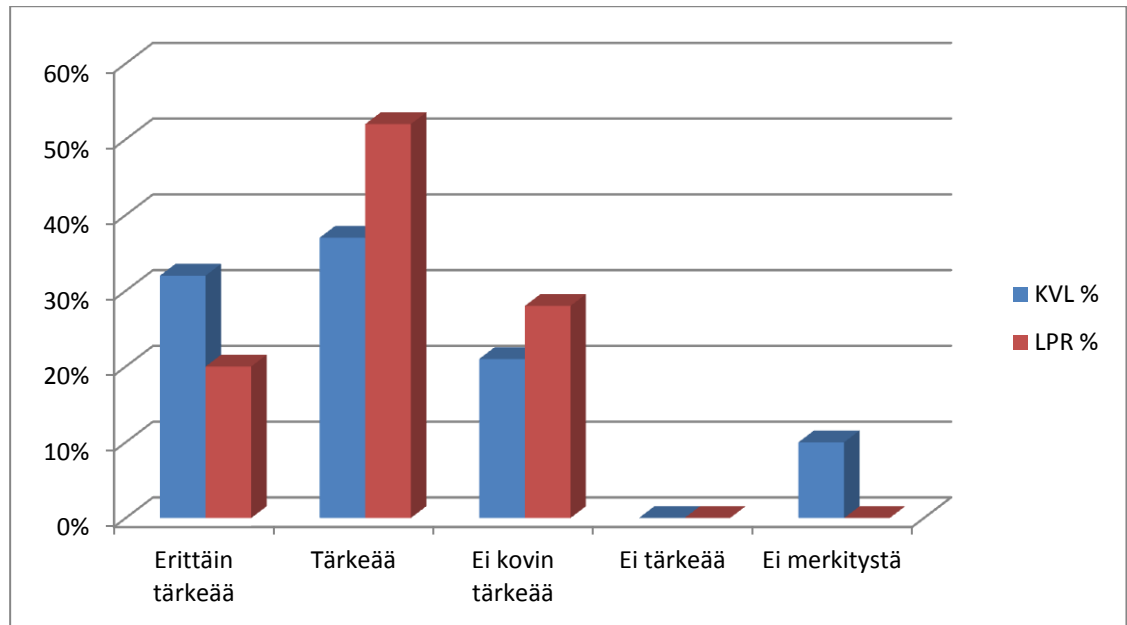
"Mitä tää kansainvälinen tarkoittaa? Riitta (nuorisiohjaaja) huuteli tiloilla, et tulkaa keittiöön ja kerto et ois mahdollista osallistuu tähän vaihtojuttuun, aattelin et ois kiva." (H-T)

Nuorten liikkuvuus on Nuorisiohjelman myötä lisääntynyt ja sitä kautta nuoret ovat ymmärtäneet suomalaisuuden läsnäolon eurooppalaisuudessa. Eurooppa ei ole vaan joku paikka, minne mennään ja tullaan takaisin. Eurooppa ja eurooppalaisuus on jäänyt kokemusten kautta nuorten elämään. Verkkovälitteisen viestinnän kehittymisen myötä henkilökohtaiset suhteet yli rajojen ovat jääneet paremmin pysyviksi. Nuorten luonteva liikkuminen verkossa pitää Euroopan ja eurooppalaisuuden nuorten arkipäivässä. (Kuure 2008, 15.)

Mitä nuoret sitten ajattelevat kansainvälistymisestä – onko se heidän mielestään nuorille tärkeää? Vastajat saivat arvioida, onko kansainvälistyminen erittäin tärkeää, tärkeää, ei kovin tärkeää, ei tärkeää vai että sillä ei ole merkitystä. Kyselyyn vastanneista nuorista 45 % (20) piti nuorten kansainvälistymistä tärkeänä. 25 % (11) oli sitä mieltä, että nuorten kansainvälistyminen on erittäin tärkeää. Myös 25 % (11) vastaa-

jista arvioi, että nuorten kansainvälistyminen ei ole kovin tärkeää ja 4 % (2) vastaajista oli sitä mieltä, että sillä ei ole merkitystä. Kohtaan ei tärkeää ei tullut ainoatakaan vastausta. (Kuvio 11.)

KUVIO 11. Mielenpide kansainvälistymisen tärkeydestä

Samalla kun nuoret ovat kansainvälistyneet, Nuoriso-ohjelman myötä suomalaisesta nuorisotyöstä on tullut osa eurooppalaista nuorisotyötä. Suomi ei ole irrallaan Euroopasta vaan eurooppalaisuus on läsnä suomalaisen nuorisotyön arjessa. CIMOn asiantuntijaverkoston jäsenille osoitetun kyselyn vastaajista 88 prosenttia katsoi, että Nuoriso-ohjelma oli lisännyt kansainvälisyyttä nuorisotyön päivittäisessä toiminnassa. (Kuure 2008, 19.)

6 POHDINTA

Suomi on muuttumassa yhä monikulttuurisemmaksi. Erinäköiset ja eri kulttuureista tulevat ihmiset tulevat Suomessakin olemaan yhä enemmän tekemisissä toistensa kanssa koulussa, työelämässä sekä yksityiselämässä. Niinpä kaikkien Suomessa asuvien lasten ja nuorten tulevaisuus riippuu yhä enemmän siitä, miten hyvin he sopeutuvat tähän moninaisuuteen. Hyvät etniset suhteet palvelevat koko yhteiskuntaa ja siksi niiden parantaminen mahdollisimman monipuolisin keinoin on sekä hyödyllistä että moraalisesti välttämätöntä. (Solares, Huttunen, Mähönen, Hirvonen, Liebkind 2012, 4.)

Kouvolassa ja Lappeenrannassa kaupunkien henkilöstöstä lähes 90 % tapaa työssään ulkomaalaistaustaisia nuoria.

Opinnäytetyössämme kartoitimme Kouvolan ja Lappeenrannan kansainvälistä nuorisotyötä eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun (EVS) osalta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millainen vaikutus ulkomaalaisella vapaaehtoistyöntekijällä on nuorisopalveluiden henkilöstölle, nuorisotilanuorille ja työpajanuorille. Opinnäytetyömme kartoitti myös kansainvälisen nuorisotyön merkitystä Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluille ja kouvolaalaisille ja lappeenrantalaisille nuorille.

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada vastauksia tutkimusongelmiin; kuinka EVS hankkeet ovat vaikuttaneet nuorten asenteisiin eurooppalaisuutta, globalisaatiota, yhdenvertaisuutta ja rasisminvastaisuutta kohtaan? Miten nuoret kokevat EVS vapaaehtoisen työskentelyn nuorisopalveluiden toimipisteissä? Mikä merkitys EVS vapaaehtoisella on ollut Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluiden työyhteisöille ja työntekijöille?

Keskeiset tulokset

Molempien nuorisopalveluiden henkilöstö oli selkeästi sitä mieltä, että kansainväliset hankkeet edistävät nuorten arvoja suhteessa eurooppalaisuuteen, globaalisuuteen, rasisminvastaisuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Erityisesti rasisminvastaisuus ja yhdenvertaisuus nousivat arvoissa ylitse muiden. Merkittävää kuitenkin oli, että

henkilöstöstä huomattava osa (32 %) ei osannut vastata tähän kysymykseen. Onko globalisaatio ja eurooppalaisuus vielä vieraita termejä nuorisotyön ammattilaisille?

Opinnäytetyön keskeiset tulokset osoittivat samansuuntaisia havaintoja, kuten Kuurteen tutkimus (2008). Kuurteen tutkimus osoittaa kansainvälisten hankkeiden edistävän nuorten positiivista suhtautumista yhdenvertaisuuteen ja nonformaaliin oppimiseen. Opinnäytetyön molemmat kyselyt ja haastatteluryhmät antoivat samansuuntaisia tuloksia. Kielten oppiminen ja rohkeus puhua vieraita kieliä korostui.

Kaikki tutkimukseen vastanneet (100 %) henkilöstön edustajat Kouvolassa ja Lappeenrannassa olivat sitä mieltä, että nuorisopalveluiden tulee tehdä kansainvälisyyskasvatusta.

Nuorisotyöntekijät Kouvolassa ja Lappeenrannassa ovat havainneet kansainvälisten hankkeiden olevan hyvä ja luonnollinen väylä tutustua eri kulttuureihin ja ihmisiin. Nuorten vapaa-ajalla tapahtuva sitoutuminen kansainvälisyys Hankkeisiin koettiin tehokkaaksi tavaksi edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta, suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa. Haastattelututkimuksessa kävi ilmi, että kansainväliseen toimintaan ja tapahtumiin osallistuneet nuoret vaikuttivat paikoin muita suvaitsevaisemmilta. Heillä oli ulkomaalaistaustaisia ystäviä ja kansainvälisten vieraiden vastavierailua he saattoivat jopa odottaa:

”Kv-vaihto on hyvä juttu, ehkä ei tutustuisi niin helposti muuten ulkolaisiin nuoriin.” (H-L)

Merkille pantavaa oli, että henkilöstön huomio kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuudesta kohdistui ensin nuoriin ja vasta sitten oman ammatillisuuden kehittämiseen. Ammatillisena puutteena koettiin vähäinen kielitaito ja kokemus kansainvälisestä nuorisotyöstä. Yleisesti mainittiin, että kansainvälisen nuorisotyön tekemiseen tarvitaan erityisosaamista ja työkokemusta ja siksi lyhyttä työkokemusta pidettiin esteenä osallistua kansainväliseen toimintaan.

Kyselytutkimuksia analysoidessamme havaitsimme, että lappeenrantalaiset vastaajat suhtautuivat kansainvälisiin hankkeisiin ja kansainvälisyyskasvatukseen positiivisemmin kuin kouvoolalaiset vastaajat. Voisiko syy olla tähän Lappeenrannan nuorisopalveluiden strategia kansainväliseen nuorisotyöhön. Lappeenrannassa henkilöstöä rohkaistaan osallistumaan kansainvälisiin koulutuksiin ja toteuttamaan kansainvälisiä hankkeita.

Haastattelemiemme nuorten vastaukset eivät täysin tue ajatusta nuorten kansainvälistymisestä, sillä 60 prosenttia vastaajista ei mielestään ollut osallistunut kansainväliseen toimintaan. Toimintaan osallistuneet nuoret olivat kuitenkin löytäneet tien kansainvälisyyteen lähinnä koulun tai nuorisopalvelujen kautta. Kyselytutkimukseen ja haastatteluihin osallistuneet kouvoolalaiset ja lappeenrantalaiset nuoret kävivät juuri niillä nuorisotiloilla, joissa ulkomaalaiset vapaaehtoiset olivat työskennelleet. Vaikka nuoret tiesivät kansainvälisistä hankkeista nuorisotiloilla, olivat jopa osallistuneet niihin ja tiedostivat vapaaehtoisen ulkomaalaisen työntekijänä nuorisotilalla, eivät monet silti tiedostaneet itse olevansa osa kansainvälistä hanketta tai kontaktia. Nuorisopalveluiden tuleekin tulevaisuudessa lisätä tiedotusta kansainvälisestä nuorisotyöstä ja kansainvälisen nuorisotoiminnan mahdollisuuksista.

Nuorten arvostus kansainvälistä nuorisotyötä kohtaan oli yllättävä. Nuoret sijoittivat kansainvälisen nuorisotyön tärkeyden sijalle 5, kun taas henkilöstö arvosti kansainvälisen nuorisotyön sijalle 10. Nuoret ovat kiinnostuneita kansainvälisistä hankkeista, mutta arastelevat itse lähteä vapaaehtoispalveluun ulkomaille huonoon kielitaitoon ja arkuuteen vedoten.

Kysyimme nuorisopalveluiden henkilöstöltä, kuka on vastuussa nuorisopalveluiden kansainvälisestä nuorisotyöstä. Vastaukset jakautuivat monelle eri taholle niin Kouvolassa kuin Lappeenrannassakin. Vastauksissa oli vastuu koettu olevan tietyillä henkilöillä, eri työyksiköillä ja eri ammattiryhmillä.

Kun kansainvälisen nuorisotyön vastuu oli henkilöstölle hieman epäselvää, kysyimme myös sitä, onko nuorisopalveluilla kansainvälisen nuorisotyön suunnitelmaa. Käsitukset suunnitelman olemassaolosta olivat kovin erilaiset molempien kaupunkien

henkilöstön osalta. Niissä vastauksissa, joissa suunnitelman koettiin puuttuvan, nähtiin sille selkeästi olevan tarvetta.

Kansalaisuuden tuoli tukee nuoren kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi

Olemme sivunneet opinnäytetyössämme Euroopan kansalaisuuden tuoli mallia, jossa nuoren kehittymistä aktiiviseksi kansalaiseksi kuvataan tuolin neljän eri jalan muodossa.

Poliittinen jalka kuvastaa nuoren oikeuksia ja velvollisuuksia. Tutkimuksessa todettiin, että vapaaehtoinen nuori oppii vastuuta ja velvollisuuksia vapaaehtoispalveluhankkeen kautta toimiessaan nuorisopalveluiden työyhteisöissä. Vapaaehtoistyöntekijä on läheisessä vuorovaikutuksessa nuoriin niin nuorisotiloilla kuin nuorten työpajoillakin ja toimii samalla esimerkkinä nuorille. Sosiaalinen jalka kertoo nuoren sosiaalisista taidoista, lojaalisuudesta ja solidaarisuudesta muita kohtaan. Tutkimuksessa havaittiin, kuinka vapaaehtoistyöntekijät edistivät erilaisuuden ymmärtämystä. Kulttuurinen jalka kuvastaa kulttuurien erilaisuutta ja tietämystä, missä kulttuurisessa ympäristössä nuori kulloinkin on. Vapaaehtoistyöntekijä edisti omalla esimerkillään kulttuurienvälistä oppimista. Taloudellinen jalka symboloi nuoren vastuuta omasta koulutuksesta, työelämästä ja toimeentulosta. Vapaaehtoistyöntekijät antoivat hyvän esimerkin nuorille, kuinka nonformaalin oppimisympäristön kautta voi saada koulutusta, työtä ja toimeentuloa.

Youth in Action nuorisotoimintaohjelman yhtenä tavoitteena on kasvattaa nuorista aktiivisia kansalaisia. Nuorisolaki kehottaa kuntia samaan tavoitteeseen. Myös opinnäytetyössä tutkimuksen taustalla näkyy nuoren kasvun tukeminen aktiiviseksi kansalaiseksi.

Kansainvälisyyskasvatus ja monikulttuurisuus koulutus ehkäisee rasismia

Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ovat tulevaisuutta. Kulttuurien välistä oppimista tarvitsee jokainen. Suvaitsevaisuus ja yhdenvertaisuus ovat tärkeitä arvot, joita tulevaisuudessa yhä enemmän tarvitaan.

Tutkimuksessamme todettiin, että nuoret ovat havainneet rasistista käyttäytymistä nuorisopalveluiden toimipisteissä. Vastaaajista 27 % oli havainnut rasismia

nuorisopalveluiden toimipisteissä. Rasistisen käyttäytymisen esiintyminen nuorisopalveluiden toimipisteissä on huolestuttavaa ja siksi molempien kaupunkien nuorisopalveluiden tulee puuttua siihen viipymättä.

Säännöllisin väliajoin tapahtuvilla monikulttuurisuuskoulutuksilla voidaan vaikuttaa henkilöstön asenteisiin ja ennakkoluuloihin. Aiemmat tutkimukset (mm. Kankkunen ym. 2011, Habib 2011) puoltavat ajatusta koulutuksen myönteisistä vaikutuksista rasisminvastaiseen työotteeseen.

On tärkeää pyrkiä rekrytoimaan nuorisotyön kentille mahdollisimman moninainen joukko erilaisista etnisistä, kulttuurisista tai muista vähemmistötaustoista tulevia nuoria. Kun vuorovaikutusta joudutaan käymään moneen suuntaan yhteisiä intressejä ja kieltä etsien, kansallisten ja kielellisten taustojen määrittämien ryhmien rajat hämärtyvät tai näyttävät hälventyvän kokonaan. (Honkasalo, Kiilakoski, Kivijärvi 2011, 109.) Vapaaehtoispalveluhankkeiden kautta saadaan työyhteisöön eri kulttuurien edustajia Youth in Action nuorisotoimintaohjelman rahoittamana.

Tulevaisuuden haasteet

Aidosti kulttuurienvälisessä yhteiskunnassa jokaisen sosiaalisen ryhmän tulisi voida elää tasa-arvoisissa olosuhteissa kulttuuritaustasta, elämän tavasta ja syntyperästä riippumatta. Näiden päämäärien saavuttaminen edellyttää, että kulttuurienvälistä kasvatustyötä tehdään kaikkialla yhteiskunnassamme. Ei riitä, että työtä tehdään ainoastaan vähemmistöjen tai ainoastaan enemmistöjen parissa. Vähemmistöjen ja enemmistöjen tarpeet ovat hyvin erilaisia, mutta ne ovat toisiinsa sidoksissa. (Rinkinen, Luhtanen & Nuotio 1998, 46.)

Kyselytutkimukseen vastanneet nuoret toivoivat vapaaehtoistyöntekijöitä työskentelemään nuorisopalveluiden toimipisteisiin. Nuoret kokivat vapaaehtoistyöntekijän vaikuttavan positiivisesti heidän asenteisiin ulkomaalaisia kohtaan. Lisäksi he kokivat oppineensa vapaaehtoistyöntekijältä uusia asioita vieraista kulttuureista ja ihmisistä, myös rohkeus käyttää vierasta kieltä kasvoi. Vapaaehtoispalveluhanke on hyvä keino edistää nuorisopalveluiden kasvatustehtävää myös kansainvälisyyden osalta. Hyväksytyillä hankkeilla on EU:n mittava

taloudellinen tuki. Vapaaehtoistyöntekijän työpanosta voidaan hyödyntää laajalaisesti eri yhteistyöverkostojen kanssa. esim. nuorisopalvelut, koulut, järjestöt ym. yleishyödylliset yhteisöt.

Suomalaisesta nuorisotyöstä on tullut eurooppalaista nuorisotyötä. Suomi ei ole irrallaan Euroopasta vaan eurooppalaisuus on läsnä suomalaisen nuorisotyön arjessa. Tilanteessa on eroja eri puolilla Suomea, joka johtuu resursseista sekä tottumattomuudesta hakea ulkopuolista rahoitusta hankkeisiin. (Kuure 2008, 19.)

Kansainvälinen työ on vaativaa, joskin kehittää nuorisotyöntekijöiden ammattitaitoa. Jos paikalliseen nuorisotyöhön panostetaan, voidaan samalla vaikuttaa eurooppalaiseen näkyvyyteen. CIMO:n asiantuntijaverkoston jäsenille osoitetussa kyselyssä 88 % prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ohjelma on lisännyt nuorisoalan päivittäisessä työssä sekä eurooppalaista, että kansainvälistä ulottuvuutta. Varsinkin pienillä paikkakunnilla hankkeet näkyvät selvemmin ja ovat tuoneet lisäväriä paikalliseen toimintaan. Vaikuttavuus paikallisella tasolla on ollut suuri. (Kuure 2008, 19.)

Opinnäytetyö toi esille, että kansainväliset hankkeet edistävät yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta. Hankkeet lisäävät nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kielitaitoa ja rohkeutta puhua vieraita kieliä.

Leena Suurpää (2012) nuorisotutkimusverkostosta kuvaa artikkelissaan Nuorten maailmaan mahtuu, että kansainvälisellä liikkuvuudella ei tarkoiteta vain suomalaisnuorten matkailua ja osaamisen kertymistä. Kansainvälinen liikkuvuus on myös henkistä liikkuvuutta – ajatusten, asenteiden ja yhteisöjen liikettä ja suomalaisuuden rajojen liikettä. Syrjinnän vastainen ajattelu ja toiminta ovat globaalikasvatuksen kumppaneita.

Kansakunnat ovat liikkuneet kautta historian. Nykypäivän nuorille liikkuminen on helpompaa ja nopeampaa. Tietotekniikka mahdollistaa reaaliaikaisen keskustelun ystävien kanssa ympäri maailmaa – olkaamme siis tässä kehityksessä mukana ja mahdollistetaan kansainvälistymismahdollisuuksia nuorille niin Kouvolassa kuin Lappeenrannassakin.

LÄHTEET

Abergel, Ronni, Rothmund, Antje, Titley, Gavan, Wootsch, Peter toim. Council of Europe, 2005 publication in English. Elävä kirjasto, järjestäjän käsikirja, Århus 2005.

Aittola, Tapio 1998. Nuorten arkipäivän oppimisympäristöt. Teoksessa Leena Laurinen (toim.). Koti kasvattajana, elämä opettajana : kasvatus- ja oppimiskulttuurit tutkimuskohteina. Jyväskylä : Atena, 1998.

Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino 2011. InPrint Riika 2011.

Alkula, Tapani, Pöntinen, Seppo, Ylöstalo, Pekka 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY, WS Bookwell Oy Juva 2002.

Beck, Ulrich, Giddens, Anthony, Lash, Scott 1994. Nykyajan jäljillä. Vastapaino Tampere 1995.

Cantell, Matti (toim.) 2000. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja 2000. Allianssi – LK kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä 2000.

CIMO 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. WWW-sivut. http://www.cimo.fi/cimo_asiantuntijana/mika_on_cimo Päivitetty 13.3.2012. Luettu 23.3.2012.

CIMO 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. CIMOn arvot. WWW-sivut. http://www.cimo.fi/cimo_asiantuntijana/mika_on_cimo/_cimon_arvot Päivitetty 13.3.2012. Luettu 23.3.2012.

CIMO 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Strategia 2020. Suuntana aidosti avarakatseinen Suomi. WWW-dokumentti. <http://www.ejulkaisu.fi/cimo/strategia-2020/> Päivitetty 13.3.2012. Luettu 23.3.2012.

CIMO 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus. WWW-sivut. http://www.cimo.fi/ohjelmat/youth_in_action Päivitetty 14.3.2012. Luettu 23.3.2012.

CIMO 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. WWW-sivut. http://cimo.fi/ohjelmat/youth_in_action/tavoitteet Päivitetty 13.3.2012. Luettu 14.4.2012.

CIMO 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyönkeskus CIMO. WWW-sivut. http://www.cimo.fi/ohjelmat/youth_in_action/eurooppalainen_vapaaehtoispalvelu_evs Päivitetty 13.3.2012. Luettu 28.3.2012.

CIMO hankkeet 2010. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Hankkeet 2010, Euroopan unionin nuorisotoimintaohjelma Youth in Action.

du Bois-Reymond, Manuela 2004. Youth – learning – Europe. Young 2004 julkaisu. Nordic Journal of Youth Research.

Euroopan neuvosto 2002. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti, 23.2.2002. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:053:0001:0003:FI:PDF> PDF- dokumentti. Päivitetty 18.2.2002. Luettu 31.3.2012.

Habib, Hasan 2011. Opinnäytetyö: Asenteet monikulttuurisuutta kohtaan Turun nuori-soasiainkeskuksessa. Mikkelin ammattikorkeakoulu, Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma YAMK 2011.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 1997. Tutki ja Kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Helve, Helena 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Mirja Liikkanen (toim.) Suomalainen vapaa-aika – Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Hakapaino, 2009.

Honkasalo Veronika, Kiilakoski Tomi, Kivijärvi Antti 2011. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura julkaisuja 114 & Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto – Kanuuna. Unigrafia, Helsinki 2011.

Jaakola, Anitta 2003. Opinnäytetyö: Kansainvälisyys osana kunnan perusnuorisotyötä. Humanistien ammattikorkeakoulu, Tornion koulutusyksikkö AIKO1 2003.

Kankkunen, Paula, Harinen, Päivi, Nivala, Elina & Tapio, Mari (2010) Kuka ei kuulu joukkoon? Lasten ja nuorten kokemaa syrjintää Suomessa. Sisäasianministeriön julkaisuja 36/2010.

Katisko, Marja 2011. Kansalaisuus työyhteisön arjessa – Maahanmuuttajien kertomuksia työelämästä. Väitöskirja. Helsingin Yliopisto 2011.

Kouvolan kaupunki 2009. Kansainvälinen Kouvola. Kouvolan kaupungin WWW-sivut.

<http://www.kouvola.fi/kouvolainfo/kansainvalinenkouvola.html>

Päivitetty 26.10.2009. Luettu 9.4.2012.

Kouvolan kaupunki 2009. Kouvolan kaupungin kansainvälisten asioiden suunnitelma 2009-2012. Kouvolan kaupungin WWW-sivut. <http://www.kouvola.fi/kouvolainfo/kansainvalinenkouvola/kansainvalinentoiminta.html> Päivitetty 4.11.2011. Luettu 9.4.2011.

Kuure, Tapio 2008. EU:n Nuorisiohjelma 2000-2006. Opetusministeriön julkaisuja 2008:37. Opetusministeriö – Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto 2008.

Lappeenrannan kaupunki 2011. Kansainvälisyys. Lappeenrannan kaupungin nuorten tiedotuspisteen WWW-sivut. <http://verkko.lappeenranta.fi/Vapaa-aika/Kansainvalisyys.iw3>. Ei päivytystietoja. Luettu 25.4.2012.

Lappeenranta 2012 strategia 2009. Lappeenrannan kaupunginkanslia julkaisuja 2009:5.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011. Opetusministeriön julkaisu- ja 2007:41, Yliopistopaino, Helsinki 2007.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:6.

Launikari, Mika & Puukari, Sauli 2005. Teoksessa Launikari, Mika & Puukari, Sauli. (toim.). Multicultural Guidance and Councelling – Theoretical Foundations and Best practices in Europe. Kirjapaino Oma Oy. Jyväskylä 2005.

Leppäaho, Merja. Jyväskylän yliopiston Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali.

WWW-sivut. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/maailmankansalaisuus>

Päivitetty 15.8.2008. Luettu 23.3.2012.

Liikkanen, Mirja 2005. Vapaa-aika muutoksessa – merkitykset, rajoitteet ja valinnat. Teoksessa Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi ja Ulla Hannula (toim.) Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä – Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Helsinki: Tilastokeskus, 2005.

Myllyniemi, Sami 2008. Mitä kuuluu? Nuorisobarometri 2008. Helsinki: Opetusministeriö, Nuorisotutkimusseura, Yliopistopaino Oy 2008.

Myllyniemi, Sami 2009. Taidekohtia – Nuorisobarometri 2009. Helsinki: Opetusministeriö, Nuorisotutkimusseura, Yliopistopaino Oy 2009.

Nuorten Akatemia 2008. Nuoret eivät koe voivansa vaikuttaa maailman menoon. WWW-dokumentti.

<http://www.nuortenakatemia.fi/Nuorten.Akatemia/Uutiset/Nuoret.eivat.koe.voivansa.vaikuttaa.maailman.menoon.?year=2008month=>

Päivitetty 12.12.2008. Luettu 23.3.2012.

Nuorten Akatemia 2011. Kotina maapallo – nuorten ajatusten kooste. WWW-dokumentti. <http://www.nuortenakatemia.fi/> Päivitetty 19.12.2008. Luettu 28.3.2012.

Opetushallitus 2009. Etälukio globalisaatio. WWW-sivut.

<http://www.02.oph.fi/etalukio/maantiede/kurssi3/globalisaatio.html>. Ei päivitystietoja.

Luettu 19.2.2012.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Kansainvälinen yhteistyö nuorisotutkimuksissa.

WWW-sivut. http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/kansainvalinen_yhteistyo/?lang=fi

Päivitetty 19.7.2011. Luettu 30.3.2012.

Penttinen, Pekka 2007. Nuorten oppiminen myöhäismodernissa. Teoksessa Nivala E, Saastamoinen M (toim.). Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 2007.

Pitkänen, Pirkko 2005. Teoksessa Launikari, Mika & Puukari, Sauli. (toim.). Multicultural Guidance and Councelling – Theoretical Foundations and Best practices in Europe 2005. Kirjapaino Oma Oy. Jyväskylä 2005.

Puukari, Sauli 2005. Teoksessa Launikari, Mika & Puukari, Sauli. (toim.). Multicultural Guidance and Councelling – Theoretical Foundations and Best practices in Europe 2005. Kirjapaino Oma Oy. Jyväskylä 2005.

Rinkinen, Terhi & Luhtanen Sosile & Nuotio, Sirkka-Liisa 2000. Kulttuurien välinen kasvatus – ideoita, harjoituksia, leikkejä ja roolipelejä. Raakakäännös. Julkaisija Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Hakapaino Oy, Helsinki 2000.

Alkuperäinen teos: Education pack – ideas, recourses, methods, activities for informal intercultural education with young people and adults. 1. englanninkielinen painos syysskuu 1995. Euroopan nuorisokeskus, Nuorisodirektoraatti, Strasbourg.

Räikkönen, Sirpa 2000. Nuorisokonferenssin järjestelyopas. Opinnäytetyö, nuorisotyön ja kulttuurin koulutusohjelma, Kulttuurin ja nuorisotyön koulutusyksikkö, Mikkelin ammattikorkeakoulu, 2000.

Solares Emilia, Huttunen Silja, Mähönen Tuuli Anna, Hirvonen Meri-Tuuli, & Liebkind Karmela 2012. Tarinoita kaveruudesta, hyviä kulttuurienvälisiä suhteita tuke-
massa. Opettajan opas, tietopaketti 2. Sosiaalipsykologian oppiaine ja Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, Helsingin yliopisto. Helsinki 2012.

Suomalainen, Tiina 2012. Meidän perhe. WWW-artikkeli.

http://www.meidanperhe.fi/artikkeli/taapero/803/lapsi_ja_suvaitsevaisuuskasvatus
Päivitetty 15.9.2009. Luettu 14.4.2012.

Suomen Punainen Risti 2011. Rasisminvastainen materiaali. WWW-dokumentti.

http://www.redcross.fi/tulemukaan/koulut/Kampanjat/rasisminvastainen_materiaali/fi_FI/ylakoulut/ Ei päivitystietoja. Luettu 2.4.2012.

Suurpää, Leena 2012. Nuorten maailmaan mahtuu. WWW-artikkeli.

http://www.cimo.fi/nakokulmia/nostoja/nuorten_maailmaan_mahtuu
Päivitetty 9.3.2012. Luettu 11.4.2012.

Tilastokeskus Väkitiedosto 2011 SQL 2012. Yksityinen sähköpostiviesti 13.4.2012
Irma Pitkänen Tilastokeskus. Luettu 16.4.2012.

Tilastokeskus Väkitiedosto 2011 SQL 2012. Yksityinen sähköpostiviesti 20.4.2012
Tauno Tyllinen Tilastokeskus. Luettu 20.4.2012.

Telemäki, Matti 1998. Johdatus seikkailukasvatukseen teoriaan. Sarja B: opetusmonisteita ja selosteita 11/1998. Oulu: Oulun Yliopistopaino 1998.

Valkoinen kirja 2001. Euroopan komission valkoinen kirja. Euroopan yhteisöjen komissio. EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet. Bryssel 21.11.2001 KOM (2001) 681 lopullinen.

Vihla, Maria (toim.) 2004. Elämä ei ole projekti, työryhmä. Puheenvuoro nuorisojärjestöjen pitkäjänteisen koulutus- ja kasvatustyön puolesta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy 2004.

Youth in Action –ohjelmaopas 2011. Euroopan komissio, koulutuksen ja kulttuurin PO.

HYVÄT SAMMONTORIN NUORISOTILAN NUORET JA VANHEMMAT

Opiskelemme Mikkelin ammattikorkeakoulussa järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmassa tavoitteena yhteisöpedagogi YAMK tutkinto. Toimimme Lappeenrannan nuoriso- ja liikuntatoimessa nuorisotoimenjohtajana ja Kouvolan nuorisopalveluissa erityisnuorisotyöntekijänä. Opiskelumme liittyen meitä kiinnostaa nuorten harrastuneisuus ja nuorisotoimen tarjoama kansainvälisyystoiminta. Tutkimme Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluiden tarjoaman kansainvälisyystoiminnan vaikutuksista nuoriin.

Haluaisimme haastatella lastanne / nuortanne ja käyttää hänen kuvaamiaan kokemuksia omasta harrastustoiminnastaan tai kiinnostuksesta kansainväliseen nuorisotyöhön. Tulemme käsittelemään kaikkea samaamme tietoa ehdottoman luottamuksellisena ja siten että kukaan lapsista ei ole tunnistettavissa lopullisesta tutkimusraportista.

Haastattelut pidetään Sammontorin nuorisotiloilla ke 26.1.2011 ja Inkeröisten nuorisotilalla to 3.2.2011.

Jos suostutte siihen että lastanne/ nuortanne saa haastatella, kirjoittaisitteko allaolevaan ilmoitukseen allekirjoituksen ja hyväksymismerkinnän.

Lisätietoja

Sirpa Räikkönen
Nuorisotoimenjohtaja LPR
puh. 040 512 6567 työ

Maritta Rihu
Erityisnuorisotyöntekijä KVL
puh. 020 6157882 työ

Palauta tämä osa nuorisotiloille ennen haastattelua

Suostun siihen että lastani haastatellaan. _____

(rasti ruutuun)

En suostu siihen että lastani haastatellaan. _____

Lapsen / nuoren nimi

Vanhemman allekirjoitus

HYVÄT INKEROISTEN NUORISOTILAN NUORET JA VANHEMMAT

Opiskelemme Mikkelin ammattikorkeakoulussa järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmassa tavoitteena yhteisöpedagogi YAMK tutkinto. Toimimme Lappeenrannan nuoriso- ja liikuntatoimessa nuorisotoimenjohtajana ja Kouvolan nuorisopalveluissa erityisnuorisotyöntekijänä. Opiskelumme liittyen meitä kiinnostaa nuorten harrastuneisuus ja nuorisotoimen tarjoama kansainvälisyystoiminta. Tutkimme Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluiden tarjoaman kansainvälisyystoiminnan vaikutuksista nuoriin.

Haluaisimme haastatella lastanne / nuortanne ja käyttää hänen kuvaamiaan kokemuksia omasta harrastustoiminnastaan tai kiinnostuksesta kansainväliseen nuorisotyöhön. Tulemme käsittelemään kaikkea saamaamme tietoa ehdottoman luottamuksellisena ja siten että kukaan lapsista ei ole tunnistettavissa lopullisesta tutkimusraportista.

Haastattelut pidetään Sammontorin nuorisotiloilla ke 26.1.2011 ja Inkeröisten nuorisotilalla to 3.2.2011.

Jos suostutte siihen että lastanne/ nuortanne saa haastatella, kirjoittaisitteko allaolevaan ilmoitukseen allekirjoituksen ja hyväksymismerkinnän.

Lisätietoja

Sirpa Räikkönen
Nuorisotoimenjohtaja LPR
puh. 040 512 6567 työ

Maritta Rihu
Erityisnuorisotyöntekijä KVL
puh. 020 6157882 työ

Palauta tämä osa nuorisotiloille ennen haastattelua

Suostun siihen että lastani haastatellaan. _____

(rasti ruutuun)

En suostu siihen että lastani haastatellaan. _____

Lapsen / nuoren nimi

Vanhemman allekirjoitus

Kansainvälinen nuorisotyö, henkilöstö**Tervetuloa vastaamaan kyselyyn!****31.1.-10.2.2012**

Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalvelut toteuttavat kyselyn kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuudesta talvella 2012. Tämä kysely on suunnattu Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalveluiden henkilöstölle. Kysely on osa Maritta Rihun ja Sirpa Räikkösen opinnäytetyötä (Yhteisöpedagogi YAMK). Kyselyyn vastaaminen kestää n. 20 min.

Kiitos mielipiteestäsi ja ajastasi!

T. Maritta ja Sirpa

1. Sukupuoli

- nainen
 mies

2. Työskenteletkö?

- Kouvolassa
 Lappeenrannassa

3. Minkä ikäinen olet? _____**4. Onko sinulla kokemusta kansainvälisestä nuorisotyöstä?**

- kyllä
 ei

4a. Mitä kokemusta sinulla on kansainvälisestä nuorisotyöstä?

- kansainväliset ryhmätapaamiset
- työskentely ulkomaalaisen vapaaehtoisen kanssa
- yhteistyö ystävyyskaupunkien kanssa
- kansainväliset seminaarit ja/tai koulutukset
- Jotain muuta, mitä ? _____

4b. Miksi sinulla ei ole kokemusta kansainvälisestä nuorisotyöstä?

5. Oletko kiinnostunut tekemään enemmän kansainvälisiä nuorisotyön hankkeita?

- kyllä
- en

5b. Miksi?

6. Kuuluuko nuorisopalveluiden tehtäviin mielestäsi kansainvälisyyskasvatus?

- kyllä
- ei

6b. Miksi?

7. Seuraavassa on luettelo nuorisopalveluiden toiminnoista. Laita seuraavat toiminnot mieleiseesi järjestykseen asteikolla erittäin tärkeä - ei tärkeä.

	erittäin tärkeä	tärkeä	ei ko- vin tärkeä	ei tär- keä
nuorisotalotoiminta	()	()	()	()
retket / matkat	()	()	()	()
leirit	()	()	()	()
tapahtumat	()	()	()	()
nuorisovaltuusto / muut vaikuttaja- ryhmät	()	()	()	()
nuorisotiedotus (Majakka Kouvola, Verkko Lappeen- ranta)	()	()	()	()
avartti-toiminta	()	()	()	()
verkkonuorisotyö	()	()	()	()
erityisnuorisotyö	()	()	()	()
etsivä nuorisotyö	()	()	()	()
ehkäisevä päihde- työ	()	()	()	()
monikulttuurinen nuorisotyö	()	()	()	()

kansainvälinen nuorisotyö	☐	☐	☐	☐
musiikkitapahtumat / discot	☐	☐	☐	☐
nuorten työpaja- toiminta	☐	☐	☐	☐

8. Tapaatko nykyisessä työssäsi ulkomaalaistaustaisia nuoria?

kyllä

en

9. Mitä tuntemuksia ulkomaalaistaustaiset henkilöt saavat sinussa aikaan asteikolla erittäin paljon - ei yhtään?

	erittäin paljon	paljon vähän	ei yhtään
ystävyyttä	☐	☐	☐
mielenkiintoa uusiin asioihin	☐	☐	☐
ennakkoluulottomuutta	☐	☐	☐
pelkoa	☐	☐	☐
vihaa	☐	☐	☐
epävarmuutta	☐	☐	☐

10. Mitä muita tuntemuksia ulkomaalaistaustaiset nuoret saavat sinussa aikaan?

11. Oletko työskennellyt ulkomaalaisen vapaaehtoisen kanssa?

- kyllä
 en, miksi ? _____

12. Onko ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä vaikuttanut nuoriin ja heidän käytökseensä...

- positiivisesti
 negatiivisesti
 ei ollenkaan
 sekä positiivisesti että negatiivisesti, miten?
-

12a. Miten ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä on vaikuttanut positiivisesti nuoriin ja heidän käytökseensä?

12b. Miksi ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä on vaikuttanut negatiivisesti nuoriin ja heidän käytökseensä?

13a. Miten vapaaehtoispalveluhankkeet ovat vaikuttaneet nuorten arvoihin suhteessa yhdenvertaisuutta ja rasisminvastaisuutta kohtaan?

13b. Miten vapaaehtoispalveluhankkeet ovat vaikuttaneet nuorten arvoihin suhteessa eurooppalaisuutta ja globaalisuutta kohtaan?

14. Millainen suhtautuminen sinulla nuorisotyöntekijänä / yksilövalmentajana on vapaaehtoistyöntekijään työkaverina?

15. Miten suuri merkitys kansainvälisellä nuorisotyöllä on kunnallisessa nuorisotyössä asteikoilla erittäin suuri - ei merkitystä?

erittäin					ei merki-
suuri	suuri	kohtalainen	pieni		tystä
()	()	()	()	()	

16. Ketkä ovat vastuussa kaupunkisi nuorisopalveluiden kansainvälisen nuorisotyön kehittämisestä, suunnittelusta ja toteutuksesta?

17. Kenen pitäisi olla vastuussa kaupunkisi nuorisopalveluiden kansainvälisestä nuorisotyöstä?

18. Onko kaupunkinne nuorisopalveluissa kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma (vuositasolla tai useamman vuoden jaksolla)?

- kyllä
 ei
 en tiedä

19. Pitäisikö kaupunkinne nuorisopalveluissa olla kansainvälisen nuorisotyön suunnitelma?

- kyllä
 ei

20. Tehdäänkö kaupunkisi nuorisopalveluissa riittävästi kansainvälistä nuorisotyötä?

- kyllä
 ei

21. Millaista kansainvälistä nuorisotoimintaa pitäisi kaupungissasi olla tämänhetkisen kansainvälisen nuorisotyön lisäksi?

22. Onko mielestäsi nuorten kansainvälistyminen tärkeää asteikolla erittäin tärkeää - ei tärkeää?

erittäin	tärkeää	ei kovin	ei tärkeää
tärkeää		tärkeää	keää
()	()	()	()

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn!

31.1.-14.2.2012

Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisopalvelut toteuttavat kyselyn kansainvälisen nuorisotyön vaikuttavuudesta talvella 2012. Tämä kysely on suunnattu Kouvolan ja Lappeenrannan nuorisotila- ja työpajanuorille. Kysely on osa Maritta Rihun ja Sirpa Räikkösen opinnäytetyötä (Yhteisöpedagogi YAMK). Kyselyyn vastaaminen kestää n. 20 min.

Kiitos mielipiteestäsi ja ajastasi!

T. Maritta ja Sirpa

1. Sukupuoli

- tyttö
- poika

2. Asutko?

- Kouvolassa
- Lappeenrannassa

3. Minkä ikäinen olet? _____**4. Oletko tällä hetkellä?**

- yläkoulussa
- ammattiopistossa
- lukiossa
- nuorten työpajalla
- työtön
- Jossain muualla, missä ? _____

5. Mihin nuorisopalveluiden toimintoihin olet osallistunut?

- nuorisotalotoiminta
 retket / matkat
 leirit
 nuorisovaltuusto / muut vaikuttajaryhmät
 nuorisotiedotus (Majakka Kouvola, Verkko Lappeenranta)
 avartti-toiminta
 nuorisotyö internetissä
 erityisnuorisotyö / etsivä nuorisotyö
 kansainvälinen nuorisotoiminta (eri maiden väliset ryhmävaihdot tai vapaaehtoistyöntekijä nuorten toimipaikoissa)
 musiikkitapahtumat / discot
 nuorten työpajatoiminta

6. Seuraavassa on luettelo nuorisopalveluiden toiminnoista. Arvioi seuraavat toiminnot asteikolla erittäin tärkeä - ei tärkeä.

	erittäin tärkeä	tärkeä	ei kivin tärkeä	ei tärkeä
nuorisotalotoiminta	()	()	()	()
retket / matkat	()	()	()	()
leirit	()	()	()	()
tapahtumat	()	()	()	()
nuorisovaltuusto / muut vaikuttajaryh- mät	()	()	()	()
nuorisotiedotus (Ma- jakka Kouvola, Verkko Lappeenran- ta)	()	()	()	()
avartti-toiminta	()	()	()	()
nuorisotyö internetis- sä	()	()	()	()
erityisnuorisotyö / etsivä nuorisotyö	()	()	()	()
kansainvälinen nu- orisotoiminta (eri mai- den väliset ryhmä- vaihdot tai vapaaeh- toistyöntekijä nuor- ten toimipaikoissa)	()	()	()	()
musiikkitapahtumat / discot	()	()	()	()

nuorten työpajatoiminta

7. Toivotko, että vapaaehtoisia ulkomaalaisia työskentelee nuorisopalveluiden toimipaikoissa?

- kyllä
 en

Miksi?

8. Voisitko itse ajatella lähteväsi vapaaehtoiseksi ulkomaille?

- kyllä
 en

Miksi?

9. Mitä uutta opit ulkomaalaiselta vapaaehtoistyöntekijältä hänen työskennellessään nuorisopalveluiden toimipaikoissa asteikolla erittäin paljon - ei yhtään?

	erittäin paljon	paljon	vähän	ei yhtään
kielitaitoa	☐	☐	☐	☐
vieraan maan tapoja ja kulttuuria	☐	☐	☐	☐
rohkeutta puhua vierasta kieltä	☐	☐	☐	☐
hyväksymään	☐	☐	☐	☐

erilaisia ihmisiä

Jotain muuta, mitä ?

10. Millainen merkitys ulkomaalaisella vapaaehtoistyöntekijällä on nuorille asteikolla erittäin suuri - ei merkitystä?

	erittäin suuri	suuri	pieni	ei merkitystä
edistää ymmärrystä erilaisuutta kohtaan	☐	☐	☐	☐
vähentää rasistista käyttäytymistä	☐	☐	☐	☐
tuo uutta arki-toimintoihin	☐	☐	☐	☐
lisää rasistista käyttäytymistä	☐	☐	☐	☐
lisää ennakkoluuloja ja asenteita	☐	☐	☐	☐
Jokin muu, mikä ?	☐	☐	☐	☐

11. Kuuluuko ystäväpiiriisi ulkomaalaistaustaisia nuoria?

kyllä

ei

Kuinka monta ulkomaalaistaustaista nuorta kuuluu ystäväpiiriisi?

12. Mitä on mielestäsi rasistinen käytös?

13. Oletko havainnut nuorisopalveluiden toimipisteissä ennakkoluuloja tai rasismia?

- kyllä
 ei

Millaisia ennakkoluuloja tai rasismia olet havainnut nuorisopalveluiden toimipisteissä?

14. Millaisia ajatuksia ulkomaalaistaustaiset henkilöt herättävät sinussa asteikolla erittäin paljon - ei yhtään?

	erittäin paljon	paljon vähän	ei yhtään
ystävyyttä	☐	☐	☐
mielenkiintoa uusiin asioihin	☐	☐	☐
ennakkoluulottomuutta	☐	☐	☐
pelkoa	☐	☐	☐
vihaa	☐	☐	☐
epävarmuutta	☐	☐	☐
Jotain muuta, mitä ?	☐	☐	☐

15. Pystyykö ulkomaalainen vapaaehtoistyöntekijä vaikuttamaan nuorten asenteisiin?

- positiivisesti
 negatiivisesti
 ei ollenkaan

16. Tarjoaako nuorisopalvelut mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen nuorisotoimintaan asteikolla erittäin paljon - ei lainkaan?

erittäin paljon	paljon	vähän	ei lain- kaan
()	()	()	()

17. Millaiseen kansainväliseen nuorisotoimintaan sinä haluaisit osallistua?

- () ryhmävaihtoihin (eri maiden välillä)
- () vapaaehtoispalveluun ulkomailla
- () Jokin muu, mikä _____

18. Kuinka tärkeää on nuorten kansainvälistyminen?

erittäin tärkeää	tärkeää	ei ko- vin tärkeää	ei tär- keää	ei merki- tystä
()	()	()	()	()